

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op dinsdag 23 april 2024, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 19.30 uur

Aanwezig zijn:

- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
- mw. M.M. Bellekom-Vogels, mw. S.K. Ettema-Walkate, mw. S.B. Everard, dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. S. Hibbert, mw. J.M. Hofman-de raad, dhr. N.T.M. Klooster, dhr. R.R. Krabbendam, mw. I. van der Marel, dhr. H.W. Mulder, dhr. G.L.H. Nijman, dhr. N.A. Pesman, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H. van Smirren, dhr. M.C. Stekelenburg, mw. S.M. Tirion-van der Goes (vanaf agendapunt 2), mw. P.A. Van Vliet-van Dijk, dhr. B.R. Wesselingh, mw. M.P. Wuite, leden van de raad;
- dhr. R. Bloemendaal, dhr. L.N.M. van Doeveren, dhr. L.W. Koetsier, dhr. R.A. Zoutendijk, wethouders;
- dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier
Verhinderd: mw. S.M. van Eps-Habibe, dhr. B.G. Paulides

1. Opening vergadering en mededelingen

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar. Hartelijk welkom aan de aanwezige raadsleden, het publiek op de publieke tribune en het publiek thuis dat meeluistert. Hartelijk welkom allemaal en ook aan de leden van het college en de ambtelijke ondersteuning. Het is misschien goed om aan te geven, en dat is een wat nieuwe spelregel die we met de fractievoorzitters hebben afgesproken over de orde in deze zaal, dat wij heel blij zijn dat u er vanavond bent als publiek, maar dat waar dat spreekgestoelte staat bij de tafel bij de leden van het college wel een denkbeeldige lijn loopt en dat het niet de bedoeling is dat u de arena betreedt waar de raadsleden zitten. U kunt elkaar ontmoeten in de Spiegelzaal, maar bij schorsingen is dit gedeelte ook voor de raad. Verder mag u, maar dat weet u, uitingen van enthousiasme, applaus en dat soort zaken, achterwege laten. Ik ben wel blij dat er vanavond een paar mensen zijn die komen inspreken. Dat nog even over de orde in de zaal. We hebben een afmelding van de heer Paulides en mevrouw Van Eps-Habibe is ook afwezig, zo gaat dat formeel. Zij heeft haar raadslidmaatschap neergelegd en vanavond gaan we een nieuw raadslid installeren, dus we gaan de leeggekomen plek vanavond weer heel snel invullen. Dat betekent dat we vanavond gaan vergaderen met twintig raadsleden. Dan kijk ik even of er nog mededelingen zijn aan de zijde van de raad. Dat is het geval. Mevrouw Van der Marel, ik geef u graag het woord.

Mevrouw **Van der Marel**: Dank u wel voorzitter. Ik zal vanavond bij punt 9 van de vergadering de zaal verlaten.

De **voorzitter**: Dat is prima en voor de helderheid, dat gaat over het strand. Dank u wel. Dan kijk ik of er nog andere mededelingen zijn vanuit de raad. Dat is niet het geval, maar er zijn wel twee mededelingen van het college en beide komen van de heer Van Doeveren. Wethouder Van Doeveren.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja voorzitter dank. Om feestelijk te beginnen wil ik de raad graag mededelen dat de gemeente Wassenaar op Dutch-American Friendship Day, al in 1982 door president Reagan en het congres ingesteld om de band tussen Nederland en de Verenigde Staten te vieren, door de Amerikaanse ambassadeur is onderscheiden met een certificate of appreciation voor alle inspanningen die de gemeente levert om de Amerikaanse gemeenschap in Wassenaar zo goed mogelijk te huisvesten en te ondersteunen. Ik wil graag met u delen dat we dat certificate hebben gewonnen en dat dit op 19 april jl. door de Amerikaanse ambassadeur in een hele mooie ceremonie is overhandigd.

Mededeling 2 is van financiële aard. Zoals u weet, werkt het college hard om de gevraagde scenario's voor het sluitend maken van de kadernota en de begrotingen voor 2025, 2026 en 2027 sluitend te maken. U hebt het misschien al in de krant al gelezen, maar bij de voorjaarsnota van het huidige kabinet is besloten de opschalingskorting voor een groot gedeelte af te schaffen. Uiteraard heeft dat een positief effect op onze gemeentelijke financiën want dan zouden wij ook minder door het rijk worden gekort. Dat hadden we tentatief al in onze boeken staan, om dat mee te wegen, maar als dat definitief wordt, maakt dat onze financiële opgave kleiner en zullen we dat ook merken in de scenario's die we aan uw raad voorleggen. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dat waren de mededelingen van de zijde van het college.

1a. Installatie raadslid

De **voorzitter**: Voordat we overgaan tot het vaststellen van de agenda, wil ik eerst stilstaan bij het weer compleet maken van de gemeenteraad na het vertrek van mevrouw van Eps-Habibe. Ik heb met haar gesproken en we zullen op een later moment zorgen dat mevrouw Van Eps de karaf en de bloemen krijgt. Ze kiest ervoor om dat in een wat kleinere setting te doen. Waar een raadslid weggaat, komt er gelukkig ook altijd een nieuw raadslid en vandaar dat ik de procedure voor de toelating van het raadslid mevrouw Tirion-van der Goes nu verder wil opstarten. Dat begint altijd met de noeste arbeid van de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven en daarvoor geef ik graag mevrouw Bellekom-Vogels het woord.

Mevrouw **Bellekom-Vogels**: Dank u wel voorzitter. De Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven heeft op grond van artikel 5 van het Reglement van Orde gemeenteraad Wassenaar 2018 en het vermelde in artikel W1 van de Kieswet onderzoek gedaan naar de geloofsbrieven en de verdere bij de Kieswet behorende stukken ingezonden op 17 april 2024 door mevrouw S.M. Tirion-van der Goes. De commissie rapporteert aan de raad dat de commissie de bovengenoemde bescheiden in orde heeft bevonden. Gebleken is dat mevrouw Tirion aan alle in de Gemeentewet gestelde eisen voldoet. De commissie adviseert mevrouw Tirion toe te laten als raadslid tot de gemeenteraad van Wassenaar. De commissie bestond vandaag uit mevrouw Van der Marel, mijnheer Van Smirren, mijnheer Klooster, mevrouw Wuite en ikzelf. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en daarmee ook de Commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven. Dan ligt nu voor het besluit mevrouw S.M. Tirion-Van der Goes toe te laten als lid van de raad. Kunt u daar allemaal mee instemmen? Dat is het geval, dan is dat bij dezen besloten. Dan nodig ik mevrouw Tirion-van der Goes graag uit om hier naar voren te komen en vraag ik iedereen, voor zover het mogelijk is, om te gaan staan. Dan ga ik nu de tekst van de verklaring en belofte voorlezen en als u dan aan het einde 'dat verklaar en belof ik' zou willen uitspreken dan gaat het helemaal goed.

'Ik verklaar dat ik, om tot lid van de raad benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik verklaar en belof dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik belof dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als lid van de raad naar eer en geweten zal vervullen.'

Wat is daarop uw antwoord?

Mevrouw **Tirion-van der Goes**: Dat verklaar en belof ik!

De **voorzitter**: Ik hoorde luid en duidelijk 'dat verklaar en belof ik' en ik feliciteer u van harte met uw lidmaatschap van de raad. Dat is heel mooi want u hebt net iets beloofd en u krijgt direct een bos bloemen. Welkom en gefeliciteerd. De bode begeleidt u zo naar de plek en de plek is inmiddels al gevonden. Felicitaties kunnen verder straks in de schorsing. Mevrouw Van der Goes heeft inmiddels haar raadszetel ingenomen, welkom.

2. Vaststelling agenda

De **voorzitter**: Dan komen we bij agendapunt 2, het vaststellen van de agenda. Voor het vaststellen van de agenda, één punt vooraf. Op dit moment staat de vaststelling van de definitieve keuze van de SKOW op de agenda en ik heb begrepen dat er in de commissie een advies lag en dat in ieder geval een belangrijk deel van de commissie van mening was dat het voorstel vanavond nog niet rijp voor besluitvorming is. Er is vandaag een raadsinformatiebrief van het college verstuurd en dat ziet er geen bezwaar in om het vanavond niet te behandelen en het nog een keer in de commissie in mei aan de orde te laten komen om dan de aanvullende vragen die in de commissie zijn gesteld te behandelen. Ik heb ook begrepen, dat is al eerder per mail gegaan, dat ook de heer Van Smirren heeft aangegeven dat een goed idee te vinden. Kan ik gewoon het voorstel doen dat we vanavond agendapunt 7, Vaststelling definitieve locatiekeuze SKOW, doorverwijzen naar de commissie, bent u het daarmee eens? Hart voor Wassenaar wil daar een reactie op geven, dat mag. Mevrouw Van Vliet, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Vliet**: Dank u wel voorzitter. Op zich gaan wij daarmee akkoord, maar we verwachten wel dat we in de commissie niet op basis van dezelfde stukken weer dezelfde discussie gaan voeren om uiteindelijk weer tot dezelfde conclusie te komen.

De **voorzitter**: Dat is helder. Dan uw instemming dat we dit agendapunt vanavond niet gaan behandelen en dat hij teruggaat naar de commissie? Ja, dat is het geval. Oké, prima dan hebben we dat bij dezen besloten. Dan kijk ik naar andere punten bij de vaststelling van de agenda en ik begrijp dat de heer Gankema graag het woord wil.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Ik stel voor om het agendapunt over de orde waarmee wij vergaderen van de agenda te halen. Ik zag net dat er een amendement is ingediend en ik sta niet volledig achter, ik sta niet achter het voorstel dat er nu ligt, ik vind dat het terug moet naar de fractievoorzitters voordat we het hier plenair bespreken.

De **voorzitter**: Oké, dat is een ordevoorstel om agendapunt 11, Pilot Aanpassing werkwijze van de raad, vanavond niet te behandelen en dat breng ik direct in stemming. Wie is er voor om agendapunt 11, Pilot Aanpassing werkwijze raad, vanavond niet te behandelen en terug te verwijzen naar het fractievoorzittersoverleg? Is er behoefte aan nog een reactie daarop? Die is er bij de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik wil graag een schorsing van vijf minuten aanvragen.

De **voorzitter**: Dat kan. Wil verder nog iemand iets over dit punt kwijt? Zo niet dan schors ik de vergadering voor vijf minuten. Dat betekent tot 19.47 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, of iedereen weer wil gaan zitten. We zorgen dat iedereen er weer is, hartstikke goed. Ik heropen de vergadering en het woord is aan de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Voorzitter, ik kan u melden dat ik na ampel beraad met enkele fractievoorzitters het ordevoorstel intrek.

De **voorzitter**: Dat is helder, het ordevoorstel over agendapunt 11, Pilot Aanpassing werkwijze raad, wordt bij dezen ingetrokken. Ik ben nog steeds bij de vaststelling van de agenda en volgens mij wil mevrouw Hofman-de Raad het woord.

Mevrouw **Hofman**: Ja dank u wel voorzitter. Onze fractie stelt voor om het hamerstuk Rijksstraatweg 785, de weigering van de verklaring van geen bezwaar, alsnog als bespreekpunt in de agenda op te nemen, met name om een amendement in te dienen. Kan ik dat bij dezen indienen?

De **voorzitter**: Dat zou ik doen als het agendapunt wordt toegelaten, dan mag u dat in uw inbreng toelichten, maar ik prijs uw efficiëncyslag. Kunt u ermee instemmen dat we het agendapunt Weigering verklaring van geen bedenkingen perceel Rijksstraatweg 785 onthameren en dat we daar agendapunt 7 van maken? Dat is het geval, dan gaan we dat zo doen. Ik kijk rond of er nog andere opmerkingen over de agenda zijn. Ik heb geconstateerd dat de fractie van Hart voor Wassenaar vijftien moties vreemd aan de orde van de dag heeft ingediend en ik denk dat het goed is om daar wat clustering in aan te brengen als we bij dat punt zijn aangeland zodat het voor iedereen, ook voor de hoofddiener, allemaal te volgen is. Dat gaan we dan oplossen en deze moties vreemd aan de orde van de dag maken nu deel uit van agendapunt 12. Kunnen we de agenda vaststellen zoals die nu voorligt? Dat is het geval, dan stellen we hierbij de agenda vast. Dank u wel.

3. Inspreken

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de sprekers. We hebben vanavond drie sprekers en ik geef als eerste het woord aan de heer Gussekloo over het vaststellen van de definitieve locatie SKOW. Mijnheer Gussekloo, met de vaststelling van de agenda is het punt wel van deze agenda afgehaald, maar u bent natuurlijk van harte welkom. Aan u vijf minuten.

De heer **Gussekloo**: Ja voorzitter, dat is mij inmiddels duidelijk geworden. Ik was daar al over getipt en het is geen complete verrassing dat ik hier nu sta en door weer en wind ben gegaan. Ik vraag of ik kan switchen naar een ander agendapunt en ik had agendapunt 11 in gedachten tot ineens bleek dat dit ook zou worden afgevoerd. Ik weet niet of dat kan.

De **voorzitter**: U hebt zich vanavond aangemeld voor dit onderwerp.

De heer **Gusseklou**: Ja voor punt 7 en toen dacht ik dat punt 11 ook zou verdwijnen. Dat is gelukkig toch op de agenda gebleven, ondanks vijftien moties en u waarschijnlijk een tijd voor het debat nodig hebt, maar ja daar gaat agendapunt 11 over.

De **voorzitter**: Jazeker. Ik vind het belangrijk dat u uw verhaal kunt doen en ik ga niet over uw inbreng, dus u krijgt inmiddels 4,5 minuut.

De heer **Gusseklou**: Met uw goedvinden ga ik toch iets over agendapunt 11 zeggen. Inspreken in de raad is geen recht maar een politiek kapitaal, maar blijkbaar is het nodig meer tijd vrij te maken voor het debat in de raad en zie daarvoor Binnenlands Bestuur mei 2023. Ik zal het niet voorlezen, maar misschien is het goed om dat even in gedachten te nemen. Het voorstel onder agendapunt 11 is bijvoorbeeld om het inspreken geclusterd in de commissie te laten plaatsvinden en dat lijkt me een heel goed idee, maar mijn voorstel is om daaraan toe te voegen dat sprekers ten minste één minuut de tijd krijgen om na de eerste termijn van de commissie te kunnen reageren op wat in de eerste termijn is ingebracht. Nu worden vragen van sprekers vaak niet beantwoord en worden woorden van sprekers verkeerd geïnterpreteerd. Ik refereer daarbij aan het verdraaien van de woorden van Jos Dohle in de commissievergadering van 18 april jl. Hij kreeg daarna geen kans om die onbedoelde foute interpretatie van zijn woorden recht te zetten. Ik pleit er daarom voor om in commissievergaderingen meer respect en waardering aan sprekers te geven en hen de kans te geven om in één minuut op de eerste termijn van de commissie te reageren. Daarna kan natuurlijk de tweede termijn, de oordeelsvorming, in de commissie plaatsvinden en kan worden besloten of een stuk rijp is voor besluitvorming in deze raad. Zo had de commissie Fysieke Leefomgeving op 18 april jl. ook zelf de conclusie kunnen trekken dat het raadsvoorstel SKOW, en dan kom ik toch terug op agendapunt 7, niet rijp was voor besluitvorming vandaag. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en mijn complimenten voor uw enorme lenigheid, geweldig hoe u twee agendapunten met elkaar weet te vermengen. De heer Zoetemelk over de zienswijze Vervoerplanprocedure 2025 van de Metropoolregio. Goedenavond welkom en aan u vijf minuten.

De heer **Zoetemelk**: Ja goedenavond en dank u wel voorzitter. Allereerst politiek kapitaal en spreekrecht, dat neem ik vandaag mee naar huis, maar de aanleiding van ons is wat minder fijn. Ik woon sinds 2018 met mijn gezin aan de Anemonenweg in Wassenaar en eind augustus zagen wij dat buslijn 43 ineens onverwacht bij ons door de straat kwam. Dat geeft helemaal niet, ook bussen moeten worden omgeleid en hebben hun verplaatsingen, maar ik was er minder blij mee dat ik ergens in september/oktober samen met mijn vrouw constateerde dat er in bijna onze hele woning allerlei scheuren ontstonden en dan denk je 'hoe kan dat dan?' Ik heb een bouwkundig rapport uit 2018 liggen, ik had een fijne woning waarop op een paar kleine onderhoudszaken na, niets was aan te merken. Als je in bed ligt voel je de trillingen door de bussen en wij vroegen ons af of de scheuren in onze woning met die bussen hebben te maken. U moet zich voorstellen dat een beheerder toch gaat twijfelen of het hier wel goed gaat als er ineens scheuren deze prachtige raadzaal zitten. Gelukkig heeft de gemeente een meting gedaan en er zijn elf/twaalf overschrijdingen van de norm geconstateerd. Ik ben blij dat ik mijn persoonlijke verhaal hier kan vertellen want een besluit van de gemeenteraad van de gemeente Wassenaar kan verstrekkende gevolgen voor mensen hebben. Zo maken wij ons op dit moment ernstige zorgen om de veiligheid van ons pand en een stukje waardevermindering. Als je zo veel scheuren hebt dan kun je je afvragen welke invloed dat op een eventuele verkoop van de woning heeft, maar voor het aanzien en het hele beeld van je eigen pand. Ik heb twee jonge kindjes van zes en vier jaar en mijn dochter Marit zei 'papa, ik heb ook een scheur boven mijn bed, hoe komt dat toch?' Vandaar dat we hier met meerdere bewoners zijn om een punt van dit busvervoer te maken. Dan wat feedback naar de gemeente Wassenaar. Niet alles kan goed gaan, maar we zien dat ook de communicatie hier op veel fronten achterbleef. Zo bleek er al op 25 augustus jl. een inloopsessie te zijn geweest, maar weinig bewoners heeft die uitnodiging bereikt en dat was ook het geval op 25 januari jl., ook daar was het bereik zeer slecht, dat wil ik u toch wel teruggeven. Als bewoners hier wel komen dan treffen ze hier voor de deur een donker pand aan, niemand weet waar hij moet zijn en de helft van de bewoners druipt af. Op die manier sta je niet goed in verbinding met de mensen die uiteindelijk over zo'n besluit gaan. Als er notulen zijn, stuur die dan niet drie maanden te laat of zeg niet dat ze kwijt zijn, maar zorg dat het allemaal klopt want voor ons is het gewoon een belangrijk punt. Op 19 april jl. was er weer een bijeenkomst met de wethouder, in dit geval voor de bewoners van de Violierenweg. Realiseert u zich dat onze schuttingen op elkaar aansluiten en dat kinderen over en weer spelen en met elkaar praten. Dus als met het ene deel van de wijk over een besluit wordt gecommuniceerd, zorg dan dat dit ook bij de andere mensen terechtkomt. Ik zal mijn punt kort houden, u hebt vanavond nog heel veel punten staan. Tot slot wil ik wel het volgende tegen u zeggen. Op welke wijze gaat de gemeente ervoor zorgen dat de bij ons ontstane schade wordt hersteld en op welke wijze zorgt u

ervoor dat de overlast van die trillingen bij ons in de wijk wordt beperkt, zeker als er straks zwaardere elektrische bussen door de wijk gaan rijden, dat is de prognose van de EBS-busmaatschappij, maar vooral hoe u toekomstige schade bij ons in de straat voorkomt. Ik ben niet tegen de bus, ook mijn kinderen gaan in de toekomst met de bus reizen, maar laten we wel zorgen dat het klopt en dat het voor de bewoners een veilige plek is om te wonen en te recreëren. Waarvoor dank. Ik mag geen presentatie geven, maar ik heb wel twee foto's. Dit is een stukje van de schade die wij op dit moment hebben.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik ten slotte graag het woord aan mevrouw Van Egmond over dezelfde zienswijze over de vervoersplanprocedure. Welkom.

Mevrouw **Van Egmond**: Dank u wel. Goedenavond, mijn naam is Mariska van Egmond en ik woon al zo'n 15 jaar op de Anemonenweg. Op 22 april jl. hoorde ik van een van mijn burens dat vanavond in deze vergadering de verkeerssituatie door de busroute van lijn 43 op de agenda staat. Ik sta hier nu om kenbaar te maken of eigenlijk nogmaals kenbaar te maken wat mijn mening en visie op deze situatie is en gelukkig sta ik hier niet alleen in, maar niet iedereen is op de hoogte van deze vergadering of in de gelegenheid om hierbij aanwezig te zijn. Allereerst vroeg ik me af of het zinvol is om te spreken, wil de gemeente wel van de omwonenden horen hoe zij naar de situatie kijken? Voor vergaderingen waarvoor onze straat zou worden uitgenodigd, blijken de fysieke uitnodigingen toevallig bij geen van de bewoners in de brievenbus aangekomen te zijn, er komt geen reactie op vragen en klachten die via de mail worden gestuurd en vervolgens wordt aangegeven dat deze mails nooit zijn aangekomen. Notulen van vergaderingen en besluiten over dit onderwerp blijken kwijt te zijn en als wordt gevraagd hoe het besluitproces eruitziet, kan niemand een antwoord geven. Er kwam vanmiddag, toevallig na de bijeenkomst, een reactie op mijn vraag wie de genodigden voor de bijeenkomst van vorige week waren en wat het doel daarvan was en nu kom ik er bij toeval achter dat hier vanavond over wordt gesproken. Geachte aanwezigen en alle betrokkenen, wij als bewoners zijn ontzettend bij deze situatie betrokken en bereid om mee te denken over mogelijke oplossingen die voor alle partijen werken. Waarom wordt daar zo slecht gebruik van gemaakt? Ik had het enorm gewaardeerd als ik als belanghebbende en bewoner die de moeite neemt om in gezamenlijkheid over dit onderwerp te spreken op de hoogte wordt gebracht van een vergadering als deze, mijn mailadres is immers bij u bekend, maar goed, dat is niet de reden waarom ik hier sta. Ik sta hier om aandacht te vragen voor de belangen van de omwonenden, de veiligheid van de schoolgaande kinderen en het beleid dat de gemeente zelf eerder hierover heeft opgesteld. Als ik het goed heb, heeft de gemeente in 2012-2013 met diverse omwonenden en commissies om tafel gezeten om het verkeersplan van de Van Cranenburchlaan, de Violierenweg en de Anemonenweg, uitkomend op het Rozenplein, op te stellen. Een van de uitgangspunten in dat verkeersplan was dat er spreiding van het verkeer zou plaatsvinden en dat mede door de snelheid omlaag te brengen de verkeersveiligheid werd verbeterd. Dat heeft ook geleid tot de aanpassingen op de genoemde wegen in de vorm van drempels, versmallingen en eenrichtingsverkeer. Het was de bedoeling dat zwaar verkeer niet over de Van Cranenburchlaan en de Anemonenweg zouden rijden, dat moet via de Deijlerweg, en de bus richting Den Haag zou als uitzondering over de Anemonenweg rijden en die richting Leiden over de Van Cranenburchlaan. Dat was een grote winst voor de enthousiaste bewoner aldaar die zowel het eenrichtingsverkeer op de Violierenweg en het weren van zwaar verkeer als de halvering van het aantal busritten gerealiseerd zag worden en de Anemonenweg had het nakijken. In de huidige situatie is de busroute zonder aankondiging vooraf volledig omgelegd via de Anemonenweg omdat er enkele gelede bussen moesten worden ingezet vanwege de vele scholieren richting het Rijnlands Lyceum in de spits en deze lange bussen kunnen moeilijk door de versmalde bocht van de Violierenweg. Waarom er in 2024 ineens meer scholieren moeten worden vervoerd en de gelede bussen echt de enige oplossing zijn, is mij nog onduidelijk maar dat kan ook aan mijn informatie liggen. Wat ik wel weet, is dat de huidige situatie geen recht doet aan het eerdere verkeersplan en daarmee de spreiding van het verkeer en het verhogen van de verkeersveiligheid. Het mag duidelijk zijn dat een gelede bus totaal niet in de omgeving past en dat geldt niet alleen voor deze straten, maar voor meer straten op de route. De Anemonenweg richting Leiden bestaat deels uit klinkers en dat was een bewuste keuze, dat maakt namelijk dat het overkomt als een woonerf. Zo waren de woorden van de gemeente destijds. Die klinkers en overgangen van en naar asfalt maakt dat er trillingen en geluid van de bussen vrijkomen waar bewoners last van hebben, van serieuze scheuren in de woning sinds de bus langsrijdt tot trillend in je bed omdat de bus ieder halfuur voorbij dendert. Als er een alternatief voor de gelede bus kan worden gevonden, is het omleggen van de route via de Anemonenweg richting Leiden niet meer nodig en kunnen we terug naar het plan waar destijds veel tijd en aandacht aan is besteed. Deze smalle straten zijn niet gemaakt voor zo'n enorme bus. De reguliere bus vraagt al om aanpassingsvermogen van de overige weggebruikers, maar de gelede bus geeft echt een onveilige situatie. Laten we niet vergeten dat er op al deze straten geen apart fietspad is en dat de kwetsbare fietsers, ook de jonge schoolgaande fietsers, worden geconfronteerd met enorme bussen die niet in de straten passen.

Het behoeft denk ik geen toelichting wie zich dan moet aanpassen om veilig door de straat te komen. Laten we ook even stilstaan bij de St. Jan Baptistschool, een school met circa 250 leerlingen die dagelijks 's morgens in de spits naar school gaan en na schooltijd terug naar huis lopen. Waarom er vanaf de school geen zebrapad is naar de Violierenweg is mij een groot raadsel en de beleidsadviseur kon er ook geen antwoord op geven. Ik nodig u allen van harte uit om 's morgens tussen 8.30 en 9.00 uur een kijkje rondom de school te nemen en de veiligheid voor de kinderen te beoordelen. Er is geen auto die stopt om de kinderen veilig te laten oversteken en de bus, tja die heeft haltetijden te realiseren en rijdt het overvolle Rozenplein tegemoet, dus die heeft geen tijd te verliezen. Als we heel eerlijk zijn dan hoort die gelede bus helemaal niet in deze omgeving, de bocht vanaf de Anemonenweg naar het vervolg van de Anemonenweg is al zo onoverzichtelijk. Met de auto is het al een uitdaging om van alle kanten te anticiperen op het overige verkeer en het is wachten op een ongeluk, zeker met die enorme bussen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Egmond, wilt u afronden?

Mevrouw **Van Egmond**: Ja, ik heb nog twee stukjes.

De **voorzitter**: We zijn inmiddels al bijna op zes minuten.

Mevrouw **Van Egmond**: O, ik ben bijna klaar.

De **voorzitter**: Ik ben heel ruim geweest, twee afrondende zinnen graag.

Mevrouw **Van Egmond**: De gelede bussen dragen niet bij aan de doorstroming en dat is een groot probleem voor het Rozenplein en de straten die daarop uitkomen. Beste aanwezigen, mag ik u allen vragen om de situatie ter plekke te bekijken en op zoek te gaan naar een alternatief voor de gelede bussen? Een gelede bus is niet de oplossing die past bij de verkeerssituatie. Ik vraag u om niet alleen te oordelen of een enkele bus of een gelede bus noodzakelijk is, maar om ook te kijken naar wat bijdraagt aan de situatie als geheel en daarbij rekening te houden met de veiligheid van de jonge kinderen, de spreiding van het verkeer en de doorstroming op het Rozenplein. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en hiermee sluit ik het onderwerp inspreken af.

4. Notulen

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij agendapunt 4, de notulen van 16 april 2024. Dat is nog maar zo kortgeleden dat die notulen er nog niet zijn. Die kunnen we daarom niet behandelen en dat doen we de volgende keer.

5. Lijst ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de lijst ingekomen stukken. Ik kijk eerst even rond, gaat u allemaal akkoord met de afdoeningsvoorstellen zoals die voorliggen? Dat is het geval. We hebben via de griffie vernomen dat de heer Paulides, die vanavond helaas afwezig is, heeft aangegeven dat hij de volgende keer naar aanleiding van brief 467 een agenderingsvoorstel voor de volgende raad gaat doen. Hij brengt dat bij dezen al onder uw aandacht. Dan hebben we de lijst ingekomen stukken besproken.

6. Hamerstukken

6.a Weigering verklaring van geen bedenkingen voor de ontwikkeling van een nieuwe woning achter op het perceel van de Rijksstraatweg 785

Dit agendapunt is een bespreekstuk geworden, zie agendapunt 7.b.

6.b Vaststellen bestemmingsplan 'Klein Stoephout (herstel bouwtitel Villawijken 2010)'

De **voorzitter**: We gaan we nu naar de hamerstukken en we gaan direct naar hamerstuk 6b, Vaststellen bestemmingsplan 'klein Stoephout. Gaat u daarmee akkoord? Dat is het geval, bij dezen vastgesteld.

6.c Herstel bestemmingsplan Oostdorperweg 199 en 199a 2015 vast te stellen

De **voorzitter**: 6.c, Herstel bestemmingsplan Oostdorperweg 199 en 199a 2015 vast te stellen. Dat stelt u vast? Dat het geval, bij dezen besloten.

6.d Aanpassen Verordening Ambtelijke bijstand

De **voorzitter**: 6.d, Aanpassen verordening Ambtelijke bijstand. Bij dezen? Bij dezen besloten.

6.e Aanpassen Verordening Onderzoeksrecht van de raad

De **voorzitter**: 6.e, Aanpassen verordening Onderzoeksrecht van de raad. Bij dezen besloten.

6.f Aanpassen Verordening Werkgeverscommissie

De **voorzitter**: 6.f, Aanpassen verordening Werkgeverscommissie. Bij dezen besloten.

7.a Vaststellen definitieve locatie SKOW

Dit agendapunt is van de agenda afgevoerd.

7.b Weigering verklaring van geen bedenkingen voor de ontwikkeling van een nieuwe woning achter op het perceel van Rijksstraatweg 785

De **voorzitter**: Dan gaan we naar het nieuwe agendapunt 7, de weigering verklaring van geen bedenking voor de ontwikkeling van een nieuwe woning achter op het perceel van Rijksstraatweg 785. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Hofman-de Raad en ik kijk of er verder nog behoefte van andere woordvoerders op dit punt is. Dat is niet het geval, dan geef ik mevrouw Hofman-de Raad graag het woord. Aan u.

Mevrouw **Hofman**: Ja dank u, voorzitter. We hebben tijdens de afgelopen commissievergadering gesproken over de verklaring van geen bedenkingen voor Rijksstraatweg 785, de aanvraag van een bouwvergunning. Toen is aangegeven dat er raadsbreed geen steun voor deze aanvraag was en dat de verklaring van geen bedenkingen zou worden geweigerd. Wij vinden in de motivatie van het raadsbesluit te weinig terug wat naar ons idee wel essentieel is om expliciet te noemen, met name omdat wel werd genoemd dat de buurt niet voldoende is meegenomen en dat dit geen steekhoudend argument tegen een eventueel bezwaar van de indieners is. Wij hebben daarom dit amendement opgesteld waarin staat dat we nogmaals duidelijk naar voren willen laten komen waarom de raad weigert een verklaring van geen bedenkingen af te geven. Ik noem kort de belangrijkste punten. Er is een aanvraag ingediend voor een Omgevingsvergunning voor het perceel Rijksstraatweg 785 en ingevolge artikel 6.5 van het Besluit omgevingsrecht en de Omgevingsvergunning kan die pas kan worden verleend als de raad een verklaring van geen bedenkingen heeft afgegeven. Wij hebben destijds in een raadsbesluit met veel cijfers opgenomen dat de raad deze bevoegdheid in specifieke gevallen heeft gedelegeerd aan het college van B&W met dien verstande dat de raad in twijfelgevallen alsnog beslist over het verlenen van een verklaring van geen bedenkingen. Dit noem ik expliciet om duidelijk te laten zijn dat wij in dezen niet de bevoegdheid aan B&W hebben overgelaten en dat de raad bepaalt dat in onderhavig geval sprake is van strijdigheid met de Structuurvisie, waarbij het omzetten van een tennisbaan tot een bouwlocatie niet kan worden gekwalificeerd als herbestemming zoals bedoeld in de Structuurvisie, dat ingevolge de Omgevingsverordening Zuid-Holland de betreffende locatie binnen beschermingscategorie 1, Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed, valt en dat artikel 6.9g van de Omgevingsverordening bepaalt dat een bestemmingsplan voor een locatie binnen Kroonjuwelen Cultureel Erfgoed kan voorzien in de ruimtelijke ontwikkeling. Het zou dus in theorie mogelijk zijn voor zover de ruimtelijke kwaliteit ten minste gelijk blijft, het de ontwikkeling, het behoud en de versterking van het betreffende cultureel erfgoed ondersteunt en het overwegend meerwaarde heeft voor de kwaliteit en de gebruikswaarde ervan. Naar ons idee moet niet alleen minstens de ruimtelijke kwaliteit worden behouden, maar moet de ontwikkeling ook meerwaarde voor het gebied hebben. In de ruimtelijke onderbouwing die bij de aanvraag is ingediend, is niet aangetoond dat de ontwikkeling het behoud en de versterking van het betreffende cultureel erfgoed ondersteunt en overwegend meerwaarde voor de kwaliteit en de gebruikswaarde ervan heeft, zoals in artikel 6.9g wordt geëist. Wij zijn van mening dat de aanvraag in strijd is met de Omgevingsverordening en dat is voor de raad een belangrijke overweging om de verklaring van geen bedenkingen te weigeren. Vandaar dat wij als besluit hebben geformuleerd dat wij een beslispunt willen toevoegen wegens strijdigheid met de Wassenaaarse Structuurvisie en het niet voldoen aan artikel 6g, ik heb daar een kleine typefout gemaakt dat moet 6.9g in plaats van b zijn, van de Omgevingsverordening Zuid-Holland. Ik dien dit amendement bij dezen in. Ik weet niet of er collega's zijn die er een vraag over hebben, dan ben ik...

De **voorzitter**: Het is nu formeel ingediend. We nemen over dat het gaat over 6.9g, de g van Gerard. Er is een vraag van de heer Van Smirren. Mijnheer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja mevrouw Hofman-de Raad, dank u voor het amendement. Ik heb hem net pas gelezen omdat hij pas vanmiddag is binnengekomen, anders had ik u er eerder naar gevraagd. In het dictum staat dat het in strijd is met de Structuurvisie, maar de Structuurvisie is geen juridisch document. Dat is een politiek statement en volgens mij kun je dit daar niet op baseren, wel op de Omgevingsvisie, het bestemmingsplan en dat soort zaken, maar niet op de Structuurvisie.

De **voorzitter**: Mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Ik denk niet dat dit correct is. Het moet in overeenstemming zijn met de visies die wij hebben opgesteld en als een plan of een ontwikkeling in strijd met deze visie is, moet je als raad zeggen... Het is een beetje ingewikkeld, je moet een van een verklaring van geen bedenkingen weigeren en het maakt niet uit of het een juridisch document is, het is een beleidsdocument.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik denk dat we een verschil van mening hebben, laten we de appreciatie van het college afwachten. Ik denk dat u dat moet schrappen, dan hebben we misschien een prima amendement en ik denk dat het nu op losse schroeven staat. Ik denk dat het niet handig is om dat nu helemaal uit te vechten.

Mevrouw **Hofman**: Misschien dat inderdaad... In ieder geval...

De **voorzitter**: De vraag kwam ook of de wethouder er zijn licht op wil laten schijnen en dat gaan we laten doen. Dan geven we het woord aan de wethouder Ruimtelijke Ordening.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter, een korte reactie van het college. De aanvraag is inderdaad in tegenspraak met de Structuurvisie. Het ligt inderdaad binnen het Kroonjuweel Cultureel Erfgoedgebied van de provincie, maar dit is ook door het ambtelijke apparaat beoordeeld en het is ook meegegeven in de kaders. In die kaders, dat is natuurlijk waarvoor we een vvgb afgeven.

De **voorzitter**: Dat is een verklaring van geen bedenkingen toch?

Wethouder **Koetsier**: Een verklaring van geen bedenkingen. Dat is waarover we het in de raad hebben gehad, maar de aanvraag komt pas nadat wij de verklaring van geen bedenkingen zouden hebben afgegeven. We hebben het in de raad over de kaders gehad, daar ging de raad over en de aanvraag is in principe nog nooit ingediend. Als we kijken naar het amendement, wij kunnen meegaan in dat het inderdaad strijdig met de Structuurvisie is, en het is een technisch iets, maar de aanvraag is nog nooit ingediend, dus wij kunnen niet zeggen dat het niet voldoet aan de eis ten aanzien van de Omgevingsverordening Zuid-Holland, Kroonjuweel Cultureel Erfgoed. In dat opzicht ontraden we het amendement.

De **voorzitter**: Dat wilde ik nog even horen, uw appreciatie is ontraden. U hebt nog een vraag aan de wethouder, gaat uw gang mevrouw Hofman.

Mevrouw **Hofman**: Dank u wel voorzitter. Ik ben nu wel een beetje confuus want de eerste bullet heb ik uit het voorliggende raadsbesluit. Er is een aanvraag Omgevingsvergunning voor het realiseren van een nieuwe woning ingediend en naar mijn idee is de aanvraag ingediend, maar u zegt dat de aanvraag niet is ingediend.

De **voorzitter**: Wethouder.

Wethouder **Koetsier**: De aanvraag is ingediend, maar de aanvraag maakt geen deel uit van de beraadslaging omdat ook de raad eerst kaders moet stellen en de aanvraag dan pas aan de kaders kan worden getoetst. Dat is de volgorde, dus de aanvraag maakt nog geen deel uit van de beraadslaging.

De **voorzitter**: Een vervolgvraag van mevrouw Hofman.

Mevrouw **Hofman**: Ik snap het niet.

De **voorzitter**: Dan gaan we de wethouder nog een keer aankijken, of hij het op een andere manier kan aangeven.

Wethouder **Koetsier**: Het is ook heel lastig. De Omgevingswet is per 1 januari 2024 ingegaan, maar de aanvraag is voor 1 januari 2024 ingediend en dat betekent dat die onder het oude regime valt. Voordat je een aanvraag in behandeling kunt nemen, moeten echter kaders worden gesteld en die kaders werden aan de raad voorgelegd voor een verklaring van geen bedenkingen. Pas als die zijn aangenomen en je precies weet, 'het mag 10 meter hoger worden en de goothoogte is 7 meter', kun je toetsen of het inderdaad 10 meter hoog is en of de goothoogte 7 meter is, dat is het vervolg van de kaderstelling. In dat opzicht is de aanvraag niet officieel onderdeel van de beraadslaging.

De **voorzitter**: Mevrouw Hofman.

Mevrouw **Hofman**: Ik vind het dan toch merkwaardig dat die Omgevingsverordening daadwerkelijk is meegenomen in de positieve grondhouding die het college in eerste instantie heeft afgegeven en dat de raad, althans wat ik hier formuleer, naar aanleiding van de verordening juist geen positieve grondhouding ten opzichte van deze aanvraag kan aannemen. Mijn vraag is wanneer wij gaan discussiëren over of het al dan niet in strijd is met de Omgevingsverordening. Ik probeer eigenlijk te voorkomen dat wij straks iets aannemen waar vervolgens bezwaar tegen wordt aangetekend en dat terecht wordt toegewezen omdat wij onze motivatie niet op de juiste manier op orde hebben gebracht. Kunt u mij vertellen waar die Omgevingsverordening terugkomt, wanneer kan de raad aangeven dat hij vindt dat deze aanvraag in strijd met de Omgevingsverordening Zuid-Holland is?

De **voorzitter**: Ten slotte de wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Dat kan de raad niet aangeven. Die verordening is meegenomen in de kaderstelling, daarin staat dat het gebied een kwaliteitsimpuls moet krijgen wil het college de Omgevingsvergunning afgeven. Als er geen kwaliteitsimpuls in de aanvraag zit, kan die alsnog worden afgewezen, maar dat is na de kaderstelling.

De **voorzitter**: Dit is volgens mij helder uitgewisseld. Ik kijk of we dit naar een einde kunnen brengen, wat is uw oordeel? Ik geef u nu gewoon de mogelijkheid voor een tweede termijn om te horen wat u met het amendement gaat doen.

Mevrouw **Hofman**: Ik wil straks in ieder geval een kleine schorsing. Ik vraag u om mij iets uit te leggen. Als de raad zegt dat deze aanvraag in strijd met de Omgevingsverordening Zuid-Holland is en dat er om die reden geen gebouw kan worden geplaatst, wanneer kunnen wij dat als raad aangeven? Daar gaan wij over, wij kunnen daar een oordeel over vellen en als het college zegt 'wij vinden dat het wel past', kunnen wij zeggen 'wij vinden dat het niet past'. Mijn vraag is wanneer wij dat kunnen aangeven.

De **voorzitter**: Of u nog op het allerlaatste kunt ingaan.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik hoorde mevrouw Hofman-de Raad zeggen dat het college heeft gezegd dat het daar wel in past, maar dat hebben wij niet gezegd. Wij hebben gezegd dat er een positieve grondhouding wordt aangenomen mits deze, deze, deze en deze kaders er zijn en een van die kaders is dat het voldoet aan deze verordening. Dat is aangegeven, dat staat ook in de kaders die bij de aanvraag van de verklaring van geen bedenkingen op tafel lagen en dat is waar de raad kan zeggen 'dat willen wij wel' of 'dat willen wij niet'.

De **voorzitter**: U vroeg om een schorsing. Dit amendement is wel heel laat ingediend en de rest van de raad moet nu ook wachten. Hebt u vijf minuten schorsing nodig? Ik hoor daarna graag van u wat u met het amendement doet en dan wil ik graag over naar de besluitvorming. Ik schors de vergadering voor vijf minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, of iedereen weer wil gaan zitten. Er heeft inmiddels overleg plaatsgevonden. Hierbij heropen ik de vergadering en ik geef graag het woord aan mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Ja dank u voorzitter. In overleg met het college is besloten dit onderwerp naar een volgende commissievergadering door te schuiven om zeker te weten dat wat wordt geformuleerd juridisch klopt, juist is en geen onnodige procedures aanwakkert. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat is nog niet besloten, daarbij hebben we u allen nodig. De vraag is of u ermee kunt instemmen dat we dit onderwerp aanhouden zodat het amendement verder kundig kan worden voorbereid. Het gaat hier namelijk over besluitvorming, dat moet altijd zorgvuldig en al helemaal in ruimtelijke-orderingprocedures. Bent u het ermee eens dat we dit punt vanavond aanhouden zodat dit in de raadsvergadering van 4 juni a.s. op de agenda komt? Dat is het geval, dan gaan we het zo doen. Dan hamer ik niet.

8. Zienswijze Vervoerplanprocedure 2025 MRDH

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de zienswijze Vervoerplanprocedure 2025 van de Metropoolregio en ik ga inventariseren wie daar het woord over wil. Ik denk mevrouw Everard als indiener van een amendement als eerste. Ik kijk verder rond, de heer Hendrickx. Ik kijk verder rond. Twee inbrengen, mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Ja dank voorzitter. Het openbaar vervoer is onwijs belangrijk voor onze inwoners en het doet ons dan ook goed dat de huidige buslijnen in 2025 blijven gehandhaafd. Zo blijven we goed aangesloten op het openbaarvervoernetwerk waardoor onze inwoners ook zonder auto naar hun werk of studie of een dagje weg kunnen. Ook kunnen toeristen die bijvoorbeeld naar Duinrell gaan met het openbaar vervoer komen, zodat de verkeersdrukke in Wassenaar niet toeneemt. Wij zien dan ook het grote algemene belang van goed openbaar vervoer en het behouden van voldoende vervoercapaciteit, maar in het vervoerplan voor 2025 staat ook dat er een extra gelede bus op lijn 43 wordt ingezet, extra dus boven op de gelede bussen die nu al rijden. Eerder heb ik al namens het CDA onze zorgen over de inzet van deze bussen van bijna 20 meter lang geuit. Deze bussen kunnen wat ons betreft worden ingezet op brede doorgaande wegen, maar de inzet van deze bussen op smalle wegen dwars door de rustige woonwijken van Wassenaar-Noord is onwenselijk. Op de Bellesteynlaan, een weg zonder fietsstroken waarover dagelijks veel jongeren naar school fietsen, kan de gelede bus alleen manoeuvreren door beide weghelften te gebruiken. Ook rotondes zoals die bij het Rozenplein waar veel verkeer is en veel fietsers, jong en oud, rijden zijn niet voor deze grote bussen gemaakt. Een ander punt van zorg is de impact die de gelede bussen op de leefbaarheid van deze woonwijken hebben. Gelede bussen kunnen vanwege hun lengte de bocht bij de hoek van de Van Cranenburchlaan/Violierenweg niet nemen en het gevolg daarvan is dat de bussen nu een andere route volgen en op het niet-geasfalteerde deel van de Anemonenweg rijden. Beide wegen zijn juist zo ingericht om sluipverkeer en zwaar verkeer te ontmoedigen. Ik heb de afgelopen tijd met veel bewoners gesproken en zij hebben herhaaldelijk aangegeven dat zij door deze bussen trillingen in hun huizen ervaren, u hebt dat vanavond zelf kunnen horen. Voorzitter, in een samenleving moet je soms je individuele belang voor het algemeen belang opgeven en dat vindt het CDA niet meer dan logisch, maar de vraag is waar de grens ligt, hoeveel je van een individu ten behoeve van het algemeen belang kunt vragen en of we het acceptabel vinden dat inwoners trillingen in hun huizen ervaren omdat dit het algemeen belang ten goede komt. Voor het CDA gaat dit een grens over. Voorzitter, het CDA wil daarom een structurele oplossing voor deze problemen zoeken en dat doen we op lokaal niveau door te streven naar afspraken met het Rijnlands Lyceum over speciaal vervoer naar het internationaal onderwijs. Wij zijn blij dat de wethouder dit in de commissievergadering heeft toegezegd, maar we zijn ons er ook van bewust dat we dit niet kunnen afdwingen en daarom zoeken we tegelijkertijd een oplossing op regionaal niveau binnen de MRDH. Voorzitter, de inzet van de gelede bussen was een tijdelijke oplossing voor het personeelstekort van EBS. Uit de antwoorden van de wethouder op de technische vragen blijkt echter dat EBS verwacht het personeelstekort in 2024 opgelost te hebben en wij zien hier dan ook een opening voor een andere oplossing dan de inzet van gelede bussen, bijvoorbeeld door het tijdens de spits verhogen van de frequentie van de ritten met de normale bus. Om een oplossing te vinden, is het wel nodig een signaal af te geven over de problemen die we nu ervaren. Nu staat in de zienswijze dat we alleen de gelede bussen ondersteunen, maar er wordt niets gezegd over de problemen die het oplevert. Wij dienen dan ook een amendement in waarin we de zienswijze veranderen, als gemeente de onwenselijkheid van de inzet van gelede bussen op lijn 43 benadrukken en de voorkeur uitspreken voor het verhogen van de frequentie van de ritten tijdens de spits. Deze oplossing komt zowel de verkeersveiligheid als de leefbaarheid in de wijken van Wassenaar-Noord ten goede. Het amendement is mede ingediend door Hart voor Wassenaar, GroenLinks en de VVD. Voorzitter tot slot, ik heb een aantal malen gehoord dat het probleem kan worden opgelost.

De **voorzitter**: Mevrouw Everard. Daarmee maakt het amendement inmiddels deel uit van de be raadslaging. Dank u wel.

Mevrouw **Everard**: Dank u wel voorzitter. Tot slot heb ik een aantal malen gehoord dat het probleem kan worden opgelost door de weg te asfalteren of de bocht van de Van Cranenburchlaan aan te passen, zodat de gelede bussen hier probleemloos doorheen kunnen. Ik wil graag benadrukken dat deze wegen juist zo zijn ingericht om sluiptverkeer en zwaar verkeer te ontmoedigen. Het is onwenselijk om wegen aan te passen zodat sluiptverkeer en zwaar verkeer hier gemakkelijker kan rijden en dat is al helemaal onwenselijk als het gaat om wegen binnen een schoolzone van een basisschool. Ik hoor graag van de wethouder of hij het met het CDA eens is dat zulke ontwikkelingen binnen een schoolzone onwenselijk zijn. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en dan geef ik graag het woord aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter dank u wel. Tijdens de behandeling in de commissievergadering raakte mevrouw Everard een punt waar wij tevoren niet aan hadden gedacht en ze heeft dat dusdanig duidelijk gedaan dat wij vonden dat wij haar amendement moesten ondersteunen. Het heeft ook geleid tot de eerste samenwerking en dat was bijzonder plezierig. Dus ja, wij staan er volledig achter en vervolgens zeg ik ook nog een keer, als je mensen ernaar vraagt en ook vanavond hoort welke impact een gelede bus binnen een dorp als Wassenaar heeft, we voelden intuïtief wel een beetje aan dat die niet helemaal bij elkaar passen, dan is min of meer proefondervindelijk vastgesteld dat het niet zo een bijzonder goede gedachte is. Als je dan ten slotte ook nog insprekers krijgt die aangeven dat het busverkeer, en zeker zwaar busverkeer, echt een probleem op de Anemonenlaan is dan vind je steeds meer steun voor het amendement van mevrouw Everard. Ik wil naar aanleiding van de insprekers wel het volgende zeggen. Ik was wederom geschokt, en we hebben daar net over gesproken, dat iets wat toch dusdanig ernstig is voor deze raad onder de radar blijft. We komen keer op keer dingen tegen die gewoon niet goed zijn en je moet het lef maar hebben om als inspreker voor deze raad te gaan staan en een probleem duidelijk te maken. Ik denk niet dat dit een klein probleem is en ik vind vanuit onze fractie dat we dit eraan moeten toevoegen, dat is wat we vanavond ook weer hebben geleerd. Ik ga terug naar het amendement van mevrouw Everard. Wij zijn er blij mee, we ondertekenen het graag en we zullen het uiteraard steunen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik snel naar de zijde van het college. Wethouder Van Doeveren, wethouder Regionaal verkeer.

Wethouder **Van Doeveren**: Dank u wel voorzitter en dank ook aan de insprekers en de initiatiefnemers hier vanavond. Mevrouw Everard begon er zelf ook mee, laten we überhaupt blij zijn dat het busnetwerk in Wassenaar volledig overeind blijft. Er zijn veel gemeenten, zeker in de Rotterdamse regio met alle tekorten aan bussen en chauffeurs, waar lijnen überhaupt niet rijden en mensen die voor werk of school van A naar B moeten, thuisblijven. Laten we ook hopen, zoals zij zelf stelde, dat EBS de problemen zo goed mogelijk kan oplossen. Dat hebben ze inderdaad ook aangekondigd en wij hebben binnen de MRDH ook aan EBS gevraagd om een ronkend plan om de tekorten op te lossen, maar met het oog op het verwachtingsmanagement zeg ik, kijkend naar de krapte op de arbeidsmarkt en de onaantrekkelijkheid van het beroep, ook in alle eerlijkheid dat we op termijn eerder naar zelfsturende bussen dan naar meer bussen met meer chauffeurs toe gaan, simpelweg omdat ondanks alle aandacht die ervoor is de mensen er gewoon niet meer zijn. Buslijn 43 waarop het amendement ziet, is de drukst bezette bus van de hele regio met een groot maatschappelijk belang, ik had zelf niet gedacht dat uitgerekend de Wassenaarse bus de best rijdende bus in de gemeente is die de meeste mensen in de hele regio vervoert. De haltes in Wassenaar-Noord die het betreft en die mevrouw Everard noemde zijn feitelijk gewoon de haltes in Wassenaar waar de meeste mensen 's ochtends en 's avonds willen opstappen omdat ze naar het werk of naar school moeten. Ondanks dat ik de zorgen van iedereen serieus neem, is de gelede bus in deze situatie helaas de enige oplossing omdat anders gewoon veel mensen niet mee kunnen. Ik snap dat niemand van de gelede bus houdt en dat niemand die door zijn straat wil hebben, maar als je de route verandert, zijn andere mensen ontevreden, dat is bij verkeersproblematiek helaas zo. Als we, zoals het amendement beschrijft, de gelede bus voor een gewone vervangen en we vinden dat scholieren naar school en andere mensen naar het werk moeten kunnen of bijvoorbeeld mantelzorg moeten kunnen verlenen, moeten er wel tweemaal zoveel bussen gaan rijden want nu zit de gelede bus overvol en zeker scholieren nemen altijd de laatste bus. Dus de aanname dat met een andere frequentie iedereen zich beter over de bussen gaat verspreiden, is niet juist. Helaas leert onderzoek dat mensen gewoon de bus nemen op de tijd die zij willen en dat het beperken van de capaciteit per bus ertoe kan leiden dat mensen niet meer meekunnen. Dat zeg ik er wel bij om ook die kant van de situatie wel gewoon eerlijk te belichten, dan weten we ook waar we aan toe zijn als het in de uitwerking zo zou kunnen komen. Ik begrijp de signaalwerking van de motie wel, ik neem het serieus en het kan wat betreft het college goed onderdeel zijn van de zienswijze. Met

deze overweging krijgt het amendement oordeel raad. Er zijn veel oplossingen voor trillingen mogelijk, niet alleen deze, en op haar laatste vraag of wij van mening zijn dat het stuk moet worden geasfalteerd is het antwoord voor nu 'nee'.

De **voorzitter**: Dat levert nog een vraag van mevrouw Everard op.

Mevrouw **Everard**: Ja voorzitter, dank. Ik ben blij dat u oordeel raad geeft, maar ik ben toch nog even benieuwd want u gaf aan dat er een keuze moet worden gemaakt en dat je met een hogere frequentie niet aan de vervoerscapaciteit komt. Wat is de reden dat u denkt dat de vervoerscapaciteit dan niet kan worden behaald?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Uw amendement zegt specifiek, en dat heb ik al getracht te beantwoorden maar misschien kan ik het door deze vraag nader verduidelijken. U zegt in het amendement dat die gelede bussen juist in de spits rijden. Dat doen we omdat mensen het liefst zo laat mogelijk vertrekken, dat ken ik nog uit de tijd dat ik zelf scholier was, maar dat is al even geleden. Daarom zitten die bussen nu al heel erg vol. Als u zegt 'we gaan de gelede bus door een gewone bus vervangen en dan komt er qua frequentie een extra bus' dan zullen mensen toch mikken op de laatste gewone bus, zit de laatste bus overvol en zitten mensen daar als sardientjes in of kunnen mensen niet mee. Dat is ook een onveilige situatie, daar vraag ik aandacht voor en dat is een punt in de uitwerking. Uit reizigersonderzoek blijkt gewoon, niets menselijks is ons vreemd, dat iedereen graag met de laatste bus gaat, ongeacht de frequentie. Ik kan me vinden in de oplossing die u voorstelt voor het geheel, maar de tijd waarop mensen vertrekken is meer dan cruciaal en dit is wel de meest drukke buslijn in de regio, vooral bij de haltes in dat gebied en dat maakt het hier wat relevanter dan normaal.

De **voorzitter**: Helder. Er is sinds uw schooltijd niets veranderd. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel. Ik was eigenlijk niet van plan om nog iets te zeggen, maar wat de wethouder zegt triggert mij toch. Zo te horen geeft hij de hoogste prioriteit aan vervoerscapaciteit en ik hoor hem daarbij geen afweging maken tussen overlast en veiligheid. Dat vind ik jammer omdat het argument dat iedereen de laatste bus neemt natuurlijk een bijzonder leuk argument is om erin te gooien, maar geen afweging tegen veiligheid, overlast en bijna gevaar-zetting en dat mis ik bijzonder in het antwoord van de wethouder. Dat vind ik jammer, maar het is zoals het is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Heeft de wethouder nog behoefte om daarop te reageren?

Wethouder **Van Doeveren**: Heel kort want er zit geen specifieke vraag in. Nogmaals, wij kunnen ons de problematiek rondom leefbaarheid en veiligheid voorstellen. Daarom begon ik ook met te zeggen dat ik zelf niet per se gepassioneerd voor de bus ben, ik zei 'niemand zit eigenlijk te wachten op de gelede bus'. Ik beschrijf alleen wat de gevolgen van de zienswijze zijn en die kant wilde ik u ook schetsen omdat die nog niet was meegenomen maar nogmaals, ik snap heel goed dat niemand de gelede bus bij hem of haar door de straat wil hebben.

Amendement Sterke voorkeur voor geen gelede bussen op EBS lijn 43 Ingediend door het CDA, Hart voor Wassenaar, GroenLinks en VVD

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit Zienswijze Vervoerplannen MRDH 2025 als volgt:

1. Aan beslispunt 1 toe te voegen:

, met dien verstande dat in de reactiebrief op de vervoerplannen MRDH 2025 de tekst als volgt wordt gewijzigd:

a. vervang de huidige tekst:

"Ondanks het tekort aan chauffeurs kan hierdoor voldoende vervoercapaciteit worden geboden. Gezien het belang van goed openbaar vervoer ondersteunt de gemeente Wassenaar de noodzakelijke inzet van gelede bussen."

b. door de volgende tekst:

"Buslijn 43 rijdt door woonwijken waarvan niet alle wegen passend zijn voor gelede bussen. Bovendien zijn niet alle rotondes voor gelede bussen ontworpen. De inzet van de gelede bussen gaat op

deze plekken ten koste van de leefbaarheid en de verkeersveiligheid. Gezien het belang van goed openbaar vervoer geeft de gemeente Wassenaar er de sterke voorkeur aan dat voldoende vervoer-capaciteit wordt gegarandeerd door een verhoogde frequentie van de ritten van lijn 43 tijdens de spits, daarbij rekening houdend met de financiële haalbaarheid van Wassenaar en voldoende inzet van personeel."

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ik denk dat wij richting de stemming kunnen, is dat juist? Dat klopt. Dan ligt er een amendement voor, is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is het geval bij mevrouw Wuite. Ik inventariseer verder. Dat is alleen bij mevrouw Wuite het geval. Mevrouw Wuite, gaat uw gang. Mijnheer Stekelenburg komt daarna.

Mevrouw **Wuite**: Ja dank u wel voorzitter. We hebben het net allemaal aangehoord en met veel interesse het amendement gelezen. We snappen de intentie en zeker gezien de insprekers en de zorgen over de schade aan de woningen gaat D66 ervan uit dat goed wordt gekeken naar de signalen die er ook vanavond weer waren. Daarnaast vinden wij het goed dat goed wordt gekeken naar de veiligheid bij de school. De St. Jan Baptist gaat op termijn weg, maar de veiligheid moet natuurlijk nu worden gegarandeerd, dus graag ook daarvoor aandacht. Wij gaan evenwel niet mee met dit amendement. Als ik de wethouder goed heb beluisterd, betekent dat immers dat op het traject meer bussen gaan rijden, een verdubbeling van het busverkeer in een toch al drukke spits en het is de vraag of dat de verkeersveiligheid ter plekke verbetert. Of je nou twee bussen achter elkaar of een gelede bus hebt rijden, daar kun je je iets over afvragen. D66 wil openbaar vervoer stimuleren en faciliteren. Het is sterk de vraag of het personeelstekort structureel opgeheven...

De **voorzitter**: Mevrouw Wuite, dit lijkt wel erg op een inbreng in de stemverklaring, maar het wordt wel een lange stemverklaring.

Mevrouw **Wuite**: Ik zal bijna afsluiten.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, een punt van de orde. U hebt het al duidelijk gemaakt, we zijn bezig met de Reglement van Orde en we zijn over een heleboel dingen aan het spreken. Dit is iets wat in de eerste termijn had moeten plaatsvinden en een stemverklaring is vijf zinnen.

Mevrouw **Wuite**: Ik zal me beperken. Wij willen in ieder geval niet dat mensen opgepropt in de bus moeten staan of erger nog niet meer met de bus mee kunnen en daarom zal D66 dit amendement over de gelede bussen niet steunen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja, dank u voorzitter. Ook wij hebben de insprekers vanavond gehoord en hebben eerder in april 2024 in de commissie Fysieke Leefomgeving ook aandacht gevraagd voor de betrouwbaarheid van de dienstregeling en de drukte van de lijn. Het college heeft naar aanleiding daarvan de zienswijze aangepast, waarvoor dank. We hebben gemeend dat het een goed initiatief van collega Everard van het CDA is om het aantal gelede bussen te beperken en om die reden hebben wij gemeend dat het goed is om het amendement mede in te dienen.

De **voorzitter**: Dank u wel en de heer Van Smirren wil ook nog een stemverklaring geven.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. De PvdA-fractie was geneigd tegen te stemmen omdat wij het algemeen belang hoger achten dan het individuele belang, maar gelet op wat we vanavond horen over de schade aan de huizen is onze mening veranderd en gaan wij mee met het amendement. Wij roepen het college op om vooral naar de weg te kijken, of daar toch maatregelen kunnen worden getroffen om de overlast te beperken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat waren de stemverklaringen, ik dank u wel. Dan gaan we nu over tot de stemmingen. Voor ligt het amendement 'Sterke voorkeur voor geen gelede bussen op EBS-lijn 43'. Wie is voor het amendement? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, Hart voor Wassenaar, VVD en Lokaal Wassenaar! Wie is er tegen? Dat is de fractie van D66 en daarmee is het amendement aangenomen. Dan ligt voor het besluit waarbij het college alles wat in het amendement wordt toegevoegd in de zienswijzebrief zal verwerken en naar de Metropoolregio sturen. Wie is voor het geamendeerde besluit? U wilt een stemverklaring geven. Dat kan, dan staken we de stemming nog even. De heer Hendrickx voor een stemverklaring.

De heer **Hendrickx**: Ja vijf zinnen. Wij stemmen voor en wij doen dat met de mededeling dat dit gegeven, wat hier is gepasseerd voor het college extra gewicht krijgt. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Verder geen verklaringen meer, dan ga ik nu over tot stemming over het gewijzigde besluit dat voorligt, de Zienswijze Vervoerplanprocedure 2025 Metropool. Wie is daar voor? Dat is inmiddels een unanieme gemeenteraad. Twintig stemmen voor en hiermee is het aangenomen.

9. Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag

De **voorzitter**: Dan gaan we naar agendapunt 9, de startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag. Mevrouw Van der Marel verlaat de zaal en ik inventariseer. Ik heb in ieder geval veel amendementen van de heer Hendrickx gezien en ik neem aan dat u als eerste het woord wilt. Dat krijgt u en dan ga ik kijken of nog anderen het woord willen. Dat is mevrouw Hibbert als tweede. Wie wil nog meer het woord? Dat is de heer Gankema als derde. Wie wil nog meer het woord? Dat hoeft niet, helemaal goed. Klopt het dat er in de eerste termijn drie sprekers zijn? Ja oké, dan geef ik het woord aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja, de Strandvisie. We hebben het er tijdens de commissievergadering uitvoerig over gehad en eigenlijk is onze verwondering de afgelopen dagen verder toegenomen. We hebben net antwoord gekregen op onze vraag betreffende het standpunt van Staatsbosbeheer aangaande hun eis zoals die in de commissievergadering werd gebracht om een Strandvisie te hebben voordat een contractverlenging kan plaatsvinden met betrekking tot het contract met Staatsbosbeheer. In de informatiebrief staat dat er geen relatie is tussen verlenging van het contract en het hebben van een Strandvisie. Als ik dat een paar minuten geleden voor het eerst lees dan zakt mijn broek een beetje af en dan stel ik mij daadwerkelijk de vraag wat ik hier met dat stukje informatie doe omdat dit heel essentieel en heel relevant is om tijdens de bespreking in de commissievergadering te hebben. Ik vraag me nu een beetje af of dit punt op dit moment verder moet worden behandeld gegeven de informatie die een paar minuten geleden, bij aanvang van de vergadering, is gekomen. Ik heb eigenlijk een ordevoorstel en dat is om het terug te sturen naar de commissie want deze informatie is dusdanig relevant en verandert het perspectief op wat in de startnotitie staat dat je dat eigenlijk over moet doen om vanuit een ander oogpunt naar deze materie te kijken.

De **voorzitter**: Prima, het is heel simpel, daar gaan we een ordevoorstel van maken, een ordevoorstel om het agendapunt vanavond niet te behandelen en terug te verwijzen naar de commissie. Als u gaat zitten dan gaan we stemmen.

De heer **Hendrickx**: Dit is nieuw, ik wil heel even twee of drie minuten schorsen voor overleg.

De **voorzitter**: Dan nog even voor iedereen, dan weet iedereen ook hoe die schorsing gaat. Het ordevoorstel is om het agendapunt vanavond van de agenda te halen en terug te verwijzen naar de eerstvolgende commissie eind mei 2024. Ik schors de vergadering voor twee minuten.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren hierbij heropen ik de vergadering, of alle raadsleden weer zo snel mogelijk willen gaan zitten, twee minuten is twee minuten. De heer Hendrickx vroeg om een schorsing, heeft dat nog iets veranderd ten aanzien van het ordevoorstel?

De heer **Hendrickx**: Nee, dat heeft niets veranderd ten aanzien van het ordevoorstel.

De **voorzitter**: Oké, dan breng ik het ordevoorstel in stemming.

De heer **Hendrickx**: Daarna kom ik terug.

De **voorzitter**: Dan breng ik nu het ordevoorstel in stemming, maar ik constateer dat niet alle raadsleden aanwezig zijn. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Ja zo is het, dat is het geval. Dan gaan we nu stemmen over het ordevoorstel om vanavond het agendapunt 'Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag' niet te behandelen en terug te verwijzen naar de commissie. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is er tegen? Dat is het raadslid Everard, de PvdA, GroenLinks, de VVD en D66 en daarmee heeft het een meerderheid. 12, dus het voorstel is verworpen en we gaan het gewoon behandelen. Mijnheer Hendrickx, u was ook aan uw termijn, dus aan u.

De heer **Hendrickx**: Jazeker. Het volgende punt is dat er een ernstige fout in de startnotitie staat en ik moet zeggen dat ik die pas een paar dagen geleden heb ontdekt. Daarin staat dat Staatsbosbeheer de eigenaar van het strand is, maar dat is niet zo. De Dienst Domeinen was oorspronkelijk eigenaar van het strand en de RVB is nu eigenaar van het strand, Rijkswaterstaat beheert het en het Hoogheemraadschap zorgt voor vergunning en handhaving, dat zijn de drie stappen. In de notitie staat heel duidelijk dat Staatsbosbeheer de verhuurder van het strand is en dat is niet juist, feitelijk niet juist. Staatsbosbeheer is de eigenaar van de weg van rotonde de Klip tot de rotonde aan het strand, de weg naar beneden en de twee parkeerterreinen. Staatsbosbeheer verhuurt de twee parkeerterreinen en plekken op de weg naar beneden aan de gemeente en die verhuurt dat door aan eigenaren op de weg naar beneden en de twee strandtenteigenaren. De Badmeester heeft een eigenstandige overeenkomst met Staatsbosbeheer, maar nogmaals, in het stuk staat dat Staatsbosbeheer eigenaar van het strand is en omdat die naar een verlenging komen, is dit de tweede reden waarom wij vinden dat dit niet in behandeling kan worden genomen want er staat een abjecte fout in het voorstel. Wij vinden dat het terug moet en als je dan twee van deze dingen bij elkaar optelt... Daarom twijfelde ik net ook heel even of ik iets aan het eerste punt zou toevoegen. Er zitten twee dingen in die zo bezijden de juistheid zijn dat wij vinden dat het echt opnieuw moeten worden behandeld, maar dan met goede informatie.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Het punt dat de heer Hendrickx naar voren brengt, heb ik in het commissiedebat ook naar voren gebracht toen ik bleef doorvragen over hoe het zit met die verhouding, met die overeenkomsten en ik herken het punt dat u brengt. Ik heb daar ook nog even de wethouder op aangesproken en als ik het goed heb begrepen legde hij mij toen uit dat de lijst met overeenkomsten en eigendomsverhoudingen niet volledig was. Bent u het ermee eens dat we dat kunnen oplossen door straks aan de wethouder te vragen wat precies de verhouding tussen Rijkswaterstaat en de strandtenthouders is en of dat wellicht nog kan worden gecorrigeerd, het is immers een startnotitie en er worden geen juridische consequenties aan verbonden. Zouden we gewoon de reactie van de wethouder kunnen afwachten?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ik begrijp uw opmerking en uw vraag, maar er zit bij ons ook een principieel punt aan vast. Er ligt een RVO en ik weet niet hoe dat afloopt, maar we zijn nu met de eerste B van BOB bezig, het ten behoeve van de beeldvorming opnieuw uitzoeken wat hier precies aan de hand is en ik vind dat dit niet kan, zeker niet wanneer dat is gebaseerd op verkeerde informatie. Ik zie een stuk en dat stuk is niet correct, daar staat een fout in, een serieuze fout. Op het moment dat je stelt dat Staatsbosbeheer eigenaar van het strand is, dan is dat een heel verhaal, zeker als het in relatie wordt gesteld met onderhandelingen met strandtenteigenaren en dat soort dingen. U weet waarom een van onze fractiegenoten er niet bij zit en de fractie denkt daar heel onafhankelijk in, maar het is gewoon een fout stuk waarover wij hier nu een beslissing moeten nemen en daar hebben wij een heel groot probleem mee.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam nog.

De heer **Krabbendam**: Ik probeer erachter te komen waar dan precies bij u de pijn zit want volgens mij staat in het stuk Staatsbosbeheer, vetgedrukt, en dan 'Staatsbosbeheer is eigenaar/beheerder van grote delen van het duingebied...' en 'ook is Staatsbosbeheer eigenaar van delen van de Wassenaaarse Slag waarvoor de gemeente erfpacht is gevestigd. Volgens mij hebt u net zelf bevestigd dat dit dan voor De Badmeester zou gelden. Wat hier staat is niet onjuist, het is wellicht niet helemaal volledig en ik laat mij dan graag bijlichten door de wethouder om dat aan te vullen, maar misschien hebt u in dat stuk nog een andere passage gevonden die ik over het hoofd heb gezien.

De **voorzitter**: Dat gaan we horen, de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ik wil even vijf minuten schorsen om uit te zoeken waar dat staat. Nee, even serieus.

De **voorzitter**: Dit is hartstikke serieus, we geven u de mogelijkheid om vijf minuten te schorsen.

De heer **Hendrickx**: Ik doe dit niet zomaar, er zijn twee redenen waarom ik vind dat het terug moet naar de commissie.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, u wilt vijf minuten schorsen. Bij dezen geschorst.

Schorsing

De **voorzitter**: Hierbij heropen ik de vergadering. Het woord is aan de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, dank u wel en dank voor het geduld van eenieder. Op pagina 2 van de adviesnota aan de raad staat: hiernaast pacht de gemeente Wassenaar het strand van Staatsbosbeheer. Hoe moet ik dat lezen? Ik zie geen RvB, ik zie geen... 'hiernaast pacht de gemeente Wassenaar het strand van Staatsbosbeheer', dat is geen Chinees maar gewoon erg Hollands en onderdeel van iets wat mijn fractie heeft bestudeerd en waarop we dingen baseren. Als je dan een relatie tussen die zin en 'Staatsbosbeheer verlangt dat er een Strandvisie komt voordat ze verder onderhandelen' legt, dan is er echt iets anders aan de hand wanneer dat over het strand gaat dan wanneer dat over een weg gaat waarvan de wethouder aan het einde van de behandeling zei 'ik zie daar geen echte grote problemen mee' en dat zei hij naar aanleiding van mijn vraag 'maar stel dat het niet doorgaat?'. Wij denken op basis hiervan dat we over iets anders praten dan waarover we gaan beslissen, dat is mijn punt.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Mijnheer Hendrickx, ik denk dat u volledig gelijk hebt, u hebt het waarschijnlijk het beste van iedereen hier gelezen, maar aan de andere kant zijn we hier met politiek bezig en willen we volgens mij een Strandvisie waarover we het wel allemaal eens zijn. Als we dan toch het debat voeren, ik was het met u eens, dan ben ik een beetje zoekende naar waarover we het vanavond dan gaan hebben.

De heer **Hendrickx**: Als het aan ons ligt, hebben we het vanavond nergens meer over. Er staan twee dingen in, er zijn twee elementen in het hele verhaal waarvan er eentje gewoon apert onjuist is en de andere incorrect, laat ik het zo maar neerzetten. We gaan straks praten over de RVO en in het tweede deel daarvan staat 'kwaliteit van de stukken'. Vervolgens zeggen we, nou een beetje gerommeld, 'we willen een Strandvisie, dus laten we die Strandvisie maar doen'. Ammehoela, dat heeft consequenties voor de tabel aan het eind van het voorstel en ik vind dat daarom..., gewoon de zuiverheid. Laat het disciplinerend werken want dit soort fouten is gewoon te groot en te massief om zomaar politiek weg te wuiven.

De **voorzitter**: Mijnheer Gankema ten slotte.

De heer **Gankema**: Ja nogmaals mijnheer Hendrickx, ik denk en weet bijna zeker dat u gelijk hebt en ik heb u ook gesteund in uw verzoek om het van de agenda af te halen, maar ja het staat er nu op en we gaan het als het goed is nu over de visie hebben. Nogmaals, u hebt uw punt gemaakt en wat mij betreft hebt u gelijk, maar we moeten nu verder naar wat we met de Strandvisie willen en daar zou ik ons gezamenlijk weer op willen concentreren.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik vind het niet goed als het normniveau binnen deze raad 'er staan wel grote fouten in, maar laten we er toch over praten', je moet op basis van goede stukken praten. Willen wij geen Strandvisie? Wij willen een Strandvisie, wij willen nadrukkelijk een Strandvisie. Ik heb ook een stuk om iets over die Strandvisie te zeggen en een heel zootje amendementen, maar voor mij is het spel veranderd.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, u hebt uw punt gemaakt. Wilt u nog een keer het ordevoorstel om hem vanavond te behandelen in stemming hebben of zegt u 'het punt is gemaakt en ik ga nu over naar mijn inhoudelijke oordeel over de startnotitie die voorligt'?

De heer **Hendrickx**: Er komt uiteraard een ordevoorstel.

De **voorzitter**: Daar zou ik nu wel graag naartoe willen want iedereen kijkt u vragend aan. Waar wilt u naartoe?

De heer **Hendrickx**: Waar ik naartoe wil, is naar de meningen van anderen. Er is hier namelijk iets anders aan de orde, het is een ordevoorstel maar ik wil toch wel eens even horen, en de heer Gankema heeft zich daarover uitgesproken, wat men vindt van stukken met ernstige fouten erin. Als daarvan wordt gezegd 'we lossen het wel politiek op, we willen allemaal een Strandnotitie en we

willen het niet opnieuw in de commissie behandelen' dan vind ik dat ook goed hoor, maar dan stel ik wel dat je heel diep zakt als je weet dat er fouten in stukken zitten waar we al lang over klagen, dat je zegt 'laat maar voorbijlopen' enzovoort. Dus daar komt geen reactie op. Het ordevoorstel om dit terug te sturen naar de commissie gegeven de twee nogal belangrijke fouten die erin zitten om daar in ieder geval open te kunnen spreken over de dingen die er zijn en de aanpassingen van het college af te wachten.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu voor de tweede keer het ordevoorstel in behandeling nemen. Het ordevoorstel om... Als u zou willen gaan zitten, dan gaan we namelijk... want we zitten nu in een stemming. Het ordevoorstel om... U wilt een stemverklaring geven of wilt u reageren op dat ordevoorstel? Ja, dat mag.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. Ik begrijp het punt dat de heer Hendrickx maakt, maar in het raadsbesluit staat dat we de startnotitie voorstellen en wat mij betreft is het raadsbesluit leidend. Daarin wordt verwezen naar de startnotitie en daar zijn de vragen over gesteld. Vandaar dat we niet voor het voorstel om het van de agenda af te halen zullen stemmen, het gaat immers over het raadsbesluit en de startnotitie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog behoefte aan andere reacties? Dat is niet het geval, dan breng ik nu het voorstel om het agendapunt vanavond niet te behandelen en terug te verwijzen naar de commissie in stemming. Wie is daar voor? Dat is fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee gaan we door met de beraadslaging. U zat nog steeds in uw eerste termijn mijnheer Hendrickx en volgens mij zie ik heel veel amendementen.

De heer **Hendrickx**: Ja, nu komen er nog zes bij. Voorzitter, laat ik beginnen met de opmerking dat ik het erg triest vind dat het er eigenlijk niet toe doet wat je als raadslid tot je krijgt, als je er maar ongeveer over kunt praten. Dat valt erg tegen, maar dat is wat het is. Voorzitter, Hart voor Wassenaar heeft een hele simpele visie op het strand: gaat u kijken op het strand, neem een paar foto's, zet er 'Strandvisie' boven en zet eronder 'over tien jaar ziet het er net zo uit'. Dit is een familiestrand, dit is het Wassenaarse familiestrand. We hebben geen consultants nodig, ik maak de foto's voor niets en eenieder die dat niet doet moeten we wantrouwen want als je dit niet wilt, wat wil je dan wel? Natuurlijk moet je er wat dingetjes aanplakken, zoals nutsvoorzieningen en even nadenken over wat nog niet goed is, maar dat noem je geen Strandvisie, maar een verbeterplan of een aanpassingsplan. Het gebrek aan vertrouwen, zeker met de stukken tekst die we hebben gezien en de laatste informatie die we hebben gekregen, wordt versterkt door geluiden over bijvoorbeeld het afwaarderen van parkeerplaats De Kuil, op 19 april jl. uitgesproken, de wetenschap dat er achter de schermen al langer aan plannen waarover ik uit de school heb geklapt wordt gewerkt en het feit dat het de bedoeling is dat de duinenrij zoals gepland in 2025 wordt verplaatst en niet wordt uitgesteld tot 2027. Ik heb technische vragen gesteld en daaruit de conclusie getrokken dat er verkeerde informatie aan de raad is geleverd, ernstig verkeerde informatie aan de raad is geleverd, en nogmaals, dat vind ik ernstig. Het strand wordt niet gehuurd van Staatsbosbeheer en er is inmiddels net uitgelegd hoe het wel in elkaar steekt, ik heb daar nu antwoord op gekregen. Voorzitter, de beste manier om de onzekerheden en het wantrouwen weg te nemen, zijn: aanvaard onze amendementen, zorg zo snel mogelijk voor overeenkomsten met de exploitanten en organiseer en voer een verbeteringsplan uit, keep calm and carry on. Ik heb behoefte om uit te leggen waarom wij vinden dat de overeenkomsten met de exploitanten zo snel mogelijk moeten worden verlengd. Wanneer dat gebeurt, moet je in ieder geval min of meer de zekerheid hebben dat de Wassenaarse Slag de komende tien jaar zo ongeveer blijft als die nu is, dan weet je dat het een familiestrand blijft, en dat wijzigingen nadrukkelijk minder aan de orde zijn. Dat is de reden dat wij anders over de Strandvisie denken en wij vinden dat hier op basis van foute informatie niet adequaat mee wordt omgegaan. Wij hebben een aantal amendementen ingediend om zekerheden in te bouwen. Ik heb hier zo langzamerhand zo veel papier met amendementen en moties dat ik heel even moet kijken. Hier zijn ze, dank aan de griffier die het weer helemaal perfect heeft geregeld. Het amendement Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag

Amendement A, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente van Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit 'Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag';

Aan 'beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

Toe te voegen:

e. Geen toename parkeerplaatsen."

De tekst die ik net heb voorgelezen is voor ieder amendement hetzelfde, dus ik zal het verschil voorlezen.

De **voorzitter**: Dan is E bij dezen ingediend en krijgt die de letter A.

De heer **Hendrickx**: Het is de E in het voorstel, maar het is amendement A, ik begrijp dat u dat zo telt. Dan F, Geen uitbreiding van de horeca. Daar kun je allerlei definities aan hangen, is dat het aantal stoelen, is dat het aantal plaatsen, is dat het aantal tenten. Wanneer wordt gezegd 'geen uitbreiding van horeca' dan denk je primair aan tenten en secundair aan geen uitbouw van de bestaande strandtenten.

De **voorzitter**: Dan maakt het deel uit van de beraadslagingen en krijgt de letter B van Bernhard.

De heer **Hendrickx**: Ja ik weet dat ik straks aan de bak moet, dus ik moet heel erg opletten hoe u dit doet, anders ga ik het niet goed doen. Dan krijgen we de volgende. G en C in uw notering, Geen aanpassingen Omgevingsplan.

De **voorzitter**: Dan is het bij dezen onderdeel van de beraadslaging en krijgt het de letter C.

De heer **Hendrickx**: H in het voorstel wordt D in uw notering. Geen wijzigingen wegprofiel en dimensies van rotonde de Klip tot strandrotonde.

De **voorzitter**: Dat is het geval. Dan maakt het deel uit van de beraadslagingen onder de letter D.

De heer **Hendrickx**: I en bij u E, Teruggave van parkeerbermen aan de natuur. Hier is een nadere uitleg aan te geven. Het gaat met name om de parkeerplekken aan de noordzijde. Het argument is dat die bij echte pieken maximaal vijf, zes, zeven, acht keer per jaar worden gebruikt. Het kost veel geld, maar het is ook belangrijk dat het de mogelijkheid biedt om het schelpenpad van Duinoord naar het strand te fatsoeneren, beter toegankelijk en beter bruikbaar te maken en daar de onderbrekingen door niet-natuurlijke omgeving te verbeteren. Dat is de uitleg bij Teruggave parkeerbermen, met name aan de noordzijde, aan de natuur.

De **voorzitter**: Dat is dan amendement E.

De heer **Hendrickx**: Na E komt F, uw F en mijn J. Er komen weer gesprekken met eigenlijk alle strandtentexploitanten en daarvoor heb je in hun ogen geen visie nodig, het zijn heel praktische mensen die heel praktische dingen zeggen, zij zeggen: als je dit doet en dat doet dan kun je weer tien jaar vooruit, daar hebben we geen visie voor nodig. Goed onderhoud en een goede uitstraling in een groter gebied dan puur bij de strandrotonde en dan hebben we het over dingen die in de strandnotitie zijn genoemd zoals een trap en wat andere dingen. De laatste wijziging die daar heeft plaatsgevonden is dat die vuurtoren er is gekomen, dat lelijke ding staat nu naast dat skateboardplan, dat lelijke ei, ik weet niet of u zich dat herinnert, dat was de laatste verbetering van die omgeving. Zij zeggen heel eenvoudig: zorg nou gewoon voor goed onderhoud, zorg dat het er fatsoenlijk uitziet. Je hoeft er geen al te gekke dingen te doen en dan gaat het werken. Dat zijn de zaken die wij daarin willen benoemen.

De **voorzitter**: Dat is dan amendement F van Ferdinand en het maakt onderdeel uit van de beraadslagingen.

De heer **Hendrickx**: Ik denk dat ik het straks heel moeilijk ga krijgen. Dat zijn die dingen inderdaad. Wij willen benadrukken dat wij erop rekenen dat de Startnotitie inclusief de amendementen wordt aangenomen en als de amendementen daar niet bij zitten dan zullen wij tegen stemmen want dan hebben wij niet het gevoel dat dit de goede kant uit kan gaan. Er zijn nutsvoorzieningen nodig en de zeilclub en de kiteclub hebben behoeftes die natuurlijk moeten worden vertaald in een renovatie, een aanpassing of wat dan ook. Dit zijn onze amendementen, die hebben we nu ingediend, en dat was het voor ons voorlopig.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Voorzitter, u hoort mij wel vaker klagen over de kwaliteit van stukken. U hoort mij ook wel vaker klagen over dat er te veel herhaling in de bijdragen van de partijen zit en ik zal wat de heer Hendrickx over de kwaliteit van de stukken heeft gezegd niet herhalen en me daar simpelweg bij aansluiten, eens. Voorzitter, ik heb wel een tweede mopperpunt gevonden, namelijk dat wij tijdens raadsvergaderingen raadsinformatiebrieven ontvangen. Dat is al een tijdje zo, vanavond hebben we er vier gehad, sinds u de vergadering hebt geopend, hebben we allemaal vier raadsinformatiebrieven in onze inbox gekregen, waaronder de brief waaraan de heer Hendrickx refereerde. Het leidt af en het is vervelend. Voorzitter, u hebt de ambtelijke organisatie in uw portefeuille, kunt u ervoor zorgen dat dit voortaan niet meer gebeurt? Dank u wel. Dan de startnotitie. De commissiebehandeling over deze startnotitie duurde bijzonder lang, collega Gankema merkte daar zojuist al iets over op en tijdens de commissiebehandeling ook heel mooi met een zin als 'hoelang kun je praten over iets waar iedereen het eigenlijk over eens is en dat op een A4'tje zou moeten passen? Namelijk 1, wij willen een Strandvisie en 2, in die Strandvisie draait het om een familiestrand. Voorzitter, wij vroegen in de commissie om drie toezeggingen, die zijn gegeven en een van die toezeggingen betekent dat de raad eerst een Strandvisie vaststelt en dat daarna pachtovereenkomsten met onder andere strandtenthouders worden gesloten. Die zitten te wachten, daaraan heeft de heer Hendrickx zojuist ook gerefereerd. Wij vinden het daarom belangrijk dat het college met de Strandvisie kan starten en ondanks dat we het eens zijn over alle fouten die in de Strandnotitie staan, gaan we er ook van uit dat het college goed genoeg heeft geluisterd om aan de slag te gaan met een familiestrandvisie die naar de raad komt, die de raad gaat goedkeuren en waar op dat moment alstublieft geen fouten in staan. Wij zullen voor deze startnotitie stemmen, zodat kan worden gestart en er geen vertraging ontstaat. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog een vraag van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Mevrouw Hibbert legt toch de relatie tussen het hebben van een Strandvisie en het bereiken van huurovereenkomsten. Een van de redenen dat wij bijzonder geïnteresseerd over de stukken zijn is dat er in feite verkeerde relaties zijn gelegd en het daarom niet meer nodig is om een parallel te trekken tussen de Strandvisie en de onderhandeling over en het bereiken van huurovereenkomsten, u legt die relatie wel. Vindt u het met alles wat u nu hebt gehoord nog steeds een reëel standpunt om de relatie te leggen tussen de Strandvisie en de onderhandelingen en het bereiken van huurovereenkomsten?

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Ja, wij leggen die relatie namelijk zelf, dat hebben we in de commissie ook gedaan. Wij begonnen onze commissiebijdrage met 'hebben we als gemeentebestuur niet vaak genoeg eerst overeenkomsten gesloten en daarna nagedacht? Wij zijn voor eerst visiestelling en dan pachtovereenkomsten te sluiten die wij als gemeentebestuur sluiten, dus eerst nadenken en dan overeenkomsten sluiten, wij leggen die relatie zelf. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja voorzitter, ik heb niet zo heel veel toe te voegen aan wat de vorige sprekers al hebben gezegd. Even nog reageren op de ingebrachte amendementen. De eerste gedachte die bij mij opkwam was 'best interessant, daar wil ik best eens een keer naar kijken', maar het momentum nu vlak voordat we gaan besluiten is wat mij betreft niet ideaal en ik denk dat deze elementen ook na de vaststelling van de visie aan de orde kunnen komen. Daarbij wil ik het in deze termijn houden.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het woord aan de... U wilt toch nog, maar bij die inventarisatie zag ik uw hand niet. Ik wil u natuurlijk de gelegenheid geven. De heer Mulder.

De heer **Mulder**: Dank u wel voorzitter, ik was inderdaad van plan om naar aanleiding van de amendementen een stemverklaring te geven, maar naar aanleiding van wat er inmiddels allemaal is gezegd, stel ik dat toch wel op prijs, dus dank u wel daarvoor. Onze fractie was in de commissie heel duidelijk en heeft aangegeven dat deze startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag wat ons betreft klaar is voor besluit en dat we daarmee kunnen starten. We zien ook geen fouten in de teksten anders dan de heer Krabbendam reeds in de commissie heeft gesignaleerd en geadresseerd. Dit is in het voorstel en is geen belemmering voor het raadsbesluit. Ook is in de ogen van Hart voor Wassenaar het ernstige punt dat we deze Strandvisie niet voor Staatsbosbeheer maar voor onszelf maken, voor Wassenaar en voor alle Wassenaaarders. Kortom, precies waarvoor wij hier zitten.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het is altijd grappig om te constateren dat, wanneer je ergens kritisch over bent en echte fouten constateert, je ook wordt geacht tegen een voorstel te zijn, hoor de woorden van de heer Mulder. Wij zijn voor een Strandvisie, absoluut en hoe sneller, hoe beter. Dus leg niet de suggestie bij ons neer dat wij tegen een Strandvisie zijn. Mijn vraag aan de heer Mulder is de volgende. In de eerste plaats zegt hij 'dingen zijn al gezegd in de commissie', 'het gaat om het hebben van een Strandvisie en 'och ja, het feit dat het niet van Staatsbosbeheer, maar van de RVB is...' en in de tweede plaats de relatie tussen het hebben van een Strandvisie en het verlengen van de huur van Staatsbosbeheer, dat heeft niets met het strand te maken. Dan is mijn vraag aan de heer Mulder 'vindt u het dan juist om met compleet andere informatie toch een besluit te nemen over iets wat we overigens met elkaar willen en dat is een Strandvisie?' en dat in relatie tot wat er inmiddels over de bestuurscultuur en de kwaliteit van de stukken is gezegd.

De **voorzitter**: De heer Mulder.

De heer **Mulder**: Het is natuurlijk een beetje flauw om te zeggen dat wij dingen in de mond leggen. We hebben tijdens de commissie zeer uitgebreid gesproken en we hebben het idee gehad van een hotel dat er in de duinen zou komen. We hebben in de commissie ook de relatie tussen de Strandvisie en de contracten met de ondernemers aangegeven en we hebben daar ook bij gezegd dat wij vinden dat de Strandvisie eerst moet komen en daarna de contracten, net zoals mevrouw Hibbert dat net heeft gezegd. Dat is precies hetzelfde als wat we toen zeiden. We gaan het hier inhoudelijk hebben over de Strandvisie en de startnotitie die hier voorligt en we gaan het niet hebben over de vraag die u toen stelde: doen we dit voor Staatsbosbeheer? U hebt daarop toen tweemaal het antwoord 'nee, we doen het voor onszelf' gekregen. U hebt vervolgens technische vragen gesteld en toen hebt u exact hetzelfde antwoord gekregen: we doen dit voor onszelf en we zitten hier voor onszelf, voor Wassenaar, voor de Wassenaarders, en daarom maken we een Strandvisie. U gaf aan dat u die ook wilt en laten we dan inderdaad die startnotitie vaststellen.

De **voorzitter**: De tweede vraag van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Mevrouw Hibbert gaf het al aan, we kregen een informatiebrief die een compleet verschillend licht geeft op de stukken die we in de commissie voor ons hebben gehad. Dat in de eerste plaats en in de tweede plaats kan ik er niet onderuit dat dat verhaal relevant is. Ik heb twee vragen de heer Mulder. In de eerste plaats vindt u dit het niveau waarop stukken de raad moeten passeren? En in de tweede plaats: bent u ervan overtuigd dat wij het bijzonder belangrijk vinden om een goede Strandvisie te hebben?

De **voorzitter**: Op deze twee vragen nog.

De heer **Mulder**: Dank u wel. Wij vinden de stukken voldoende voor een startnotitie en kunnen juist heel goed met de kaders uit de voeten. Dat was eigenlijk het volgende stukje tekst en dat kunnen we zo overslaan. Wij kijken uit naar een goede Strandvisie later in 2024 en gaan ervan uit dat alle betrokkenen en belanghebbenden meedoen aan een prachtige Strandvisie die er moet komen en dit is een goed stuk om mee te beginnen. Omdat er een aantal amendementen is binnengekomen sta ik hier nu toch. Voor ons zijn al deze punten voldoende gedekt in de startnotitie zoals die er nu ligt. Een aanpassing zoals Hart voor Wassenaar voorstelt, vindt dan ook geen steun bij onze fractie, simpelweg omdat we daarmee de startnotitie zouden beperken. Dank u wel.

De **voorzitter**: Nog een tweede interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Geen interruptie, ik heb geen antwoord gekregen op mijn tweede vraag.

De **voorzitter**: De heer Mulder, wilt u daar nog op antwoorden?

De heer **Mulder**: Volgens mij heb ik in mijn bijdrage verder antwoord gegeven op de vraag en gezegd dat we nu een goede Strandvisie krijgen.

De heer **Hendrickx**: We hebben de vorige keer al een discussie gehad over vragen vergeten en dat soort dingen. Mijn vraag was: bent u ervan overtuigd dat Hart voor Wassenaar een goede strandnotitie wil hebben? Daar heb ik geen antwoord op gekregen. U gaat over uw eigen antwoorden en het is ook goed als u daar geen antwoord op wilt geven.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Mulder in antwoord op deze concrete vraag.

De heer **Mulder**: Dit is als oprichter van Hart voor Wassenaar natuurlijk een hele bijzondere en mooie mogelijkheid om te gaan denken over hoe de fractie van Hart voor Wassenaar denkt, of die een goede strandnotitie wil. Natuurlijk weet ik zeker dat ook Hart voor Wassenaar een goede Strandvisie voor Wassenaar wil. Ik wil nog wel even zeggen, dat was ik net vergeten, dat ik het verhaal van mevrouw Hibbert over dat we tijdens de vergadering geen stukken moeten ontvangen volledig steun.

De heer **Hendrickx**: Even voor de geschiedschrijving, de heer Mulder is geen oprichter van Hart voor Wassenaar.

De **voorzitter**: Ik heb allemaal mensen gehoord die vanavond willen dat we bezig gaan met een Strandvisie. Volgens mij hebben we nu aan de eerste zijde van de raad alle inbrengen gehad en is het nu aan de wethouder Strand.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja voorzitter, dank en dank aan iedereen die het belang van een goede Strandvisie voor een mooi kleinschalig familiestrand aan de Wassenaarse Slag wil behouden en versterken. We hebben ook in de commissie al uitgebreid over deze startnotitie van gedachten gewisseld en dat lijken we in ieder geval allemaal te willen. Volgens mij doet deze startnotitie ook precies waarvoor zij is bedoeld, het college toetst eerst of de kaders en de richting die het op wil ook de denkrichting van de raad is en ik denk dat dit in brede zin zo is. We hebben altijd gezegd 'we willen allemaal een Strandvisie', maar ondanks dat we het allemaal willen, zitten we al tien jaar zonder, terwijl de Structuurvisie en het laatste coalitieakkoord uit 2023 daar om vragen. Het blijft een kleinschalig familiestrand, maar er zijn ook genoeg punten die we kunnen verbeteren, de nutsvoorzieningen zijn genoemd, maar ook de wachtlijsten voor de Wassenaarse jeugd bij de watersport, recreatiemogelijkheden en andere zaken die we met deze notitie en de vier kaders die erin staan willen verbeteren, zodat we ook voor de toekomst een heel mooi familiestrand behouden en rechtdoen aan alle gebruikers op de zaken die we nog verder kunnen verbeteren. Dat is waar de Wassenaarder uiteindelijk iets aan heeft. Dan ga ik in op de punten en ik hecht eraan om eerst op een procedureel punt te reageren want het is geen juridisch stuk. De raad stelt de startnotitie met de kaders vast. Je kunt iets heel vaak zeggen en jezelf eindeloos herhalen, dat maakt het niet waar, de startnotitie bevat geen enkele fout en laten we niet doen of er fouten in staan. Je kunt dat 100 keer beweren, maar de paragraaf over Staatsbosbeheer staat gewoon helemaal goed op pagina 9 van de Startnotitie en dat is het enige relevante want dat stelt uw raad vast. Dan punt 2, daar verbaas ik me ook een beetje over...

De **voorzitter**: Wethouder, voor de volledigheid. De raad stelt een raadsbesluit vast.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, om de notitie met de kaders vast te stellen. Ja precies. Ik vind het nog belangrijker dat we in de commissie...

De **voorzitter**: Volgens mij is er inmiddels een interruptie van de heer Hendrickx. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, het zal best wezen dat het niet in de startnotitie staat, die zestien pagina's die ik ook heb gelezen en die de meesten hier hebben gelezen, maar daar gaat het niet om. Het gaat om alle teksten die tot ons komen en ik heb helaas wat voorbeelden uit het verleden waarin adviezen, notities en dergelijke op een andere manier werden vertaald in het schrijven van het college. Ik lees het schrijven van het college en ik lees dat daar dingen in staan die niet correct blijken te zijn. Daarover kun je van alles over vinden en zeggen, maar je neemt wel het hele pakket tot je en die informatie is relevant. Ik ben het niet met de wethouder eens dat je bepaalde stukken wel en bepaalde stukken niet moet selecteren, het gaat om het hele pakket.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ik trek me dat aan, er zullen geen raadsinformatiebrieven laat worden verstuurd. De reden dat ik het zelf geen probleem acht is dat ik in de raadsinformatiebrief van ongeveer vier regels alleen maar bevestig wat er twee weken geleden in de commissie Bestuur en Middelen al is gewisseld. Ik heb daarin helder uitgelegd waarover Staatsbosbeheer gaat en waarover Rijkswaterstaat, en niet de RVB zoals de Hendrickx zegt, gaat. Er is heel helder aangegeven welke overheidslaag waarvoor verantwoordelijk is en er is niet last minute nieuwe informatie aan u verstrekt, ik heb alleen maar bevestigd wat ik u twee weken geleden in de commissie Bestuur en Middelen heb gemeld. Dan inhoudelijk. Het punt over de exploitanten is nog een keer door

verschillende insprekers genoemd. Onze ambitie is om de strandexploitant zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen. Die wil ook zelf heel graag dat we verder werken aan deze Strandvisie, dus stel hem vooral vast. Het klopt ook dat ik mevrouw Hibbert heb toegezegd om de Strandvisie eerst vast te stellen, dat werd toen ook door de heer Mulder, de heer Damen en een paar anderen van u genoemd. Vandaar die toezegging. Dat laat onverlet dat het college wel heeft gezegd dat het verder wil met de huidige strandtenthouders. De heer Hendrickx zei dat 'als we echt een goede visie hebben, is de beste garantie dat we verdergaan met de huidige mensen', dat zijn we met elkaar eens en laten we alsjeblieft geen spijkers op laag water zoeken. Dat staat gewoon in de notitie en daarover hoeven we verder geen emotie of iets anders te wisselen. We zijn het gewoon met elkaar eens, soms is dat ook gewoon de reële werkelijkheid. Dan toch een laatste keer omdat het heel even ter sprake kwam, maar dat zeg ik dan bij voorbaat op de amendementen waarover ik zo tot een oordeel kom. De heer Hendrickx heeft de vorige keer verteld dat hij er tijdens zijn wethouderschap kennis van had dat werd gewerkt aan een hotel op de Wassenaarse Slag en dat hij daar zelf tegen was. Collegeambtenaren werken altijd onder de verantwoordelijkheid van het college en ik moet klaarblijkelijk constateren dat het college destijds werkte aan een hotel op de Wassenaarse Slag zonder dat het het daar zelf mee eens was. Ik zeg alleen nu, dat heb ik toen ook in de commissie helder gezegd, dat we niet aan een hotel op te Wassenaarse Slag werken en daarover hoeft ook niemand zich druk te maken en dat staat ook niet in de Strandvisie. Dan als laatste, ik hoop dat we hem straks gewoon gaan vaststellen want alle gebruikers, de watersport, de ondernemers, iedereen wil verder met die Strandvisie. Het is een startnotitie en laten we die vooral uitwerken. Wat betreft de amendementen. Die vind ik een beetje lastig om de reden die ook de heer Gankemaschetsste, het zijn juist zaken die over een aantal kaders in de visie gaan die we nog gewoon gaan uitwerken. We gaan eigenlijk bijna alle punten uitlopen en ik zou het dan eigenlijk gek vinden dat je op individuele onderwerpen al zegt dat iets niet mag want vier van de zes amendementen beginnen met het woordje 'geen'. Kortom, je wilt vooral niets terwijl de Strandvisie het kader aangeeft van wat we gaan onderzoeken en wat we wel gaan doen. Er zit ook een tegenstrijdigheid in twee amendementen en dan loop ik ze ook snel nog even individueel langs. Er staat bijvoorbeeld dat er geen wijziging in het wegprofiel en de dimensies van de rotonde van de Klip aan het begin tot aan de strandrotonde mag komen, maar in het volgende amendement staat dat de parkeerbermen aan de natuur moeten worden teruggegeven en daardoor zou je het wegprofiel nu toch al veranderen. Dat betekent dat dit een conflicterend amendement is. Kortom, dat draagt niet bij aan de kwaliteit van het bestuur, het verzwakt het stuk, wat we denk ik geen van allen willen en er ontstaat onduidelijkheid en gedoe, dat wil het college niet faciliteren. Omdat deze twee amendementen tegenstrijdig zijn, worden ze per definitie ontraden, maar het wordt wel uitgezocht want het klopt dat ook een inspreker heeft gezegd dat de parkeerbermen kunnen worden teruggegeven en het lijkt me heel mooi om dat uit te werken. Het aanpassen van het Omgevingsplan is in tegenspraak met wat de heer Hendrickx zelf zegt want hij wil wel de surfclub helpen. Ik heb toen op vragen van de heer Krabbendam geantwoord dat het probleem met de surfclub dat meeloopt met de Strandvisie in het ruimtelijke kader zit en als u het ermee eens bent dat watersport meer ruimte moet krijgen en dat we geen wachtlijst voor de Wassenaarse jeugd willen dan moet het ruimtelijke kader sowieso worden aangepast. Het amendement 'Geen aanpassing van het Omgevingsplan' is per definitie een ondermijning van de hele notitie en die wordt daarmee ontraden. Dat geldt ook voor de uitbreiding van de horeca. Een van de drie toezeggingen aan mevrouw Hibbert was dat we gaan kijken naar spreiding van de recreatiedruk en dat kan er ook toe leiden dat je misschien bijvoorbeeld in het winterseizoen wat meer horeca hebt en misschien willen verenigingen daar iets in betekenen. Kortom, dat is nou typisch iets om eerst met de ondernemers, belanghebbenden en de Wassenaarders te bespreken en niet nu al te zeggen 'we willen helemaal niets'. Dat laat onverlet dat het hotel er niet komt want dat heb ik al toegezegd en als u tegen het hotel bent, kunt u prima tegen het amendement stemmen. Dat geldt eigenlijk ook voor 'Geen toename van parkeerplekken'. Ik heb mevrouw Hibbert toegezegd te gaan kijken of we dat kunnen beprijzen en dat lijkt me ook gewoon meelopen in de uitwerking. Al met al moet ik alle amendementen om die reden ontraden.

De voorzitter: Ik dank u wel. Een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer Hendrickx: Ja voorzitter. Voor de duidelijkheid, parkeren in de berm is iets anders dan het profiel van de weg waar je overheen rijdt, op de parkeerplaats in de berm sta je stil en dan wil je wegrijden. Dat is een licht onderscheid en dat begrijp ik niet. De kwestie dat er iets cruciaals is. De wethouder zegt dat er een aantal malen 'geen' staat. De definitie van een kadernota is dat je aangeeft binnen welk gebied je iets wilt ontwikkelen. De relatie tussen een familiestrand en overal waar wij 'geen' hebben neergezet is dat de fractie van Hart voor Wassenaar niet wil dat hier toch iets wordt ontwikkeld. De wethouder geeft al een beetje aan 'als je iets aan spreiding wilt doen dan krijg je dat je misschien wat meer moet parkeren' en ik hoorde al allerlei uitgangsmogelijkheden. Wij zijn heel duidelijk, neem een foto, zeg dat het over tien jaar weer zo is en los wat dingen op inclusief de kitesurf- en de zeilvereniging. Om die reden, en ik hoop dat de wethouder dat met mij

eens is, zeg je op een gegeven moment wat je er niet wilt als je eigenlijk zegt 'wat er nu is, willen we zo behouden'. Dan moet je vooral definiëren wat je niet wilt en dat staat in onze amendementen.

De **voorzitter**: Ten slotte de wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, maar dat laatste miskent dat er wel degelijk problemen zijn, die hebben de insprekers, de ondernemers en de mensen bij de verenigingen ook genoemd, en dingen die we wel willen verbeteren. De tijd staat niet stil en er zijn wel degelijk aanpassingen mogelijk. Het gekke is dat in het debat verschillende partijen daar suggesties voor hebben gedaan. Met uw amendementen hoeft u feitelijk geen Strandvisie meer te maken en u spreekt uzelf ook tegen want als u wel de surfclub wilt helpen, moeten we naar het Omgevingsplan kijken, maar u zegt in uw amendement 'geen aanpassing van het Omgevingsplan' en daarmee vervalt een groot deel van de inhoud van de Strandvisie. Het betekent wel, en dat heb ik ook met de heer Hendrickx gewisseld, dat we allemaal gaan voor het behoud van een kleinschalig familiestrand. U bent zo rigide dat u letterlijk zegt dat er helemaal niets mag veranderen en het college zegt dat er wel degelijk uitdagingen zijn, die zijn door verschillende Wassenaarders genoemd, die we willen oplossen en die passen prima binnen het kader van een familiestrand. Ik denk dat we daar gewoon van mening over verschillen. U wilt alles houden zoals het is en er zijn best een paar dingen die het college wil verbeteren, anders hoeft u ook niet aan een participatietraject, een Strandvisie en een nieuwe visie te beginnen.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik sta toch weer een beetje met verwondering te kijken en te luisteren. Ik geloof dat we hebben aangegeven en ook in een tekst hebben gezegd dat je delen moet renoveren, delen moet aanpassen en delen moet verbeteren en daar zijn we helemaal voor, maar daarvoor is geen visie nodig. Ik vind de ontkenning dat wij daar iets willen doen van de wethouder een zwaktebod want daarmee plaatst hij wat wij vinden in een volkomen verkeerd daglicht, maar dat zijn we gewend. Op het moment dat je zegt 'Hart voor Wassenaar is heel rigide...'. Soms is het heel nuttig om zaken te behouden. Ik heb laatst de Structuurvisie van Wassenaar erop nagelezen en daarin staat een en al conservatisme omdat we dit een groen dorp willen laten zijn. Dan zeg ik dus inderdaad dat bouwen in Wassenaar een probleem is omdat je daarmee iets tegengaat. Hetzelfde met het strand, we hebben aangegeven 'neem een foto en zeg dat het er over tien jaar ook zo uitziet'. Dat heeft niets met rigiditeit te maken, maar dat heeft vooral te maken met voorkomen dat dingen zich ontwikkelen op een manier die je niet wilt en uw Strandvisie geeft die mogelijkheden wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder, kunt u tot een afronding komen?

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, nog één laatste reactie denk ik, dat is het laatste waartoe we komen. U zegt 'maak nu een foto en zo blijft het' en dan zeggen wij dat grote delen van die foto zo zullen blijven omdat het een kleinschalig familiestrand blijft, maar we hebben ook te weinig elektra, we hebben geen bluswater, we hebben een wachtlijst voor de Wassenaarse jeugd en dat moet je oplossen, maar met de door u ingediende amendementen kom je daar per definitie niet aan toe. Het klopt dat vier van de zes amendementen beginnen met het woord 'geen' en dat zijn precies dingen waarvan wij zeggen dat er wel verbeteringen mogelijk zijn, vooral voor de Wassenaar, en wij denken dat dit goed is. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Volgens mij kunnen we naar de besluitvorming toe. Is dat een juiste conclusie? Dan gaan we dat doen. We hebben een aantal amendementen, namelijk amendement A tot en met F. Ik kijk of er behoefte is aan een stemverklaring op amendement A. Dat is niet het geval. Oké, dan vraag ik of iedereen wil gaan zitten en dan gaan we over naar de stemming over amendement A, Geen toename parkeerplaatsen. Wie is daar voor? Dat is de fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Hiermee verworpen.

Amendement B, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzigd het raadsbesluit Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag:

aan 'Beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

toe te voegen:

'f. Geen uitbreiding horeca.'

De **voorzitter**: Amendement B, Geen uitbreiding horeca. Wie is daar voor? De fractie voor Hart voor Wassenaar. Wie is er tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Het amendement is verworpen.

**Amendement C, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag
Ingediend door Hart voor Wassenaar**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag:
aan 'Beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

toe te voegen:

'g. Geen aanpassingen omgevingsplan.'

De **voorzitter**: Amendement C, Geen aanpassing Omgevingsplan. Wie is daar voor? De fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is er tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Hierbij verworpen.

**Amendement D, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag
Ingediend door Hart voor Wassenaar**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag:
aan 'Beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

toe te voegen:

'h. Geen wijziging wegprofiel en -dimensies van rotonde de Klip tot strandrotonde.'

De **voorzitter**: Amendement D, Geen wijzigingen wegprofiel en dimensies van rotonde de Klip tot aan de strandrotonde. Wie is daar voor? De fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is er tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar. Verworpen

**Amendement E, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag
Ingediend door Hart voor Wassenaar**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag:
aan 'Beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

toe te voegen:

'i. Teruggave parkeerbermen aan de natuur.'

De **voorzitter**: Dan kom ik bij amendement E, Teruggave parkeerbermen aan de natuur. Wie is daar voor? De fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD... (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) We doen het even opnieuw. Ik ben bij amendement E, Teruggave parkeerbermen aan de natuur. Wie is daar voor? De fractie van Hart voor Wassenaar en het lid Hofman-de Raad. Wie is er tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66, het lid Bellekom en het lid Gankema. Het is verworpen.

**Amendement F, Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaaarse Slag
Ingediend door Hart voor Wassenaar**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024; gehoord de beraadslagingen;

wijzig het raadsbesluit Startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag: aan 'Beslispunten' onder De startnotitie Strandvisie voor de Wassenaarse Slag vast te stellen met daarin de volgende kaders:

toe te voegen:

'j. Goed onderhoud en goede uitstraling groter gebied bij strandrotonde.'"

De **voorzitter**: Het laatste amendement, Ferdinand, Goed onderhoud en goede uitstraling groter gebied bij strandrotonde. Wie is daar voor? Dat is de fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is er tegen? De fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee is het amendement verworpen.

Dan kom ik bij het voorstel. Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is niet het geval, dan gaan we naar het besluit Startnotitie Strandvisie voor Wassenaarse Slag, besluit A tot en met D. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat is de fractie van Hart voor Wassenaar. Daarmee is de Startnotitie Strandvisie aangenomen.

10. Aanpassen verordening Fractieondersteuning

De **voorzitter**: Dan gaan we nu naar de aanpassing verordening Fractieondersteuning. De fractievoorzitters hebben gevraagd of ik daar als portefeuillehouder optreed. Dat betekent dat ik het voorzitterschap overdraag aan de heer Hendrickx.

De **plv. voorzitter**: Wilt u even gaan zitten? Dank u wel. De heer Pesman en ik hebben twee dagen geëfend, na twee dagen was hij van mening dat het geen kans had en ik moet heel eerlijk zeggen dat ik hier geen tien jaar heb gezeten om op een gegeven moment op deze stoel te gaan zitten. Ik heb dus uw steun nodig en ik hoop dat ik het er een beetje behoorlijk van afbreng. Aan de orde is het voorstel van de fractievoorzitters over het aanpassen van de verordening Fractieondersteuning. Ik inventariseer eerst wie hierover het woord wenst. De heer Pesman heeft een amendement ingediend en is daarmee de eerste spreker. De heer Krabbendam meldt zich, de heer Gankema meldt zich, de heer Van Smirren meldt zich. Ik kijk nog een keer rond, dat zijn degenen die het woord krijgen. De heer Pesman in de eerste termijn, gaat uw gang.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Die rol staat u goed, al is het even wennen. Ik ga het toch even anders doen. Ik krijg als eerste woord omdat ik een amendement heb, maar dat wil ik eigenlijk in de tweede termijn indienen want ik wil eerst wat vragen aan de burgemeester stellen. Het is een hele korte vraag. Klopt het dat door het huidige artikel 3, lid 3 in het fractievoorzittersoverleg, dus om de raad heen, een verordening kan worden gewijzigd? Klopt het dat door artikel 3, lid 3 verordeningen kunnen worden gewijzigd zonder de bevoegdheid van de raad? Dat is eigenlijk mijn vraag en afhankelijk van het antwoord dien ik het amendement al dan niet in. Dank u wel.

De **plv. voorzitter**: Daarmee rondt u uw eerste inbreng af, dank u wel. De vraag blijft staan voor de burgemeester. Ik wil graag naar de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank voorzitter. Ik heb een vrij beperkte bijdrage en een vraag aan de portefeuillehouder over hoe wij een bepaalde bepaling in de was-wordttabel moeten interpreteren, dat gaat ook over nadere regels stellen. In bijna alle bepalingen staat dat dit per jaar het geval is en in deze ene bepaling onder b. het artikel Besteding financiële bijdragen, staat onder vetgedrukt 3 in de was-wordtlijst niet het jaar waarin het ingaat. Ik heb een amendement voorbereid om dat eventueel te verduidelijken mocht dat nodig zijn want wat mijn fractie betreft is het de bedoeling dat je alleen regels voor het opvolgende jaar stelt en niet voor het jaar zelf omdat je dan wellicht al uitgaven hebt gedaan en het raar zou zijn om daar gedurende de wedstrijd op terug te komen de spelregels te veranderen. Dat moeten we niet willen en de vraag aan de portefeuillehouder is hoe ik dat moet lezen, of dat de intentie is en of het onze raad en de fractievoorzitters helpt om dat in die bepaling te verduidelijken. Afhankelijk van het antwoord dien ik het amendement wel of niet in. Het is niet zo lang en dan lees ik het helemaal voor. Dank u wel.

De **plv. voorzitter**: Dank mijnheer Krabbendam. De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan mijnheer Pesman over het amendement en die vraag gaat eigenlijk over wat wij in de commissie P&C en later een aantal maanden in het fractievoorzittersoverleg hebben besproken, namelijk het besteden van de

fractievergoeding, waarbij de rol van het fractievoorzittersoverleg in zekere zin de vorm van een presidium heeft en waarin je probeert consensus over de huishoudelijke taken van de raad te vinden.

De **plv. voorzitter**: Mijnheer Van Smirren, ik probeerde de punt in uw zin af te wachten en ik meen dat ik die heb ontdekt.

De heer **Van Smirren**: Nee, dat was een komma.

De **plv. voorzitter**: Het lijkt of er een interruptie van twee lieden is.

De heer **Van Smirren**: Ik heb vanavond heel veel komma's in mijn zinnen.

De **plv. voorzitter**: Ik ken u langer dan vandaag, ik zocht echt een punt.

De heer **Van Smirren**: Als u aandringt om kort te zijn.

De **plv. voorzitter**: Nee sorry, ik was op zoek naar een punt omdat iemand wil interrumpen, ik wilde u uw zinnen laten uitspreken en wachten tot het punt om die interruptie te laten plaatsvinden. Dat was de bedoeling.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. Het is geen interruptie, maar een punt van orde. Het amendement is nog niet ingediend, dus daar kunnen nog geen vragen over worden gesteld want het maakt nog geen deel uit van de beraadslagingen.

De **plv. voorzitter**: Dit is een ordepunt. Ik merkte uit uw lichaamstaal een beetje dezelfde opmerking of hebt u iets anders? Nee, niet er kort op reageren want dan volg ik toch de redenering van de heer Gankema. Het is nog geen onderdeel van de beraadslagingen, dus de vraag kan nog niet worden beantwoord.

De heer **Van Smirren**: Ik spaar mijn munitie op.

De **plv. voorzitter**: De eerste termijn lijkt hiermee te zijn afgerond tenzij de heer Gankema verder het woord wil. U verlangt verder niet het woord, dan is het woord aan de portefeuillehouder.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ja, het mooie figuur is dat ik dat namens de fractievoorzitters doe. De heer Pesman heeft twee vragen. Klopt het dat artikel 3, lid 3 voorstelt...

De **plv. voorzitter**: U hebt een verkeerd kaartje, u staat nu als de heer Van Doeveren en die ziet er toch echt anders uit.

Portefeuillehouder **De Lange**: Zeker, dat ben ik helemaal met u eens. De vraag van de heer Pesman, klopt het dat in artikel 3, lid 3 de fractievoorzitters zelfstandig een voorstel kunnen doen? In de kern is het antwoord 'ja'. We hebben daar natuurlijk ook in de commissie over van gedachten gewisseld en het is overigens de facto zo dat in het fractievoorzittersoverleg in goed overleg wordt geprobeerd eruit te komen en dat is ook bij deze verordening gebeurd. Waarom is deze verordening er? De verordening is er om de fractieondersteuning op een goede en eerlijke manier te doen. U hebt het volste recht om ondersteuning te krijgen in financiële middelen om uw werk goed te kunnen doen, maar het gaat wel over belastinggeld en de verantwoording daarover en daarom is er de afgelopen tijd gesproken over een manier waarop dat zo goed mogelijk kan worden georganiseerd en vandaar dat het idee kwam dat in het fractievoorzittersoverleg werkendeweg en in goed overleg nadere wijzigingen kunnen worden gedaan. Als u dat toch wilt borgen en er als raad over wilt gaan, dat kan een keuze zijn, dan laat ik dat graag aan uw oordeel over maar het antwoord is: zoals het wordt voorgesteld is het nu aan de fractievoorzitters.

De **plv. voorzitter**: Mijnheer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Dat is inderdaad wat ik wilde horen. Ik heb dat ook in de commissie gevraagd en ik kreeg daar toen niet echt een helder antwoord op, maar het is nu helder, dank daarvoor. Dat betekent ook dat vijf van de acht fractievoorzitters van de vijf partijen met de minste zetels in tegenstelling tot in de raad in het fractievoorzittersoverleg wel in de meerderheid zijn en buiten de raad om nadere regels kunnen stellen. Het klopt toch wat ik zeg?

De **plv. voorzitter**: De portefeuillehouder.

Portefeuillehouder **De Lange**: Dank u voorzitter. Dat is niet het geval want het fractievoorzitters-overleg worden niet zo neuzen geteld en in het woord 'consensus' zit ook dat je samen probeert er op een goede manier uit te komen. Dat was bij dit voorstel ook het geval. Dat hebben we natuurlijk ook in de commissie gewisseld en dat is een smaakkwestie. Ik kan het nog een keer toelichten. In het fractievoorzittersoverleg gaat het niet zoals bij een ordevoorstel in de raad waar je naar het stemgewicht kijkt, in het fractievoorzittersoverleg wordt natuurlijk gewoon gepoogd om een gedragen voorstel tot stand te brengen.

De **plv. voorzitter**: Mijnheer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Mooie woorden en daarom ook extra reden om niet bang te zijn om dit alsnog vanuit het fractievoorzittersoverleg in consensus naar de raad te brengen. Ik zie daar geen belemmering voor, ik dien mijn motie in de tweede termijn in en kijk uit naar de reactie van de heer Van Smirren. Dank u wel.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel mijnheer Pesman. Dat was de eerste vraag.

Portefeuillehouder **De Lange**: Zo is het. Er was nog een tweede vraag van de heer Krabbendam: gelden de regels voor het opvolgende jaar? Het antwoord is 'ja'. Het gaat over het opvolgende jaar, dat is ook de bedoeling en daarmee houden we ook de administratieve last overzichtelijk. Voorzitter, tot zover de vragen.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Ik kan niet constateren dat er een vraag is blijven liggen, tenzij dat aan mijn aandacht is ontsnapt, maar daar ga ik niet van uit. Dan komen we nu bij de tweede termijn en ik wil eigenlijk weer beginnen bij de heer Pesman. Dank u wel.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een amendement aangekondigd. Ik zie geen reden om het niet via de raad te spelen, de raad is toch het door de inwoners van Wassenaar gekozen orgaan. Laten we niet een verordening wijzigen in een achterkamertje, wat een fractievoorzitters-overleg in principe is. Het klinkt een beetje achterdochtig, maar het is in principe een achterkamertje en zeker voor een buitenstaander, dus laten we dat gewoon via de raad spelen. Ik dien bij dezen het amendement in en dat betekent dat artikel 3, lid 3 wordt gewijzigd naar 'het fractievoorzittersoverleg kan de raad een voorstel doen toekomen om nadere regels te stellen over de besteding van de financiële bijdrage'. Dat kan natuurlijk in consensus gaan en hopelijk heeft het ook in de raad een meerderheid. Laten we het gewoon via die weg doen, dat lijkt mij de ordelijke manier. Dank u wel, ik dien het in.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel mijnheer Pesman. Voordat ik het woord aan de heer Van Smirren geef, moet ik melden dat het amendement hiermee onderdeel wordt van de beraadslagingen en dat u uw vragen kunt stellen. Mijnheer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dat is duidelijk. Volgens mij is het trouwens tweemaal ingediend, maar goed dat maakt niet uit. Ik moet nog een vraag aan u formuleren, u weet wel waarover ik het ga hebben. Volgens mij is het fractievoorzittersoverleg geen gremium waar neuzen worden geteld en waar stemverhoudingen gelden, maar daar zoek je naar consensus. Als je er niet uitkomt, kun je het altijd nog in overleg naar de raad brengen. Als dat de strekking van uw amendement is dan snap ik dat nog wel, maar dan vind ik het nog te stellig geformuleerd. Bent u het met mij eens dat je niet altijd via politieke lijnen moet denken als het gaat om de huishoudelijke orde van de raad en de besteding van fractiegeld?

De **plv. voorzitter**: Dat was een hele duidelijke vraag en het woord is aan de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Nee, dat ben ik niet met u eens. Ik vind hoe het er nu staat echt te veel ruimte geven aan een achterkamertje om een verordening aan te passen, daar heb ik geen prettig gevoel bij. In het bestaande lijstje zijn A tot en E al behoorlijk wat regels en het derde lid biedt echt te veel ruimte aan een achterkamer om een door de raad vastgestelde verordening te wijzigen. Het is prima om in een achterkamertje consensus te zoeken, maar het is voor de transparantie het beste om hier in de raad over te beslissen, ik denk dat dit de beste weg vooruit is.

De **plv. voorzitter**: U bent duidelijk. De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik wil er niet te veel over vallen, maar u noemt in een paar zinnen zesmaal het woord 'achterkamertje' en dat is niet juist. In dat achterkamertje zitten alle fractievoorzitters,

zijn alle raadsleden vertegenwoordigd en wordt het debat gevoerd en er wordt een verslag van gemaakt dat volgens mij voor iedereen inzichtelijk is. Het is dus geen achterkamertje, er gebeurt niets stiekems, het is heel transparant, er wordt naar consensus gezocht en in de regel wordt die ook gevonden. Volgens mij is dat helemaal niet iets wat je verder moet opschalen naar de raad. Dat kan altijd, maar daar moet je natuurlijk niet naar streven als je het hebt over regels die je met elkaar bespreekt en die niets met politiek hebben te maken.

De plv. voorzitter: U bent duidelijk. De laatste mogelijkheid voor de heer Pesman.

De heer Pesman: Dank u wel. Ik heb ook gezegd dat achterkamertjes misschien een beetje grimmig klinkt. De raad is voor een inwoner van Wassenaar geen achterkamer, dit is openbaar, mensen kunnen op de publieke tribune komen kijken en het wordt uitgezonden, dit is het meest openbaar wat je kunt hebben. Ik zou een fractievoorzittersoverleg wel een achterkamertje noemen, dat is niet openbaar, het wordt niet gefilmd en mensen kunnen niet op bezoek komen, het is echt iets anders dan een raadsvergadering. Prima, we hebben een verschil van mening, maar laat het wel gewoon via de raad gaan omdat je hier een afspiegeling van de Wassenaarse bevolking hebt en je de dingen hier moet vaststellen.

De plv. voorzitter: Dank u mijnheer Pesman. Kan de heer Van Smirren dit als een afronding beschouwen of wil hij daar nog kort iets aan toevoegen?

De heer Van Smirren: Heel kort. De verordening is duidelijk, die is openbaar en de regels die wij in het kader van fractievergoedingen stellen zijn ook openbaar. Het is zelfs zo dat we wat wij als fracties uitgeven op de website van de gemeente gaan publiceren en dat is ook openbaar. Er zijn helemaal geen achterkamertjes en wij zullen daarom niet voor uw amendement stemmen. Dank u wel.

De plv. voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Smirren. Ik begin nu als voorzitter toch een beetje te voelen dat kort bij een voorzitter misschien wel eens iets anders is dan bij een spreker, maar dat terzijde. U wilt nog één keer het woord, dan is dat de laatste keer dat ik u de ruimte geef om daar nog iets over te zeggen.

De heer Pesman: Dank u wel. Het is een interruptie op mijn woorden en daar wil ik wel even op reageren. De verordening die wij nu gaan vaststellen is inderdaad openbaar, maar door artikel 3.3 krijgen de fractievoorzitters de mogelijkheid om een verordening aan te passen en dan is het ineens niet zo openbaar. Als de fractievoorzitters het voorstel aan de raad doen toekomen en de raad dit vaststelt, is het openbaar en transparant. Daarom dien ik het amendement in, om het transparant te houden als die verordening via een achterkamertje wordt veranderd. We zijn het niet eens, u gaat niet voor stemmen, jammer.

De plv. voorzitter: U bent klaar met uw termijn? Prima. Als ik het goed heb, is de heer Krabbendam na u.

De heer Krabbendam: Dank u wel voorzitter. De beantwoording door de portefeuillehouder was wat mij en mijn fractie betreft duidelijk, maar ik toets dat even bij de rest van de raad, of wij in deze raad consensus hebben over de interpretatie van dit artikel en als dat het geval is, lijkt het me niet nodig om dat amendement in te dienen. Volgens mij is dat zo, dus dan zie ik ervan af en dan hoeft het nu niet te circuleren. Dan laat ik het hierbij, dank u wel.

De plv. voorzitter: Prima, u laat geen amendement los en u hebt uw termijn gehad. De heer Gankema staat nog altijd op het lijstje, aan u het woord.

De heer Gankema: Dank u voorzitter. Nu het amendement is ingediend, wil ik er nog wel iets over zeggen. Het fractievoorzittersoverleg vindt bijna altijd, eigenlijk altijd, achter mij plaats in een kamer die kleiner is dan deze zaal. Je zou kunnen zeggen een kamertje, maar ik moet eerlijk zeggen dat er niets geheimzinnigs is aan wat daar gebeurt. Het gaat more or less zoals de burgemeester het beschrijft, maar toch denk ik dat de heer Pesman een heel goed punt heeft. Als de raad iets besluit kun je het niet meer wijzigen zonder dat je de raad daarvan verwittigt of er een rol in geeft. In die zin kunnen wij het amendement steunen.

De plv. voorzitter: Dank de heer Gankema. De heer Van Smirren in tweede termijn of bent u helemaal klaar? Dan gaan we naar de heer De Lange.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ja voorzitter, heel kort van mijn kant. Het is natuurlijk een voorstel van de fractievoorzitters en ik wil dat als portefeuillehouder graag verdedigen. De heer Pesman heeft een amendement ingediend waarin de aanpassing is dat een voorstel over de financiën van de fractievoorzitters aan de raad wordt voorgelegd. Ik denk dat dit aan uw eigen politieke afweging is en dat laat ik graag aan uw eigen oordeel over. Nog wel iets in algemene zin. In maart jl. ben ik 25 jaar actief in de politiek en het bestuur en wat ik ontzettend belangrijk vind is het feit, en ik heb al deze rollen gelukkig mogen vervullen, dat we de instituties wel stevig houden en dat we moeten oppassen om een overleg zoals het fractievoorzittersoverleg wat...

De **plv. voorzitter**: Ik onderbreek u even. We hebben hier de behandeling van een voorstel en dan is het natuurlijk mogelijk om daar algemene beschouwingen over te laten loslopen, maar we zitten in de tweede termijn van de portefeuillehouder en ik denk dat we de stap verder moeten gaan en dat is dat ik van deze stoel verdwijn.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ik zou de laatste zijn die u zou willen zeggen dat u de aanwijzingen van de voorzitter zou willen doen, touché.

De **plv. voorzitter**: Dan is het woord nu weer aan de voorzitter van de raad.

Amendement Aanpassen Verordening Fractieondersteuning Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;
gehoord de beraadslagingen;

wijzigt artikel 1 lid b van het raadsbesluit Aanpassen Verordening Fractieondersteuning als volgt:

B. In het eerste lid van artikel 3 wordt 'fracties' vervangen door 'fractie' en wordt een derde lid toegevoegd:

3. Het fractievoorzittersoverleg kan de raad een voorstel doen toekomen om nadere regels te stellen over de besteding van de financiële bijdrage."

De **voorzitter**: Voor ligt het amendement Aanpassen verordening Fractieondersteuning, ingediend door de heer Pesman. Wie is voor het amendement? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is tegen het amendement? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Daarmee is het 10-10. De stemmen staken en dat betekent dat het voorstel de volgende keer op de agenda komt. Bij dezen gaat het naar de volgende keer.

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de Pilot Aanpassingen werkwijze raad.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter met excuus, ik ben wat traag. Als ik me goed herinner geldt er met betrekking tot raadsvoorstellen een andere procedure dan met betrekking tot amendementen en tweemaal staken wil zeggen dat het amendement niet is aangenomen, is dat correct?

De **voorzitter**: Dat klopt, dat is correct.

11. Pilot Aanpassingen werkwijze raad

De **voorzitter**: Dan zijn we bij de pilot Aanpassingen werkwijze raad en mevrouw Rogge heeft het namens de fractievoorzitters op zich genomen om als portefeuillehouder op te treden, dan weet u dat. Trouwens, mijnheer Hendrickx nog dank voor het voorzitten. We gaan nu verder met de pilot Aanpassingen werkwijze raad en ik inventariseer wie daarover het woord wil. Ik heb een aantal amendementen gezien, in ieder geval van de heer Pesman en ik geef hem als eerste het woord. Dan mevrouw Ettema, dan mevrouw Hibbert, ik zag ook de heer Gankema en dan de heer Krabendam en de heer Stekelenburg. Ben ik dan helemaal compleet? Dat is het geval. Het woord is aan de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ineens had Wassenaar een bestuurscultuurprobleem, ineens hing er een grijze wolk boven deze raadzaal waarop stond 'bestuurscultuur', het is deze raadsperiode eigenlijk in één woord samengevat. Toen ik op 16 april jl. de coalitie alle agendapunten van Hart voor Wassenaar van de agenda zag schrappen, dacht ik direct aan de bestuurscultuur. Op maandag 8 april 2024 was de burgemeester op bezoek bij omroep Sleutelstad om over de bestuurscultuur te praten en op donderdag 5 oktober 2023 kwam de commissaris van de Koning in Wassenaar langs om te praten over onze bestuurscultuur. Hoezo gaat het hier steeds over

bestuurscultuur? Het is cruciaal om te weten waar dit is begonnen. Het was niet de val van het vorige college, het was niet de samenwerking tussen de VVD en de toenmalige oppositie om de afspraken van het coalitieakkoord te omzeilen, het was niet het aftreden van de voormalige VVD-wethouder en het was ook niet haar afscheidsspeech, de term 'bestuurscultuur' was nog niet gevallen. In januari 2023 viel het woordje 'bestuurscultuur' voor het eerst, de burgemeester gebruikte dat woord, hij had naar aanleiding van de afscheidsspeech van de ex-VVD-wethouder besloten om een algeheel bestuurscultuuronderzoek in Wassenaar te laten doen en het was van uiterst belang om niet de gedane beschuldigingen in de afscheidsspeech te onderzoeken, maar om een totaalbeeld van de bestuurscultuur in Wassenaar te schetsen. Joost mag weten waarom, maar dat is wel wat er gebeurde. En toen stonden we daar op dinsdag 13 juni 2023. Het rapport beschreef eigenlijk een beetje alles wat we al wisten, maar we moesten wel allemaal doen of het heel schokkend was. De conclusie die we als gemeenteraad trokken was dat we iets moesten gaan doen aan onze bestuurscultuur, want dat was het probleem volgens het rapport dat in opdracht van de burgemeester was gemaakt. We besloten dat de fractievoorzitters een traject zouden ingaan om tot een verbetering te komen, dat traject is nu afgerond en vanavond bespreken we de gedroomde oplossing van het bestuurscultuurprobleem in Wassenaar. Ik citeer uit de brief aan de raad, Plan van aanpak Verbeteren bestuurscultuur, opgesteld en verstuurd door de fractievoorzitters, exclusief de fractievoorzitter van Hart voor Wassenaar: "Het fractievoorzittersoverleg heeft zojuist besloten primair in te zetten op het bespreken en eventueel wijzigen van het Reglement van Orde van de gemeenteraad van Wassenaar en de verordening op de raadscommissies." Dat is dus de oplossing voor de slechte bestuurscultuur. Ik kan niet wachten tot deze vergadering wordt gesloten en we als raadsleden in een gezamenlijke polonaise de raadzaal uitgaan want na vanavond hebben wij het bestuurscultuurprobleem hier opgelost. Ik kijk ernaar uit, maar toch een aantal kritische noten van mijn fractie. We hebben met zijn allen één themasessie gehad waarin we kort hebben gesproken over het Reglement van Orde. We zijn voornamelijk bezig geweest met eens-en-oneensspelletjes en een lesje etiquette en we hebben ook gesprekken gevoerd over dat we eigenlijk een beetje lief voor elkaar moesten zijn en dat we elkaar wat liever moesten behandelen en daarom vond ik het ook terecht dat de burgemeester na de themasessie aangaf dat het goed zou zijn als er minimaal een tweede themasessie zou worden georganiseerd om echt de diepte in te gaan, maar ik wacht tot vandaag nog steeds op die uitnodiging en ik denk dat die niet meer komt. Dan maar naar de inhoud van dit raadsbesluit. Om de bestuurscultuur te verbeteren, verbieden we de inwoners van Wassenaar om te komen inspreken in de gemeenteraad. Dat zullen de Wassenaarders echt begrijpen, de raad wil zijn bestuurscultuur verbeteren, dus de inwoners mogen niet meer in de raad worden gehoord, wat een onzin. Kan de portefeuillehouder toelichten waarom zij graag geen Wassenaarders meer in de raadzaal ziet inspreken. Wat Hart voor Wassenaar betreft zijn...

De voorzitter: Mijnheer Pesman, een interruptie van de heer Stekelenburg.

De heer Stekelenburg: Ja, voorzitter dank. Ik luister aandachtig naar het betoog van de heer Pesman, maar ik merk toch dat ik er een beetje moeite mee heb dat u de avond die we hebben gehad, ik was daar zelf ook bij, u ook, als het ware bagatelliseert. Ik heb zelf een andere ervaring, alle fracties waren vertegenwoordigd, volgens mij hebben we als hele raad samen constructief gekeken hoe we effectiever en efficiënter konden vergaderen en als uitkomst dat ook de bestuurscultuur zou kunnen verbeteren. Bent u het met mij eens dat die beleving misschien toch anders is dan u net schetste?

De voorzitter: De heer Pesman.

De heer Pesman: Nee, dat ben ik niet met u eens.

De voorzitter: Is er behoefte aan een vervolgvraag? Dat is niet het geval. De heer Pesman.

De heer Pesman: Veel inwoners hebben nog steeds niet het gevoel dat zij door de lokale politiek worden gehoord en wat Hart voor Wassenaar betreft zijn de inwoners van Wassenaar altijd welkom en niet alleen om te komen kijken, maar ook om zich in de gemeenteraad te laten horen. Hierbij dien ik dan ook amendement A, Geen verbod op inspraak in de gemeenteraad, in om de inwoners van Wassenaar zekerheid te bieden en vast te leggen dat zij te allen tijde kunnen komen inspreken in het hoogste orgaan van de gemeente. Dit amendement schrapt beslispunt 1 van het raadsbesluit en dien ik bij dezen in.

De voorzitter: Dan is het bij dezen ingediend en maakt amendement A deel uit van de beraadslaging. Een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja dank u voorzitter. Ik heb het voorstel gehoord en wat ik graag aan de heer Pesman wil schetsen en wat hij ook heeft meegemaakt is dat we in de raadzaal ook heel vaak insprekers hebben die we al hebben gehoord tijdens een commissie, soms wel dertig mensen tegelijkertijd. Dat bevordert de snelheid van een vergadering natuurlijk niet en in zoverre is het voorstel dat hier voorligt bedoeld als een oplossing. Kunt u daarop reageren?

De **voorzitter**: De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Zeker. Ik ben het voor een gedeelte met u eens, het is ook vervelend dat we in de gemeenteraad niet op de insprekers kunnen reageren. De meeste partijen in de gemeenteraad hebben hun mening al klaar en ik ben het met u eens, maar het is niet aan de inwoners uit te leggen dat we hen gaan verbieden om in te spreken in de gemeenteraad want wat de meeste inwoners van de Wassenarese politiek kennen is de gemeenteraad. Ik ben het met u eens dat we hen eerder in het proces moeten betrekken, maar dat moeten we niet doen door hen te verbieden hier in te spreken, maar door betere voorlichting en door hen meer duidelijkheid te geven over dat de commissie de plek is om in te spreken en dat doe je niet door dingen te verbieden.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik probeer hier al debatterend te kijken waar we uit kunnen komen. In het nationale parlement is het ook niet gebruikelijk dat mensen inspreken. We kunnen ervoor kiezen om te zeggen 'u bent welkom in de commissie, op dat moment kunt u ook invloed uitoefenen' en het op de avond zelf als wij al een beeld hebben gevormd puur over de besluitvorming te hebben. Zou je in die trant dan niet kunnen zeggen: de inwoners hebben invloed, ze kunnen ook schriftelijk iets indienen. We moeten een balans kunnen vinden tussen inspraak en effectief vergaderen.

De **voorzitter**: De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ik ben het weer helemaal met de heer Gankema eens. Er was vandaag ook een inspreker die zei 'ik ben er gisteren achter gekomen dat hierover vanavond wordt gedebatteerd' en zolang we dat niet kunnen rechtzetten en het in de meeste gevallen kunnen voorkomen, stemt mijn partij er niet voor om de inwoners hier dan maar buiten te houden. Zo staan wij erin, maar ik ben het helemaal met u eens, hoe eerder, hoe beter. Hoewel dit eerste punt van het besluit best vreemd is, komt punt 2 echt tot de kern. Spreektijden voor alle fracties, de spreektijd voor een fractie wordt per vergadering op ongeveer vijftien minuten gezet, of er nou één of zestien agendapunten zijn, of je nou nul of tien interrupties plaatst, of je nou één of tien interrupties krijgt, alles gaat van je spreektijd af behalve een punt van orde. Wanneer moties of amendementen worden ingediend of wanneer mondelinge vragen worden gesteld, het gaat volgens dit voorstel allemaal van de spreektijd van de fractie af, maar het indienen van een motie of een amendement en het stellen van vragen is een recht en met dit raadsbesluit komt dit belangrijke recht van het individuele raadslid in gevaar want wanneer je als fractie door je spreektijd heen bent en er iets gebeurt waardoor je na een schorsing besluit een motie te willen indienen, dan kan dat door dit besluit worden gedwarsboord omdat je door je spreektijd heen bent en moties gaan van je spreektijd af. Het is voor mij geen verrassing dat deze coalitie graag het indienen van moties wil weigeren, dat is eerder bijna gebeurd, maar de wetgever heeft daarom de minderheden van een politiek orgaan als de gemeenteraad rechten gegeven die niet door de meerderheid kunnen worden afgepakt. Kan de portefeuillehouder toelichten waarom het zo'n goed idee is om individuele wettelijke rechten van een raadslid op deze wijze uit te dagen en is dit besluit daarom niet in a way enigszins onwettig? Graag een reactie. Afhankelijk van de reactie dienen wij in de tweede termijn een amendement in om dit te voorkomen. Vindt de portefeuillehouder het überhaupt logisch dat hypothetisch gezien twee leden van het CDA, twee leden van D66 en één lid van de PvdA samen iets meer dan driemaal zoveel spreektijd krijgen dan de vijf leden van Hart voor Wassenaar of de vijf leden van de VVD? Ik ben benieuwd naar de reactie. Spreektijden introduceren in de gemeenteraad van Wassenaar is niet goed. Meestal zitten wij in de gemeenteraad nog met de B van beeldvorming omdat tijdens commissievergaderingen niet wordt ingegaan op de vragen of zelfs bepaalde vragen niet kunnen worden beantwoord en dan maar schriftelijk worden afgedaan, half worden afgedaan. Ik dien bij dezen dan ook amendement B in om het hele kopje over spreektijden uit het besluit te halen en ervoor te zorgen dat er voor politieke partijen geen belemmeringen zijn om hun inbreng hier te doen. Het amendement heet 'Geen spreektijden voor raadsleden' en ik dien het bij dezen in.

De **voorzitter**: Dan maak het deel uit van de beraadslaging en krijgt het de letter B.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Wij roepen ook het college op om kritisch naar zijn eigen rol te kijken. Zoals ik ook tijdens de themasessie heb gezegd, ontsporen de debatten meestal in de termijnen van het college. Denk aan de kadernota in 2023, het waterketenplan, het SKOW laatst in de commissie en zo kan ik nog wel even doorgaan. Het ontspoorde bijna altijd, zeker met tijd, in de termijnen van het college omdat de informatie er niet is en ga zo maar door. Het college moet kritischer kijken naar zijn eigen rol en daaraan wordt in dit raadsbesluit helemaal geen aandacht gegeven. Sterker nog, er wordt gezegd 'geen spreektijd voor het college' en we gaan het probleem bij onszelf zoeken terwijl als je kijkt naar tijdsbesteding van een debat het probleem naar mijn mening voor het grootste gedeelte bij het college ligt. Zoals ik ook in de themasessie heb gezegd, verzoek ik de andere raadsleden om voorgaande debatten te analyseren en te kijken waar de meeste tijd in een debat zit. Dat is negen van de tien keer in de termijn van het college. Wij vragen ons ook af of spreektijden iedere maand hier in de gemeenteraad technisch überhaupt mogelijk zijn want tijdens de begrotingsbehandelingen is het al een enorme technische puzzel om het voor elkaar te krijgen. Ondanks het feit dat onze griffier keihard zijn best doet, gaat het niet altijd soepel vanwege de verouderde apparatuur die we hier hebben. Moet er dan niet structureel een extra medewerker bij een raadsvergadering zijn om dat dan te onderhouden, zodat de griffier zich bezig kan houden met zijn taak tijdens een raadsvergadering en heeft dat dan geen financiële consequenties? In het stuk staat van niet. Ik ben benieuwd naar de reactie van de portefeuillehouder. Dan gaan we naar beslispunt 3 dat volstaat met onmeetbare en onhanteerbare regels die je wat ons betreft niet in een besluit of een verordening moet plaatsen want de voorzitter heeft helemaal niets aan inhoudsloze zinnen zoals 'een interruptie moet kort en bondig zijn'. Wat ik heel erg kort en bondig vind, kan een ander enorm uitgebreid en lang vinden. Ik dien bij dezen dan ook amendement C in om dit besluit eruit te halen en het amendement heet: Geen onmeetbare/onhanteerbare regels.

De **voorzitter**: Daarmee maakt het deel uit van de beraadslagen en krijgt het de letter C.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Wij vragen ons werkelijk af wat dit besluit aan de bestuurscultuur in onze gemeenteraad gaat veranderen, wat heeft deze oplossing te maken met de aanleiding van dit verhaal, de speech van de oud-VVD-wethouder, wat heeft deze oplossing te maken met de oorzaak van dit verhaal, de beslissing van de burgemeester om de bestuurscultuur en sociale veiligheid te onderzoeken? Tweemaal helemaal niets. Wat hier werkelijk gebeurt, en dan meen ik oprecht, is dat wordt gezocht naar manieren om Hart voor Wassenaar in te perken. Al deze oplossingen zijn erop gericht om ons te dwarsbomen. Wij spreken hier dus niet van een bestuurscultuurprobleem, maar van bestuurscultuurscam. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel en daarmee zijn er drie amendementen ingediend. Ik geef nu graag het woord aan mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Dank u wel voorzitter. Ik wil als fractievoorzitter van het CDA heel graag nog even terug naar het begin. Waarom ligt deze werkwijze hier voor, waarom hebben wij met fractievoorzitters in het fractievoorzittersoverleg na een uitgebreide bijeenkomst deze regels opgesteld en wat is het doel? We hebben in 2023 met alle acht de fractievoorzitters een amendement ondertekend, daaraan werd al gerefereerd. Het is de bedoeling om de bestuurscultuur te verbeteren en we hebben gezegd dat we op een ordentelijkere manier willen gaan vergaderen. Het was een heel vrij en open debat, het was een brainstorm en dit is er uitgekomen, we willen met zijn allen hier op een ordentelijke manier gaan vergaderen want we merken dat dit niet altijd gebeurt of dat er best verbeteringen kunnen worden doorgevoerd. We hebben een traject met de heer Lenferink gehad, dat hoorde er ook bij, en dat was ontzettend constructief en daar hebben we samen weer een stap gezet en gekeken hoe we een aantal verbeteringen kunnen doorvoeren, ook ten aanzien van de debatacultuur die we hier hebben. Vervolgens heeft het CDA meegedacht over de concrete voorstellen om de orde in deze vergadering te verbeteren. Vandaar dat er nu een voorstel voorligt, het gaat om hele praktische voorstellen die wij gedurende een halfjaar als proef willen doen. Het is niets meer en niets minder dan een proef, het is om uit te vinden hoe wij met elkaar op bepaalde punten verbeteringen kunnen doorvoeren en als die verbeteringen er niet komen of we merken dat we op andere punten ook nog een voorstel moeten indienen of met elkaar moeten bedenken, dan gaan we dat nog doen en dat doen we na een halfjaar. Het mooie is dat we nu een eerste stap zetten om een aantal punten in vergadering te bespreken en te kijken of we iets aan de lengte van de vergaderingen kunnen doen en als na een halfjaar blijkt dat het niet werkt dan wordt het voorstel geschrapt of gewijzigd en kunnen we samen opnieuw kijken wat het beste werkt. Ik begrijp het beeld dat de heer Pesman neerzet over hoe dit tot stand is gekomen eigenlijk helemaal niet omdat we het juist met zijn allen hebben gedaan, we tijdens het fractievoorzittersoverleg ook de fractie van Hart voor Wassenaar hebben gehoord en we deze voorstellen nu met zijn achten voorleggen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een interruptie van de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Ik wil met uw goedkeuring eerst reageren want ik kreeg een soort indirecte vraag op mijn interruptie.

De **voorzitter**: Ja, dat lijkt me goed. U stond te interrumpen en toen ging u ineens naar de heer Pesman, dat was wat verrassend. Mijnheer Pesman, gaat uw gang. Als u die eerst die reactie geeft en dan uw vraag stelt.

De heer **Pesman**: Ik moet even nadenken, wat hebt u ook alweer precies gezegd? Kunt u even herhalen wat u mij verweet?

De **voorzitter**: Nee, volgens mij niet en ik kijk ook naar de klok. Ik vind het wel leuk, we hebben het over de lengte van de vergaderingen. Mevrouw Ettema gaf aan dat zij het niet snapt omdat dit in een sessie met acht fractievoorzitters is voorbereid. De vraag was eigenlijk waarom u er zo in zit.

De heer **Pesman**: Ik weet het alweer. Mevrouw Ettema zei dat ze niet begrijpt waarom ik er allemaal dingen bij haalde. Ik heb in mijn betoog echt alleen maar feitelijke gebeurtenissen genoemd, data, dag, plek, wat dan ook. Dit hele traject is toch begonnen met de afscheidsspeech van de ex-VVD-wethouder, daardoor heeft de burgemeester toch een onderzoek gedaan, daar is toch een rapport uit gekomen, daar hebben wij toch over gedebatteerd, daaruit is toch de conclusie gekomen dat de fractievoorzitters een oplossing gaan vinden, daaruit is toch een brief gekomen en uit die brief is toch de aanpassing van het reglement gekomen, het is toch gewoon feitelijk juist wat ik hier zeg, of is dat niet waar?

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Dat is niet waar.

De **voorzitter**: De tweede vraag van de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dit is misschien ook de reden waarom we hier niet met spreektijden en interrupties moeten gaan werken want dit is ontzettend vervelend. Wat is er niet waar aan wat ik heb gezegd, welke gebeurtenissen? Ik kan de data erbij pakken, ik kan de tijdsduur erbij pakken, wat is precies niet waar aan wat ik zojuist heb gezegd?

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: We zijn allemaal bezig om samen te debatteren en hoe kunnen we de meest effectieve, efficiënte, inhoudelijke en zorgvuldige manier vinden om dat te doen? Dat is waar het hier om gaat, het gaat niet om feitelijkeheden. Hoe lang staat u te praten, drie minuten? Mijn tijd staat stil. Daar gaat het niet om, het gaat om de effectiviteit van de vergadering en we proberen samen opties en voorstellen te bedenken voor hoe dat beter kan, daar gaat het om.

De **voorzitter**: Oké, zullen we het hierbij afsluiten? U hebt uw termijn gehad of hebt u nog een hele prangende... Ja, dat mag.

De heer **Pesman**: Ik zou nu eigenlijk mijn echte interruptie willen doen want ik reageerde alleen op wat mevrouw Ettema mij verwijt. Ik ga er verder niet meer op in, ik constateer alleen dat mevrouw Ettema niet op mijn vraag wil ingaan, prima ook goed. Dan zou mijn vraag aan mevrouw Ettema de volgende zijn, daarom liep ik naar de microfoon. Mevrouw Ettema zei in haar betoog en paar keer heeft dat we het met zijn allen doen, dat we het met elkaar doen en allemaal in principe mooie woorden, ik zou willen dat dit dat ook zo was. Ik heb in mijn betoog heel duidelijk aangegeven hoe Hart voor Wassenaar erin staat. Wij voelen ons, en dat meen ik serieus, in het hele proces de target. Ik hoorde dat in de themasessie, wij voelen ons oprecht de target van de hele bestuurscultuurscam en als u zegt dat we het met zijn allen gaan doen, vind ik dat mooie woorden, maar hoe reageert u er dan op en wat zijn uw conclusies uit het feit dat in ieder geval een kwart van de gemeenteraad, we moeten andere mensen nog horen, hier zich uiterst oncomfortabel bij voelt en zich hierdoor miskend en een target voelt, wat vindt u daarvan?

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ik herinner me heel goed dat we in het fractievoorzittersoverleg zaten en dat alle acht de fractievoorzitters, waaronder ook uw fractievoorzitter, met deze voorstellen hebben

ingestemd. Ik herinner me ook dat wij op 19 maart jl. samen in een workshop zaten en ik kan me echt niet dit soort uitlatingen van u herinneren. Zo was het niet, het was een op een constructieve en positieve manier en we hebben met zijn allen zo goed mogelijk geprobeerd om hier werkbare voorstellen neer te leggen. Die gaan we met zijn allen proberen en in december a.s. kunnen we constateren of het wel of niet werkt en of er een aanpassing moet komen. Dat is waar het om gaat.

De **voorzitter**: De heer Pesman, ten slotte.

De heer **Pesman**: Eerst een feitelijke correctie. Niet alle acht de fractievoorzitters hebben dat ondersteund. Ik heb in mijn betoog expliciet gezegd dat mijn partijleider zijn handtekening niet onder die brief heeft gezet omdat mijn partij deze ontwikkeling niet steunt, dat is even een feitelijke correctie. De workshop, de themasessie, was hartstikke gezellig en dat heb ik ook gezegd. We hebben het gehad over rozengeur en maneschijn en over dat we wat liever tegen elkaar moeten zijn en we hebben gezegd dat we daarna nog een themasessie gingen doen omdat we het niet echt werkelijk over de inhoud hebben gehad, we hebben veel zaken niet besproken. Mijn vraag aan u was: wat is uw reactie op het feit dat een kwart van de gemeenteraad dit niet wil? Nu zegt u weer 'we gaan het met zijn allen doen' en ik zeg u, mijn partij staat er niet achter. Verandert het niets aan uw oordeelvorming als een kwart van de gemeenteraad hier niet achter staat, moeten we dan misschien terug naar de tekentafel en misschien toch nog even een themasessie doen? U blijft constant herhalen dat we het met zijn allen gaan doen.

De **voorzitter**: Ten slotte mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ik hoor nu voor het eerst dat u dit zo vindt, dat heb ik in het hele eerdere traject niet gehoord en dat verbaast mij in die zin. Ik blijf herhalen dat het een proef is en laten we met elkaar aan de slag gaan, laten we die eerste stap zetten en kijken of we er beter van worden. Als dat niet zo is, kunnen we dat ook met elkaar vaststellen.

De **voorzitter**: Nog een interruptie mevrouw Ettema, van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja dank u voorzitter. Ik hoorde mevrouw Ettema zeggen dat ze dit voor het eerst hoort, en ik krijg straks nog de beurt om iets te zeggen, maar u zult zich vast nog wel herinneren dat in ieder geval ik tijdens het fractievoorzittersoverleg vele malen bezwaren heb geuit en dat ik dit voorstel in de raad wil bespreken.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ik zit even terug te denken en dat vind ik ingewikkeld. Het was geloof ik op 2 of 6 februari jl. of zoiets. Mijn herinnering is dat we het daar wel met zijn allen over hebben gehad en dat toen ook is gesproken over of het gewoon kan worden vastgesteld of dat het een concreet voorstel moet worden. Er is toen besloten om een concreet voorstel in te dienen. Dat herinner ik me van die discussie en het ligt nu voor.

De **voorzitter**: De vergadering was overigens op 2 april jl. en inmiddels doet u ontzettend uw best om te vertellen wat er in het fractievoorzittersoverleg is gebeurd. Wat dat aangaat wordt de openbaarheid over het fractievoorzittersoverleg hier vanavond gediend. Wij gaan naar mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Over consensus in het fractievoorzittersoverleg gesproken. Zoals tijdens het fractievoorzittersoverleg is besproken, pakken wij met dit voorstel vanavond eigenlijk geen oorzaak maar een gevolg aan omdat het aanpakken van een deel van de oorzaken, waaronder slechte stukken van het college, verwarrende antwoorden van het college en een gebrek aan dualisme bij de coalitiepartijen, bijzonder ingewikkeld is gebleken en dus nog even duurt. Het gevolg hiervan zijn te lange raadsvergaderingen en raadsvergaderingen die te veel op commissievergaderingen lijken, dat is gemakkelijker aan te pakken en daarom hebben we ervoor gekozen om hiermee te beginnen. Daar kunnen wij als fractie mee leven en wij zullen het raadsvoorstel dan ook steunen. Voorzitter, we gaan er daarbij wel van uit dat u als voorzitter van het college proactief gaat zorgen voor betere raadsvoorstellen, geen langere stukken maar betere stukken. Dat is een cruciaal en nog ontbrekend ingrediënt voor effectievere en kortere vergaderingen en voor besluitvorming in de raad en geen beeldvorming en geen oordeelsvorming, die horen er gewoon niet in thuis. Dat geldt ook voor de beantwoording van vragen door het college. Die zijn vaak te verwarrend en portefeuillehouders laten zich keer op keer verleiden tot deelname aan het debat, u trapte er net zelf bijna in. Portefeuillehouders, wij snappen dat u allemaal politicus bent geweest,

maar dat bent u nu even niet. In de beperking toont zich de meester, pak die handschoen alstublieft op. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Nog een interruptie van de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank voorzitter. Ik zou mevrouw Hibbert willen vragen of zij het met mij eens is dat het indienen van een motie of een amendement en het stellen van mondelinge vragen tot het recht van een individueel raadslid behoort.

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Absoluut, daar ben ik het mee eens en ik hoop op de combinatie met goed timemanagement, het is te timemanagen. Wij maken ons denk ik gewoon minder dan u zorgen over dat het allemaal in een beperktere tijd kan en misschien geldt wat ik net tegen de wethouder zei, 'in de beperking toont zich de meester', ook voor ons. Wij denken dat debatten misschien zelfs krachtiger en sterker worden als we zelf ook korter en krachtiger worden. Daar zitten wij misschien gewoon anders in. Wij maken we ons minder zorgen over het aantal minuten. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Pesman, nog behoefte aan een vervolgvraag?

De heer **Pesman**: Ik ben het helemaal met mevrouw Hibbert eens, maar mijn vraag was of het een recht is om een motie in te dienen en uw antwoord daarop was 'ja'. Dan wil ik een vervolgvraag aan u stellen. Hoe reageert u dan op de in ieder geval theoretische mogelijkheid dat dit recht met dit raadsbesluit in gevaar komt als je door je spreektijd heen bent? In dit raadsbesluit staat expliciet dat een motie, een amendement en een mondelinge vraag van je spreektijd af gaan en dat betekent dat, als je klaar bent met je spreektijd, je geen moties, amendementen en mondelinge vragen meer kunt indienen. Hoe kijkt u naar die theoretische mogelijkheid en naar mijn amendement D, dat ik volgens mij nog niet heb ingediend, om moties, amendementen en mondelinge vragen uit te sluiten van de spreektijd? Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Bij de bespreking op de bewuste avond en daarna in het fractievoorzittersoverleg was heel duidelijk dat het een recht is, dat dit recht niet mag worden ingeperkt en dat we dit niet zouden moeten willen als dit wel zou mogen. Ze kunnen altijd worden ingediend en als de spreektijd op is, worden ze gewoon ingediend zonder toelichting en daar kunnen wij mee leven. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Gankema voor zijn eerste termijn.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. Ik heb de vorige spreker gehoord en ik vind het wel jammer dat zij met haar fractie al een mening heeft gevormd en kenbaar heeft gemaakt hoe ze gaat stemmen. Ik hoop dat de deur nog op een kier kan want we zijn hier immers nog bezig met een debat en laten we kijken waar we uitkomen. Ik heb aan het begin van de avond gezegd dat ik dit eigenlijk nog helemaal niet rijp voor besluitvorming vind en dat we hier nog over moeten praten, wel of niet in een achterkamertje. Uiteindelijk heb ik dat ingetrokken en dat kwam ook... Achterkamertjes kunnen ook iets gunstigs hebben voor het openbaar bestuur. Soms kun je iets bespreken en, ik mag wel even uit de school klappen, ik hoorde daar geluiden van de mensen waarmee ik sprak die aantoonden dat je voor een goede vergadering eigenlijk weinig regels nodig hebt, althans je hoeft ze niet op papier te zetten. Als je normaal met elkaar omgaat, je elkaar dingen gunt en je elkaar een beetje aanvoelt dan kun je het soort discussies dat we vanavond hebben voorkomen. Dat is eigenlijk de reden dat ik vanavond zei 'laat het debat maar plaatsvinden' en ik hoop dat wat er in de achterkamertjes is gebeurd vanavond ook hier komt, maar we gaan het zien. Even terug naar het formele gedeelte. Dit is uit de hoge hoed getoverd om iets te doen aan de bestuurscultuur. Er is sowieso een soort vergaderprobleem, de vergaderingen duren te lang, we komen niet snel genoeg tot de belangrijkste punten en het is hier en daar meer op de procedure dan op de inhoud, dat soort zaken. Ik denk dat iedereen daar wel een gevoel van herkenning bij heeft. We gaan proberen dat met dit Reglement van Orde, althans een pilot, aan te pakken. Enkele sprekers zeiden vanavond dat er echte consensus over dit voorstel bestond en dat wil ik nogmaals ontkrachten. Ik ben vrij lang bezig geweest om mijn bezwaren daarover te uiten en op een gegeven moment is er toch een soort groepsdruk om tot een soort besluit te komen. Ik heb het die avond nog eens gelezen en gezegd 'nu ik het nog een keer lees, kan ik me erin vinden', maar ik heb daarbij gezegd 'als je het voorstel goed leest, wordt aan de ene kant gesproken over fracties en vervolgens over iedereen'. Ik heb tijdens dat fractievoorzittersoverleg ook gezegd 'gaat het over iedereen

dan gaat het over de mens, over het individu en die moet te allen tijde de kans hebben om zich uit te spreken en om moties en amendementen in te dienen'. Als je dat erkent, heb je het eigenlijk niet meer over spreektijden want als je het terugrekent, kom je uit op een kwartier per fractie en als je een vrij lange vergadering hebt dan ben je daar na de helft al doorheen. Dat zou ik een enorme belemmering voor het democratische proces vinden en vandaar dat ik en mijn fractie niet achter het voorstel zoals dat vandaag wordt gepresenteerd staan. Al pratende hier en ook nog eens reflecterend. We moeten het inspreken van burgers handhaven. Dat is een groot recht en laten we wel zijn, daar krijgen ze dertig minuten de tijd voor en wij zijn een veelvoud van die tijd aan het woord. Ik denk dat het heel erg lastig is om aan de burgers uit te leggen dat zij hier in het huis van de democratie niet meer hun woord mogen doen. Voorzitter, tot zover mijn eerste inbreng.

De voorzitter: Ik dank u wel. Het woord is aan de heer Krabbendam.

De heer Krabbendam: Dank u wel voorzitter. Het proces dat we hebben doorlopen om te komen tot iets waarin we met zijn allen ruimte zagen om een stapje te zetten was lang en moeizaam. Wat nu op tafel ligt, is niet de ideale oplossing maar dit was de ruimte. Er staat ook een aantal open punten in het voorstel en die zijn ook benoemd door een aantal van de fracties die eerder hebben gesproken waaronder de kwaliteit van de stukken en het tijdig meenemen van de raadsleden als er een voorstel aankomt, de langetermijnagenda, meer inzicht, een betere samenwerking en het beter betrekken van de raad. Ik denk dat dit hele essentiële punten zijn die nog moeten volgen, maar we hebben ook wel een probleem in deze raad en dat is dat de avonden te lang duren. Als wij onze bijdragen zouden beperken, zouden we die ruimte aan de sprekers kunnen teruggeven, maar op dit moment lukt het ons gewoon niet om een raadsvergadering binnen de normale tijd af te ronden. Dan zitten we tot 00.00 uur en laatst tot 00.30 uur en dat komt het debat niet ten goede. Ik zit dan op een gegeven moment met droog wordende lenzen de discussie niet meer echt goed te volgen en ik zal de volgende keer mijn bril opdoen, misschien helpt dat. Het lukt gewoon niet op deze manier en we moeten iets doen. Of dit nou voortkomt uit de bestuurscultuur of gewoon uit de wens om beter te vergaderen, ik denk het laatste. Laten we dit alsjeblieft proberen, ook goed kijken naar de volgende stap en daar inderdaad een sessie over organiseren. Ik ben het met de heer Pesman eens dat die sessie er zeker moet komen, want we waren echt nog niet klaar. Ik heb die avond uw afwijkende mening ook gehoord, het was duidelijk dat u daar toch andere opvattingen over had. Dat mag en dat is prima, maar ik hoop dat er wel een meerderheid voor deze pilot is want wij denken dat het hard nodig is. Ik zie een interruptie.

De voorzitter: De heer Pesman.

De heer Pesman: Dank u wel voorzitter. Ik hoorde de heer Krabbendam zeggen dat die tweede themasessie er moet komen. Ik heb een keer in de Agendacommissie aangegeven dat ik wacht op die tweede themasessie en ik heb het de burgemeester op de avond zelf horen zeggen. Bent u het dan niet met mij eens dat we, zeker in de wetenschap dat acht van de 21 zetels zich niet goed bij dit besluit voelen, dit eigenlijk terug zouden moeten leggen, het even on hold moeten zetten en die themasessie moeten doen, oprecht in de diepte met elkaar het gesprek aangaan, voordat we dit vaststellen want het is wel een behoorlijke wijziging ten opzichte van wat we nu hebben. Als u erkent dat we een tweede themasessie moeten doen dan is het toch een beetje een rare gang van zaken om dit nu vast te stellen en dan een themasessie te doen? Bent u dat met mij eens?

De voorzitter: De heer Krabbendam.

De heer Krabbendam: Dank u wel voorzitter. De stijlfiguur, bent u het met mij eens, kan ik beantwoorden met 'nee, dat ben ik niet met u eens'. Ik denk dat wij in drie of vier groepjes uiteen zijn gegaan, aan een aantal onderwerpen wel toe zijn gekomen en daar voorstellen voor hebben gedaan. Die liggen nu op tafel en wat ons betreft is dat prima. Ik heb er kennis van genomen dat u zei dat dit niet voor de hele raad acceptabel is, maar ik denk dat we het toch moeten proberen. Dat is dan even het antwoord waarmee u het moet doen. We moeten onszelf niet de kans ontnemen om toch de debaatcultuur in deze raad te verbeteren en misschien ook wat effectiever te vergaderen zodat we de beraadslaging wel afronden.

De voorzitter: Mijnheer Pesman. Ik kijk overigens ook echt met heel veel zorg naar de klok, dus als u de interruptie kort zou willen doen, heel graag. Na de termijn van de heer Stekelenburg stel ik u de vraag of we vanavond met deze vergadering doorgaan, dan kunt u daar alvast over nadenken. Mijnheer Pesman.

De heer Pesman: Dank voorzitter. Ik vind het een belangrijk onderwerp.

De **voorzitter**: Mijnheer Pesman, dat is niet wat er is en daarom geef ik ook de mogelijkheid. Aan u.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Ik hoorde de heer Krabbendam zeggen 'ik wil het niet in het traject van de bestuurscultuur doen, maar in de debaatcultuur', maar dit vloeit voort uit het plan van aanpak Bestuurscultuur en schijnbaar is dat traject afgerond of in ieder geval gaan we nu de pilot in, dus u kunt dit niet los zien van de bestuurscultuur. Ik hoor erg graag de mening van D66 over het niet meer toelaten van insprekers in deze raadsvergadering want daar heb ik u volgens mij niet over gehoord en zou u ook de mening van uw fractie kunnen geven op het debat dat ik daarover met de heer Gankema heb gehad? Het zijn natuurlijk uw eigen woorden, u mag antwoorden wat u wilt, maar ik zou het wel fijn vinden.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Volgens mij hebben we geconcludeerd dat we er niet uitkwamen als het gaat om bestuurscultuur. Er is wel een aanzet gedaan en toen hebben we gezocht naar wat wel binnen onze mogelijkheden ligt. Dan is dit het. We hebben toen gezegd dat geen geld aan een diepgravend cultuurtraject mag worden uitgegeven, dat is het allemaal niet geworden, daar was geen draagvlak voor binnen deze raad en dit is uiteindelijk waarvan we dachten dat we wel ruimte zagen, dat heb ik in mijn eerste bijdrage ook al aangegeven. Ik zie daar wel een knip, ik denk dat we toen een andere afslag hebben genomen en hebben gedacht 'laten we dit dan gaan doen'. Dan over de insprekers want daar vroeg u mij expliciet naar. Ik denk dat wij hier allemaal af en toe, en dat hing ook een beetje van de politieke stellingname af, met afgrijzen naar het aantal insprekers hebben gekeken. De ene keer was dat iets waar je heel blij van werd omdat je dacht 'dit is mijn punt' en de andere keer dacht je 'ik ben het echt hartgrondig met hen oneens, waarom komen ze voor de tweede keer?' Ik denk dat we het allemaal zo hebben ervaren en het leidde eigenlijk tot heel weinig. Dan liever in de commissie veel ruimte inruimen en echt het gesprek aangaan en op dit moment zeggen 'liever niet meer in de gemeenteraad omdat het niets toevoegt. Daarmee denk ik uw vraag te hebben beantwoord en ben ik aan het einde van mijn bijdrage in de eerste termijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Hebt u nog behoefte? Eén hele korte vraag.

De heer **Pesman**: Ik ben het ook gewoon hier weer voor een gedeelte met de heer Krabbendam eens en ik vraag hem om heel kort te reageren op de inspreker die vanavond kwam en zei 'ik kwam er gisteren pas achter dat hier vanavond over wordt gedebatteerd'. Bent u het met mij eens dat we dat moeten aanpakken voordat we de mensen uit de raadzaal gaan weren?

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u voorzitter. Ik denk inderdaad dat het heel goed is dat mensen goed op de hoogte zijn. Het is geen ideale wereld, dus je zou zomaar iets kunnen missen, maar gelukkig gaat het hier om een zienswijze en is dit niet iets wat we niet lokaal buiten die zienswijze zouden kunnen oplossen. Ik zou zeggen dat er in dit geval helemaal geen man overboord is want het gaat om een zienswijze die wij bij de MRDH indienen. Heel technisch gezien is het antwoord 'geen man overboord', maar ik heb haar ook gehoord en ik begrijp heel goed wat het probleem is.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog een interruptie van mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Het is wellicht goed om bij zoiets de volgende keer een samenvatting van de bewuste avond bij de stukken te voegen. Dan probeer ik er toch maar een interruptie van te maken. Mijnheer Krabbendam, bent u het met mij eens dat wij op die bewuste avond ook hebben gezegd dat we juist bij de wat meer controversiële thema's waar u het net over had, bijvoorbeeld een Centrumplan, een Wegencategoriseringsplan of een ANWB-plan, speciale inspraakavonden als onderdeel van deze nieuwe werkwijze gaan organiseren? Het is niet per definitie zo dat we de inspraak beperken, maar we gaan het anders vormgeven en misschien juist zodanig anders vormgeven dat zowel de insprekers als de raadsleden er meer kunnen uithalen. Bent u dat met mij eens? Het is toch nog een interruptie geworden. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u voorzitter. Gelukkig hebben we die stijlfiguur. Ja, dat ben ik met u eens want we hebben ook de hoorzitting bij de ANWB-locatie gehad en dat heeft voor hen

misschien niet het gewenste effect opgeleverd, maar we hebben het wel georganiseerd en ik denk dat dit een hele mooie aanvulling voor zo'n groot onderwerp zou kunnen zijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. D66 is toch de partij die zichzelf wil profileren als een partij die houdt van participatie, inspraak en de burgers erbij betrekken. Ik zei net in mijn betoog dat de insprekers hier maximaal dertig minuten hebben, daar krijgen we twee uur raadssprekijid bij en een uur om te luisteren naar wat het college ervan vindt. Dan heb je tot 23.00 uur en dan zou je er toch best voor kunnen kiezen om de inwoners van Wassenaar hier ook hun zegje te laten doen.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Ja, dat zou ik kunnen overwegen, maar we maken nu een andere afweging, wij denken dat de inspraak beter tot zijn recht komt in de commissie, dat de besluitvorming in de raad er over het algemeen niet beter van wordt en dat het de besluitvorming zodanig beïnvloedt dat we dat moeten doen. Laten we dit proberen en als het niet werkt dan ben ik altijd bereid, want ook daar hoort D66 om te worden gezien... Twijfel mag en ik weet het ook niet zeker, maar het zou wel eens een goede oplossing kunnen zijn om de insprekers in de commissie en met die hoorzittingen op andere manieren en vroeger in het proces te betrekken. Misschien hebben we dan die inspraak in de raad juist niet meer nodig, je moet aan allebei werken.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik zou het bijna willen kwalificeren als een D66-antwoord, 'misschien' en 'wellicht'. We hebben het vanavond over het principe dat wij gaan zeggen 'inwoners, u bent niet meer welkom in de raad om uw verhaal te doen'. Ik wil u niet op uw woorden pakken, maar u zei wel 'want het voegt toch niet meer zoveel toe aan de besluitvorming' of iets dergelijks. Het is toch juist een groot goed waar je nu ook achter kunt gaan staan, dat je zegt ; het is maar een halfuur en we hebben in totaal 3,5 uur de tijd, dus laten we hen er dan gewoon bij houden'. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dat klopt, zo zou je er ook naar kunnen kijken. Ik heb inderdaad bewust geprobeerd er echt een D66-antwoord van te maken zoals het de heer Van Mierlo betaamde, maar ik denk dat u het hier even mee moet doen. Laten we kijken naar alle mogelijkheden om de inwoners er zo goed mogelijk bij te betrekken. Dank u.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ten slotte de heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, dank. Als ik het goed heb, ben ik de laatste spreker in de eerste termijn en dat heeft soms als voordeel dat je wat dingen uit je verhaal kunt skippen, veel is al gezegd. Ik sluit me ook aan bij de woorden van de heer Gankema dat we in vergaderingen ook wel vaak met procedures, processen en onszelf bezig zijn en dat dit beter kan want daar heeft de Wassenaarder niets aan. Uiteindelijk zitten we hier als volksvertegenwoordigers voor de Wassenaarders om de juiste dingen te doen en het dorp nog mooier te maken en daar horen hele lange vergaderingen niet altijd goed bij als die daardoor minder effectief worden. Ik voel me als raadslid, ik ben natuurlijk geen fractievoorzitter zoals u weet, juist heel goed bij dit nu doorlopen proces betrokken. Dit is niet overnight gegaan, we hebben een themasessie gehad, ik heb het al eerder vanavond aan de heer Pesman gevraagd, waarin we in mijn beleving, maar dat is mijn beleving, met acht fracties en een gemêleerd gezelschap, niet iedereen was er maar de meesten waren er, het debat hebben gevoerd en hebben gekeken wat we beter kunnen doen om effectiever en efficiënter te vergaderen want ik zou bijna willen zeggen dat je daar eigenlijk niet zo heel veel tegen kunt hebben. Waar je ook in de samenleving kijkt, het is heel gebruikelijk om ook af en toe eens naar jezelf te kijken, hoe kunnen we het proces..., hoe kunnen we besluiten, hoe kunnen we effectief en efficiënt tot iets komen? Wat ons betreft was dat een zorgvuldig proces en het is in die zin juist goed om daar samen het gesprek over te voeren. Ja, dat draagt wat ons betreft ook bij aan het verbeteren van de bestuurscultuur en dat is wat ons betreft ook in het belang van ons allemaal en daarmee ook in het belang van Wassenaar. Voorzitter, het zal u niet verbazen dat wij deze pilot graag starten en willen kijken hoe het ons gaat bevalen. Het is niet in beton gegoten, we leggen hier niet iets voor de komende tien jaar vast. Nee, we gaan dit tot in december a.s. met elkaar doen en kijken hoe het in de praktijk werkt en als het in de praktijk niet goed werkt dan heb ik er alle vertrouwen dat we opnieuw het gesprek voeren over hoe het beter kan. Dat hebben we

vanavond ook al van andere sprekers gehoord. Wij hebben het volle vertrouwen dat we dit moeten doen. Tot zover voorzitter.

De **voorzitter**: Ik zie dat dit nog twee interrupties oplevert. Ik zag de heer Gankema in ieder geval sneller en dan mijnheer Pesman nog. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Ik heb geluisterd en ik wil met u meegaan. Rechts van mij zit een partij die dit bijna als een persoonlijke aanval ziet, die voelt zich in het middelpunt van de hele bestuurscultuur, maar kunnen we de volgende keer als een partij een raadsvergadering bijeenroepen met zijn allen afspreken dat we de agenda gewoon laten staan en dat we inspreken en democratische verworvenheden echt beschouwen als rechten en niet als gunsten?

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, we spreken vanavond niet over de extra raadsvergadering, dus ik zie niet helemaal in wat het verband is met de pilot die we nu bespreken. Misschien kunt u dat nader toelichten, ik zie daar niet echt een relatie mee.

De heer **Gankema**: De relatie zit hem erin dat je elkaar het woord moet gunnen, dat iemand vrij een motie kan indienen en dat het geoorloofd is om over de tijd heen te gaan en dat er niet over wordt gestemd in de zin van 'wij gaan nu de minderheid in de raad belemmeren om hun democratische rechten uit te oefenen', dat moet heel erg belangrijk zijn. De kwaliteit van het bestuur hier heeft ermee te maken dat de meerderheid goed kijkt naar de bescherming van de minderheid want de meerderheid heeft het hier voor het zeggen. Dat is het punt dat ik wil meegeven en ik hoop dat dit vanavond ergens in het debat tot uitdrukking komt.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter dank. Het is fijn dat ook de heer Gankema zich de bestuurskracht en de cultuur aantrekt. Uiteraard luister je in een democratie ook naar de minderheid, dat is de essentie van democratie, besluiten worden door een meerderheid genomen, maar de minderheid is zeker een belangrijke factor. Wij als fractie herkennen ons niet helemaal in het beeld van niet-coalitiepartijen en coalitiepartijen, ik vind niet-coalitiepartij overigens een prettigere term dan oppositiepartij, dat klinkt wat vriendelijker en misschien geef ik nu het goede voorbeeld en kunnen we daar nu mee beginnen. Mevrouw Hibbert opperde vanavond al dat een motie altijd kan worden ingediend en als er geen spreektijd meer is zonder toelichting. We lopen in dit debat eigenlijk erg vooruit op mogelijke uitkomsten van de pilot en voor je het weet hebben we een soort als-dansituatie want we gaan nu een pilot aan. We hebben daar een sessie over gehad, de fractievoorzitters hebben erover gesproken en we hebben gezegd wat de uitgangspunten zijn om het samen te proberen, letterlijk proberen. Ik denk dat we een stukje vertrouwen in elkaar moeten hebben dat we hier als volwassenen staan en zullen bijsturen als dat nodig is. Ik denk dat ik het daarbij laat.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nee, dit was de tweede interruptie. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Ik ga even door op de trend van de heer Gankema. Ik hoorde de heer Stekelenburg zeggen dat dit voor de Wassenaarse VVD wel enigszins een verbetering van de bestuurscultuur zou kunnen zijn. De heer Gankema haalde al aan wat er onder leiding van uw fractie op 16 april jl. is gebeurd, wij hebben tot een raadsvergadering opgeroepen en u hebt alle agendastukken eraf gehaald. Wij hebben een keer geprobeerd een motie in te dienen en daar was een lange schorsing voor nodig omdat u en de uwen die van de agenda wilden halen en dat geldt ook voor het interpellatiedebat dat u en de uwen wilden verbergen. Dat is bestuurscultuur. Spreektijden geven aan fracties heeft niets te maken met bestuurscultuur. Als de Wassenaarse VVD dit voorstel mogelijk een verbetering van de bestuurscultuur vindt... Berenschot heeft uitgebreid onderzoek naar onze bestuurscultuur gedaan, welk gedeelte van het rapport van Berenschot pakt dit voorstel nou eigenlijk aan? U bent blijkbaar van mening dat dit voorstel goed is voor de bestuurscultuur.

De **voorzitter**: De heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter, dank. Ik wil in reactie op uw interruptie twee punten maken. Ten eerste over de extra raadsvergadering. Wij hebben daar als fractie uitermate serieus naar gekeken, we hebben er als fractie zelfs extra over vergaderd, gekeken welke onderwerpen op de agenda stonden, hoe urgent die waren, welke stukken er lagen en welke aanvullende toelichting is gegeven om die stukken te bespreken en om de urgentie aan te tonen en we hebben uiteindelijk

als fractie de afweging gemaakt dat daar onvoldoende sprake van was. Ik ga er nu niet te veel op in, maar de onderwerpen waren al geagendeerd in andere gremia, in andere vergaderingen die we als raad hebben. Dat in reactie op uw eerste punt en dan uw tweede punt. Het kan uw interpretatie zijn, maar ik heb naar mijn idee niet gezegd dat dit nou echt de oplossing voor de bestuurscultuur is. Ik heb in mijn bijdrage alleen gezegd dat het zou bijdragen aan een verbetering van de bestuurscultuur. Dat is het standpunt van onze fractie.

De voorzitter: Ik zit hier wel een beetje licht verbaasd te zijn. We roepen iets over de tijd en het is inmiddels 23.11 uur. Ik wil straks wel een voorstel doen over of we doorgaan met deze vergadering en ik zie twee dingen gebeuren, maar dat is een observatie mijner kant, ik ontnem u zeker de interruptie niet. De heer Pesman.

De heer Pesman: Dank voorzitter. U hebt gelijk, maar tegelijkertijd vind ik dit debat vanavond belangrijk en vind ik ook dat het ordelijk en goed verloopt. Een korte reactie op wat de heer Stekelenburg zegt. Uw partij heeft het onderwerp van de agenda gehaald en dat heb ik u en de uwen oprecht zeer kwalijk genomen. U hebt het Reglement van Orde van Wassenaar gebruikt om de Gemeentewet te overrulen en dat mag niet, ik vind dat zeer kwalijk en dat neem ik de uwen nog steeds kwalijk. Ik vroeg u naar iets waarop u niet bent ingegaan. U zei dat het kan bijdragen aan de bestuurscultuur. Er is onderzoek naar onze bestuurscultuur gedaan en daaruit is een groot rapport gekomen dat € 50.000,00 heeft gekost en ik vraag u in welk onderdeel van dat rapport, ik hoop dat u zich dat nog enigszins kunt herinneren, een verbetering komt, ik zie het niet. Graag een toelichting en niet alleen 'het zal misschien bijdragen aan de bestuurscultuur', waaraan gaat het dan bijdragen, aan welk gedeelte van de bestuurscultuur, welk gedeelte van het rapport?

De voorzitter: De heer Stekelenburg.

De heer Stekelenburg: Ja voorzitter, ik zal wederom reageren, eerst op uw eerste vraag aangaande de extra raadsvergadering. Bij mijn weten, maar ik zit daar niet zo goed in als onze griffie, stelt de raad bij aanvang van iedere vergadering de agenda vast en dat geldt uiteraard ook voor een extra raadsvergadering. Dat zou mijn lezing zijn, maar ik ben geen jurist en ik werk niet bij de griffie. Mijn lezing zou zijn dat we dat als raad bij iedere raadsvergadering doen en zo ook bij een extra raadsvergadering, dat is evident. Het tweede punt gaat over het rapport. Het rapport is van even geleden en ik wil niet zeggen dat ik daar geen actieve herinnering aan heb, dat zou flauw zijn. Het rapport is uitermate serieus en ik heb het zeker tot me genomen, ik heb het tweemaal gelezen. Ik heb het rapport niet bij de hand en als u gaat parafraseren uit het rapport, welke alinea's, en of ik daar daarop wil ingaan, ik denk dat dit voor dit debat vanavond te ver gaat. Ik heb in algemene zin namens onze fractie willen betogen dat deze pilot naar ons idee bijdraagt aan zinvol vergaderen, de juiste besluiten nemen voor Wassenaar en waar het kan effectiever en efficiënter zijn zonder elkaar de maat te nemen en beperkend te zijn. Ik denk dat iedereen de ruimte moet hebben om zijn ding te doen maar, mevrouw Hibbert gaf het eerder vanavond ook al aan, het kan er ook toe leiden dat men soms ook even kritisch naar zichzelf kijkt, als je 's middags een debat voorbereidt: waarop ga ik echt inzetten, waaraan ga ik de meeste spreektijd besteden, hoe ga ik die motie indienen, wat zijn voor mijn partij de belangrijkste dingen? Dat kan ook tot betere debatten leiden, ik denk dat dit ook een uitkomst kan zijn, maar dan loop ik vooruit op de uitkomst. Laten we het eerst gewoon aangaan en daar hebben wij als fractie heel veel vertrouwen in.

De voorzitter: Ten slotte mevrouw Hibbert.

Mevrouw Hibbert: Dank u voorzitter. Ik ploeg ook dapper voort op de interruptie van de heer Gankema, dit wordt een soort superspreaderinterruptie. Uw antwoord op de vraag van de heer Gankema over de extra raadsvergadering was: we hebben het hier niet over de extra raadsvergadering, maar over efficiënt en effectief vergaderen. Dat klopt, zo begon de heer Gankema ook want hij had het erover dat een meerderheid het recht van de minderheid niet kan ontnemen, in ieder geval zou die dat niet moeten doen als het al kan. Dat hebt u op die bewuste 16 april wel gedaan en bent u het met mij eens dat vanavond van tevoren al duidelijk was dat het geen zeer efficiënte, effectieve vergadering zou worden omdat u 26 moties en amendementen over uzelf hebt afgeroepen met het van de agenda schuiven van die drie onderwerpen? Dank u voorzitter.

De voorzitter: Eerst even de heer Stekelenburg.

De heer Stekelenburg: Dank voorzitter. In reactie op de woorden van mevrouw Hibbert zal ik ook uw eerste vraag beantwoorden. Nee, dat beeld herken ik niet. Ik heb net al betoogd dat de raad iedere raadsvergadering na de opening... Volgens mij is het tweede agendapunt het vaststellen van de agenda en dat is natuurlijk het formele punt waar je de agenda vaststelt en dan kijk je

natuurlijk als fractie: willen we daar goedkeuring aan geven of niet en iedere fractie maakt haar eigen afweging. Er is toen in meerderheid besloten om een aantal punten van de agenda af te voeren. Onze fractievoorzitter heeft daar op dat moment ook een inhoudelijke toelichting op gegeven. Wij hebben ons daar ook inhoudelijk op voorbereid, wij nemen extra raadsvergaderingen zeker serieus en zeker als er urgente punten op de agenda staan. We zijn ook gekomen, we waren er die avond en ik denk dat we elkaar daarin niet te veel de maat moeten nemen. De raad stelt de agenda vast, ik denk dat ik daar genoeg over heb gezegd. Ik heb ook al gezegd dat de onderwerpen die op de agenda stonden de volle aandacht hebben, ook van het college, maar die staan ook op de agenda van andere commissies, bijeenkomsten en raadsvergaderingen die nog komen. Het tweede punt dat u maakte, dan moet u mij even helpen, ging over de... Ik ben het tweede punt even kwijt.

De **voorzitter**: Ik zie een handgebaar, 'ik vind het wel goed zo'.

De heer **Stekelenburg**: Daar neem ik kennis van.

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij de afronding van de eerste termijn aan de zijde van raad. Ik heb van de portefeuillehouder begrepen dat die in ieder geval even wil schorsen om haar reactie voor te bereiden. Nee, dat is niet het geval. Oké, maar toch het punt dat ik al eerder op de avond heb aangekondigd, het ordevoorstel. We zijn echter niet compleet en ik wacht toch heel even tot we compleet zijn. Het is gewoon de vraag die altijd om 22.30 uur wordt gesteld: gaan we door? Zo niet, dan gaan we op 24 april a.s. door. U kunt alvast de eerste reacties geven, dat vind ik prima. Dat is ook de vraag die ik stelde. Dan zijn we zo compleet bij een stemming. De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Als nog niemand een voorstel doet dan stel ik voor om door te gaan want ik wil graag dit punt afronden en ook de moties die de vorige keer niet aan de orde zijn gekomen vanavond afronden. Dank u.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Ik kijk mijn fractie aan, ik weet wat hun werktijden zijn en hoe laat ze morgenochtend op moeten, in ieder geval drie van de vijf. Wat ons betreft stoppen wij nu bij de termijn en gaan we op 24 april a.s. door.

De **voorzitter**: Oké, ik inventariseer verder. Laten we dit kort doen want dan kunnen we gewoon gaan stemmen. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: De fractie van Lokaal Wassenaar! vindt het voor deze avond mooi geweest en wil een andere keer verder.

De **voorzitter**: Nog andere opinies? Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: U verwacht misschien wat ik ga zeggen, maar wij gaan vanavond graag door.

De **voorzitter**: Verder? Dat is niet het geval en dan ga ik het in stemming brengen. Vergaderen wij vanavond door en maken we de agenda af? Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Wie is er tegen? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Dat betekent 10-10. Bij 10-10 is het... Nee, dat is niet het geval. Op een avond zelf betekent dit dat het voorstel... Het is geen wijziging in de agenda die het haalt, dus dan gaat het door.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, dat is niet juist. We hebben regels in de verordening en het voorstel is om van de regels in de verordening af te wijken. De stemming staakt, dus we stoppen nu.

De **voorzitter**: Nee, wacht even. Ik schors de vergadering even voor overleg met de griffier.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij heropen ik de vergadering en het is wel handig als de voltallige raad er is. Dames en heren, we kunnen twee kanten op en het lijkt mij nu het verstandigst dat we een fractievoorzittersoverleg in de Muzenzaal houden want bij 10-10 lijkt het mij wel goed om dat overleg te hebben. We hebben wat mij betreft nu een fractievoorzittersoverleg.

De heer **Hendrickx**: Nee voorzitter. Hier praten we weer over de bestuurscultuur en hoe we met dingen rammelen en rommelen. Er is een verordening en die is keihard, 22.30 uur stoppen. We kunnen een halfuur doorgaan tot 23.00 uur bij goedvinden. Het is 10-10 en dat betekent dat het ordevoorstel om door te gaan het niet haalt. Dan is er maar één conclusie mogelijk en dat is stoppen en dat gaan we niet overgeven aan een achterkamertjesoverleg met de fractievoorzitters zoals hier gebruikelijk is. Als de verordening zo als vrodje papier in de prullenbak wordt gegooit dan gooi ik de nieuwe verordening ook als een stuk papier de handel in. Ik vind het werkelijk onbetamelijk dat op deze manier met verordeningen wordt omgegaan en dat er op deze manier gedragingen zijn, het is werkelijk niet te geloven.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, ik zie ook 10-10 en daarom is het zo ontzettend belangrijk om even met de fractievoorzitters te kijken hoe we dit kunnen oplossen. Er is een agenda vastgesteld en de regel is dat om 22.30 uur, dat heb ik overigens rond die tijd ook aangekondigd, de vraag wordt gesteld of we doorgaan. Ik zie dat tien mensen willen doorgaan en tien mensen niet willen doorgaan, dan zit je nu in een patstelling. Dat is best een technisch ding en laten we het niet groter maken dan het is. Daarom wil ik even met u overleggen, zodat ik u allemaal recht in de ogen kan aankijken, om juist hier iets te doen aan het feit dat we goed willen vergaderen met elkaar. Daarom schors ik de vergadering nu voor een fractievoorzittersoverleg om hier even kort het woord over te zoeken.

De heer **Hendrickx**: We gaan schorsen, prima, uitstekend, dan gaan een paar mensen naar een verhaal toe. Als u terugkomt met de fractievoorzitters, zeg ik het verhaal nog een keer. Er is een verordening en die zegt 22.30 uur vragen en 23.00 uur sluiten en daar stemt de raad over en niet de fractievoorzitters. Dus veel plezier in de kamer hiernaast, ik blijf hier.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx dat is niet het punt, wat mij betreft mag het ook hier. Ik roep u als uw voorzitter op... Ik zie 10-10 in de raad, dan kijk ik u nog een keer aan voor wat uw afweging is en dan breng ik het ordevoorstel nog een keer in stemming om... Jawel, bij 10-10 staken de stemmen en in dit geval moeten we een besluit nemen.

De heer **Hendrickx**: Ik ben klaar voorzitter, erken de stemming en als voorzitter hebt u die stemming te erkennen.

De **voorzitter**: Dat is niet het geval. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ik heb een punt van orde voorzitter. Ik wil graag dat er via de voorzitter wordt gesproken. Iedereen moet wachten tot hij het woord krijgt.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik spreek tegen u want u bent hier de actor en ik heb geen behoefte om er met wie dan ook over te praten, u bent hier de actor en u doet voorstellen. De verordening is duidelijk. Er is een besluit, althans er is een stemming geweest, 10-10, en de conclusie, het gevolg, de enig mogelijke volgende stap, is stoppen. Punt. Whatever. En iedereen heeft zo zijn overwegingen, soms gaat het niet jouw kant op en een andere keer gaat het wel jouw kant op, klaar. Nog even los van het feit, dat vind ik het ernstigste, dat er in mijn fractie twee mensen zijn die op 24 april a.s. om 6.30 uur moeten opstaan, eentje vanochtend om 6.00 uur weg was en eentje die de hele dag ver weg heeft gewerkt. Ik vind het ook bijna asociaal om dan te zeggen dat we tot 00.00-00.30 uur doorgaan als er mensen zijn die de volgende ochtend om 6.30 uur van huis moeten.

De **voorzitter**: Daarom doe ik als uw voorzitter bij het zoeken naar een oplossing mijn uiterste best om rekening te houden met twintig mensen. Daar doe ik pogingen toe, maar als ik in dit gesternte... Het is ook goed dat we gewoon goed met elkaar kunnen vergaderen en dan kan er volgens mij nu maar één besluit zijn en dat is dat we deze vergadering schorsen, maar er is wel een heel praktisch probleem en dat is dat we een hele kleine griffie hebben en de griffieondersteuning er op 24 april a.s. pas vanaf 20.30 uur kan zijn. Vindt u het goed dat we dan morgen om 20.30 uur doorgaan met de vergadering? Prima, ik schors de vergadering tot 24 april a.s. om 20.30 uur.

Schorsing

Notulen van de vergadering van de raad van de gemeente Wassenaar, op woensdag 24 april 2024, gehouden in de raadzaal van het raadhuis "De Paauw"; aanvang 20.30 uur

Aanwezig zijn:

- dhr. L.A. de Lange, voorzitter;
- mw. M.M. Bellekom-Vogels, mw. S.K. Ettema-Walkate, mw. S.B. Everard, dhr. J.M. Gankema, dhr. H.J.M. Hendrickx, mw. S. Hibbert, mw. J.M. Hofman-de Raad, dhr. N.T.M. Klooster, dhr. R.R. Krabbendam, mw. I. van der Marel, dhr. H.W. Mulder, dhr. G.L.H. Nijman, dhr. N.A. Pesman, mw. C.A. Rogge-Schneider, dhr. H. van Smirren, dhr. M.C. Stekelenburg, mw. S.M. Tirion-van der Goes (vanaf 21:00 uur), mw. P.A. Van Vliet-van Dijk, dhr. B.R. Wesselingh, mw. M.P. Wuite, leden van de raad;
- dhr. R. Bloemendaal, dhr. L.N.M. van Doeveren, dhr. L.W. Koetsier, dhr. R.A. Zoutendijk, wet-houders;
- dhr. J. Kleinhesselink, raadsgriffier

Verhinderd: dhr. B.G. Paulides

0. Heropening

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij heropen ik de vergadering van de gemeenteraad van Wassenaar, een voortzetting van de vergadering van 23 april jl. Ik heet u allemaal weer van harte welkom, alle aanwezigen, ook de aanwezige leden van het college en de ondersteuning, maar ook de mensen op de publieke tribune en de mensen die het thuis volgen. Ik heb begrepen dat mevrouw Van der Goes vanavond wat later is, over een uurtje, en dat verder eenieder aanwezig is. Ik wil u daar überhaupt voor complimenteren want u bent er vanavond toch maar weer en dat is mooi. Het moet allemaal maar weer passen en pas gemaakt worden en dat is toch weer gelukt, fijn.

11. Pilot Aanpassingen werkwijze raad

De **voorzitter**: We zitten in de behandeling van agendapunt 11, de pilot Aanpassingen werkwijze raad. We hebben op 23 april jl. de eerste termijn van de zijde van de raad afgerond. Er is iemand aangewezen die namens de fractievoorzitters de pilot Aanpassingen werkwijze raad verder van duiding en commentaar voorziet en dat is mevrouw Rogge als vertegenwoordiger van de fractievoorzitters, zij zal dit voorstel na de vragen die u op 23 april jl. hebt gesteld verder onderbouwen en ik geef mevrouw Rogge graag het woord om te reageren.

Mevrouw **Rogge**: Ja dank voorzitter. We zijn er inderdaad allemaal weer, dus ook vanuit de raad dank aan de griffie, de bodes en de ondersteuning, het is voor iedereen een extra avond en het feit dat we hier voor de tweede avond op rij vergaderen, laat volgens mij ook goed zien dat onze manier van vergaderen voor verbetering vatbaar is en laat dat nu het voorstel zijn dat hier nu voorligt. Het gaat om het invoeren van een pilot om de werkwijze van onze raad te verbeteren. U zei het al voorzitter, ik geef een toelichting op dit voorstel namens het fractievoorzittersoverleg waarin de fractievoorzitters van alle acht de partijen zitten, dus ik sta hier niet als raadslid Rogge of de VVD, maar vanuit het fractievoorzittersoverleg, dat dit maar duidelijk is. Hoe is het voorstel tot stand gekomen? Daar is op 23 april jl. al het een en ander over gewisseld, maar ik hecht er belang aan dit nog kort langs te lopen. Ik neem u mee terug naar 2023, toen de heer Lenferink met alle fracties en de fractievoorzitters een aantal gesprekken over onze bestuurscultuur heeft gevoerd. Naar aanleiding van deze gesprekken kwam de heer Lenferink met een aantal observaties en gedachten en die zijn door de fractievoorzitters benut om actie te ondernemen. Zij hebben besloten om primair in te zetten op het bespreken en eventueel wijzigen van het Reglement van Orde van de gemeenteraad en de verordening op de raadscommissies. Op 19 maart jl. hebben we in een sessie met alle raadsleden en alle commissieleden gesproken over onze werkwijze en de gewenste aanpassingen van onze regeling en verordening. We zijn die avond ook in groepen uiteengegaan om bepaalde ideeën uit te werken en het voorstel dat vanavond voorligt, komt voort uit deze gezamenlijke bijeenkomst. Het wordt u voorgesteld door de fractievoorzitters vanuit het fractievoorzittersoverleg van 2 april jl. In dit overleg is besproken dat het goed is om eerst een pilot te houden om een aantal aanpassingen van de werkwijze uit te proberen en niet alles direct in het beton van het reglement of de verordening te gieten. Verder bent u op 5 april jl. door zeven van de acht fractievoorzitters geïnformeerd dat we niet alleen willen inzetten op deze regelingen en verordeningen, maar dat we ook themasessies organiseren die de bestuurscultuur binnen de raad kunnen verbeteren en daarbij komen thema's als integriteit, de gedragscode, weerbaarheid en sociale veiligheid aan de orde. Graag ga ik kort in op de beslispunten die hier vanavond voorliggen. Eerst het buiten werking stellen van artikel 17 van het Reglement van Orde. Dit betekent dat alleen nog tijdens de commissievergaderingen kan worden ingesproken. De ervaring leert dat inspreken in de commissie

het meest effectief is, bij inspraak tijdens commissievergaderingen hebben leden in tegenstelling tot bij inspraak bij de raad ook de gelegenheid om verduidelijkende vragen te stellen. Bij een raadsvergadering hebben de fracties al een beeld gevormd en gaat het om het nemen van besluiten. De meerwaarde van inspreken is hier dus beperkt. Dit is overigens een boodschap die de gemeente de afgelopen tijd ook al heeft uitgedragen in een informatiefolder over inspreken. In aanvulling daarop hebben we tijdens de sessie in maart jl. besproken dat we voor belangrijke onderwerpen tijdig willen inzetten op rondetafelgesprekken, werkbezoeken, speciale inspraakavonden of hoorzittingen waarin met insprekers dieper op de inhoud kan worden ingegaan. Daarnaast blijft het natuurlijk altijd mogelijk om de raad schriftelijk te informeren en die brief komt dan op de lijst van ingekomen stukken van de raad. Als tweede het hanteren van spreektijden tijdens raadsvergaderingen.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge, ik geloof dat er op dit punt een vraag van de heer Pesman is. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel en dank aan mevrouw Rogge voor de toelichting. Als het goed is bent u klaar met het toelichten van beslispunt 1. Dan zou ik u graag de volgende vraag willen stellen. Om direct de actualiteit er maar bij te pakken, op 23 april jl. kwamen hier mensen inspreken die aangaven toch wel lichtelijk met haast hiernaartoe te zijn gekomen omdat ze er een dag eerder achter kwamen dat er op 23 april jl. over een onderwerp zou worden gedebatteerd. In het raadsbesluit dat u namens aantal fractievoorzitters verdedigt, ontnemen we de inwoners van Wassenaar de mogelijkheid om hier in te spreken. Vindt u niet dat we moeten voorkomen dat insprekers er een avond van tevoren achter komen dat ergens over wordt gedebatteerd en dat we daarna pas kijken of het eventueel wenselijk is om de insprekers hier dan niet wel of niet meer te laten inspreken? Hoe reflecteert u daarop?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Het was goed dat de inspreker er op 23 april jl. was, maar die heeft en houdt de mogelijkheid om in te spreken in een commissie, een brief aan de raad te sturen of ons per e-mail te benaderen. Als we volgens deze werkwijze gaan werken, denk ik dat mensen weten wanneer zij kunnen inspreken en hoe ze ons kunnen bereiken, dus dat ze zich op die manier kunnen voorbereiden.

De **voorzitter**: De heer Pesman.

De heer **Pesman**: In het geval van 23 april jl. is dat is niet waar. Het ging over het besluit van de MRDH, daar kwam geen commissieronde aan te pas en de mensen die hier kwamen inspreken, hadden niet even kunnen wachten tot een commissievergadering want het besluit is op 23 april jl. genomen. Dat is niet waar en als mensen niet eens weten dat er de avond daarna over wordt gedebatteerd, hoe komen de inwoners van Wassenaar er dan achter dat wij hier vanavond hebben besloten dat ze hier niet meer mogen inspreken? We zouden dat toch moeten regelen en dan pas moeten kijken of het misschien overbodig is dat ze hier komen inspreken? Hebt u niet het gevoel dat we dat proces nu een beetje omdraaien?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Nee dat heb ik niet. Overigens was het goed dat we de inspreker hebben gehoord, maar wij hadden al een motie voorbereid en het besluit in die zin genomen. Dat is ook de functie van een raadsvergadering, daarin nemen we besluiten en zijn we eigenlijk al voorbij die oordeelsvorming. Ik ga verder voorzitter.

De **voorzitter**: Er is nog een interruptie van de heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een vraag aan de heer Pesman, is dat ook toegestaan?

De **voorzitter**: Ja, maar ik vermoed dat er een tweede termijn komt en dan kunt u alle vragen stellen die u wilt aan de heer Pesman. Mevrouw Rogge, u was bij beslispunt 2.

Mevrouw **Rogge**: Dat klopt en dat gaat over het hanteren van spreektijden tijdens de raadsvergaderingen. We besluiten vanavond om over dit principe te stemmen, de precieze invulling volgt nog en dat doen we formeel bij de vaststelling van de agenda in de volgende raadsvergadering en formeel in het fractievoorzittersoverleg op 28 mei a.s. Uit het fractievoorzittersoverleg van

2 april jl. komt het voorstel om spreektijden per fractie voor de hele vergadering te hanteren en dat wil zeggen dat we uitgaan van ongeveer twee uur spreektijd in totaal, waarbij iedereen een basistijd krijgt en dan extra tijd per fractielid op basis van de totaal beschikbare tijd voor besprekingsstukken, moties vreemd aan de orde van de dag en de vragenronde. We werken bij de behandeling van de kadernota en de begroting ook al met spreektijden. Het plegen van een interruptie valt onder de spreektijd en voor de beantwoording geldt dat de spreektijd na dertig seconden weer begint te lopen. Als derde willen we een aantal instrumenten en begrippen zoals interruptie, ordevoorstel, persoonlijk feit en een stemverklaring verduidelijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge, u hebt een interruptie van de heer Gankema. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja dank u voorzitter en ook dank aan collega Rogge dat zij de taak op zich heeft genomen om dit voorstel namens een deel van de fracties in te brengen. Dat is geen gemakkelijke taak, zeker niet als je ziet dat er nogal wat verschillende interpretaties bestaan over wat de regeling nu precies concreet inhoudt en zoals mijn collega Rogge zelf al zei, doet zij dit namens diverse fracties. Mijn vragen zijn geen politieke aanval, maar meer om het debat hierover te hebben. Spreektijden tijdens de raadsvergadering invoeren en, u noemt het zelf al, spreektijden per fractie voor de hele vergadering, iedereen een basistijd en dan extra tijd per fractielid. Hier zit wat mij betreft een tegenstrijdigheid of in ieder geval een onduidelijkheid in. Het woord 'iedereen', iedereen een basistijd, verwijst naar afzonderlijke personen, individuen, en niet naar een fractie. Ik heb het voor de zekerheid even opgezocht in de Van Dale en krijg je nu als individueel raadslid of als fractie spreektijd?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Dank mijnheer Gankema. U hebt in het fractievoorzittersoverleg van 2 april jl. al aangegeven dat u daar vragen over hebt en ik denk dat dit stukje eigenlijk ook die precieze invulling is die nog gaat komen, die we op 28 mei a.s. in het fractievoorzittersoverleg bespreken. Dit is een voorstel om met spreektijden te gaan werken en hoe we dat doen, of dat per fractielid of per fractie is, het lijkt me goed om daar dan verder over te spreken.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank voor het antwoord, maar met alle respect, dit is zo fundamenteel dat je dit niet kunt afdoen met 'daar komen we nog wel eens op terug', dat heb ik eerder ook kenbaar gemaakt. De tweede partij en de derde partij in grootte zijn het hier niet mee eens en dan kun je je afvragen of je dit er straks wel doorheen moet duwen.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ik hoorde geen vraag en ik ga verder. Als derde willen we een aantal instrumenten en begrippen, zoals een interruptie, een ordevoorstel, een persoonlijk feit en een stemverklaring verduidelijken. We hebben de afgelopen tijd ervaren dat hierover verschillende beelden en verwachtingen zijn en duidelijkheid hierover zal bijdragen aan een betere vergadercultuur. Daarom vanuit de fractievoorzitters het voorstel om deze definities nu in een raadsbesluit vast te leggen. Kortom, met dit voorstel over een pilot om regels en verordeningen rond vergaderingen op drie punten aan te passen, willen we onze huidige werkwijze verbeteren met als doel vergaderingen effectiever en efficiënter te laten verlopen. We zien dit als een eerste stap in het verbeteren van onze bestuurscultuur.

De **voorzitter**: Een interruptie van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter, nog een verduidelijkende vraag. Ordevoorstellen buiten de spreektijd houden, is duidelijk maar mondelinge vragen vallen dus wel onder de spreektijd.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ja dank. Ik moet dat antwoord schuldig blijven, dat heb ik niet scherp. Misschien heeft iemand anders dat scherp.

De **voorzitter**: Zoals het is bedacht, valt het eronder. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dan is dat opgelost of een beetje helder. De volgende vraag is of moties vreemd aan de orde van de dag wel onder de spreektijd vallen.

Mevrouw **Rogge**: Ja, ik heb hetzelfde voorstel gelezen en besproken als u en volgens mij vallen die eronder.

De **voorzitter**: We zaten al in de tweede..., maar ik geef u de mogelijkheid om uw vraag te stellen.

De heer **Gankema**: Dank u wel voorzitter. Ik had ze ook alle drie direct kunnen stellen, maar het indienen van amendementen valt dus wel onder de spreektijd. Fijn dat dit nu helder is want uit de vraag- en antwoordsessie bleek dat dit niet helder was en dat het ook niet helder was op de avond dat de fractievoorzitters hierover spraken. Dan kom ik nogmaals bij het punt dat je niet moet willen dat er vanavond een besluit over wordt genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Ik sluit me volledig bij dat punt aan, dit moeten we vanavond niet besluiten. We komen er nu in het debat een beetje achter wat er wel en niet onder valt en is het nu vijftien minuten per fractie? Het is echt nog veel te vaag om nu te besluiten tot een pilot. Mijn vraag aan mevrouw Rogge is de volgende, die heb ik ook gesteld aan de meeste fracties die hier hebben gesproken. Vindt u niet dat een motie, een amendement en een mondelinge vraag buiten de spreektijdenregeling moet vallen omdat dit een in de wet verankerd recht is? Het is een instrument van een individueel raadslid en dit besluit kan dat dus dwarsbomen, al is het maar theoretisch gezien. Ik neem het vragenhalfuurtje als voorbeeld. Je dient de vragen daarvoor van tevoren in, maar het vragenhalfuurtje is aan het eind van de vergadering en als wij een hele vergadering bezig zijn en onze fractie vijftien minuten spreekt en we door onze spreektijd heen zijn dan mogen wij volgens dit besluit onze vragen niet meer in het vragenhalfuurtje stellen. Hoe reageert de portefeuillehouder daarop? Ik zal in mijn tweede termijn een amendement indienen om dat buiten de spreektijdenregeling te krijgen en ik ben ook benieuwd naar de reactie van de portefeuillehouder op dat mogelijke amendement.

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ja dank voorzitter. Ik ben niet de portefeuillehouder, ik sta hier namens alle fractievoorzitters. Natuurlijk voldoet dit voorstel aan alle rechten en wetten waaraan het moet voldoen. Ik benadruk dat het een pilot is en laten we gaandeweg ontdekken, bijstellen en aanpassen hoe we met elkaar willen samenwerken, maar ik wil u wel vragen mijnheer Pesman, om u open te stellen voor deze verbetering die we met elkaar willen doorvoeren.

De **voorzitter**: De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Ja voorzitter dank u wel. Ik stel me helemaal niet open voor verbetering in dezen omdat de coalitie, u en de uwen, hier eerder moties van ons hebben willen weigeren, achter de schermen interpellatiedebatten hebben willen weigeren en laatst nog alle agendapunten van de agenda hebben geschrapt. Dus nee, ik sta niet zomaar open voor zo'n vaag iets dat op papier betekent dat ik straks in de raad geen mondelinge vragen meer kan stellen en wat op papier, theoretisch gezien, ook kan betekenen dat ik geen motie meer kan indienen. Wat u zegt, 'krijg wat goodwill', ja, dat zou ik misschien hebben als de recente gebeurtenissen, de recente geschiedenis, niet zou zijn gepasseerd, maar die is wel gepasseerd en daarom kijkt mijn fractie hier zo kritisch naar. Wat ik hier zeg, komt niet uit het niets, het is al eerder gebeurd en het is onderdeel van een trend. Als het zo vaag op papier staat, zet ik daar vraagtekens bij en ik hoop dat u mij dat allemaal niet kwalijk neemt want wat ik hier nu zeg, is wel ergens op gebaseerd, het komt niet uit de lucht vallen.

De **voorzitter**: Dat is helder. Volgens mij is er nog een vraag van mevrouw Ettema aan mevrouw Rogge.

Mevrouw **Ettema**: Ja dank u wel voorzitter. Mevrouw Rogge, is het niet zo dat wij met acht fractievoorzitters bij het fractievoorzittersoverleg zijn, dat wij dus met zijn achten bij het afgelopen fractievoorzittersoverleg waar het u het over had aanwezig waren en dat wij met zijn achten ermee hebben ingestemd om deze eerste stap te zetten?

De **voorzitter**: Het is wel een vraag aan mevrouw Rogge, maar mevrouw Rogge doet dit namens de fractievoorzitters. Er is straks een tweede termijn waarin u onderling uw politieke afwegingen kunt maken. Ik heb een beetje het gevoel dat we daar langzaam naartoe gaan en daar wil ik wel een voor waken. Ik kijk nog even of mevrouw Rogge daar nog op wil reageren.

Mevrouw **Rogge**: Ik kan kort zeggen dat ik dit namens het fractievoorzittersoverleg doe.

Mevrouw **Ettema**: Dit was vooral om de feiten duidelijk te krijgen. Dat was mijn vraag, dank u wel.

De **voorzitter**: Zeker, maar daarvoor is er ook nog een tweede termijn waarin u weer het politieke debat kunt voeren. Mijnheer Gankema, u hebt nog iets over het voorstel zelf want daar gaat het over.

De heer **Gankema**: Ja, dank u voorzitter. We hebben net hier ter plekke duidelijkheid gekregen over wat er allemaal onder de spreektijd valt. Mevrouw Rogge verkondigde net dat het niet tegen de Gemeentewet ingaat, ik zal in mijn betoog in de tweede termijn uitwijden over dat dit wel zo is en dat komt ook omdat het stuk zo moet worden geïnterpreteerd dat in deze pilot met het voorgenomen reglement het indienen van mondelinge vragen, moties vreemd aan de orde van de dag en amendementen worden beknót. Ik kom hier in de tweede termijn op terug.

De **voorzitter**: Dat gaan we dan zien. Mevrouw Rogge, is dit wat u wilde aangeven? Er zijn op 23 april jl. al drie amendementen onderdeel van deze beraadslaging geworden. Wilt u daar nog iets over kwijt? Gaat uw gang.

Mevrouw **Rogge**: Ja prima, dank. Inderdaad een reactie op wat op 23 april jl. naar voren is gebracht. Dit voorstel perkt democratische rechten niet in, het is juist de bedoeling dat we met deze aanpassingen onze werkwijze verbeteren. We willen hiermee bijvoorbeeld bereiken dat de vergaderdij evenwichtig over alle fracties wordt verdeeld. De voorgestelde aanpassingen zijn wettig en het invoeren van spreektijden is ook wettig. We doen dit zelf al bij de kadernota en de begroting en in veel andere gemeenten wordt dit al bij reguliere vergaderingen gedaan. In reactie op de amendementen van Hart voor Wassenaar kan ik zeggen dat ze niet in lijn zijn met het voorstel dat vanuit het fractievoorzittersoverleg voorligt. Als laatste benadruk ik dat het een pilot betreft die tot eind 2024 loopt. We hebben een tussenevaluatie gepland na het zomerreces van 2024 en een eindevaluatie in december 2024 en we kunnen tussentijds dus aanpassingen of aanvullingen doorvoeren. Dit is een eerste stap waarmee we onze vergadercultuur willen verbeteren en dat is uiteindelijk in het belang van Wassenaar. Dank.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. U had nog een interruptie? Nee, dan gaan we nu naar de tweede termijn. Sorry? Mevrouw Rogge, volgens de heer Pesman is er een vraag blijven liggen en als u daar nog op wilt ingaan, geef ik de heer Pesman de mogelijkheid deze vraag nog te stellen.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ik heb in mijn eerste termijn op 23 april jl. gevraagd of mevrouw Rogge kan reflecteren op de financiële consequenties van dit voorstel want we zitten hier in een behoorlijk oude zaal met oude microfoons en oude camera's en tijdens de begroting een mooi Windowsbord waarop met een Windowsklok de timer werd bijgehouden en dat gaat wel eens fout. Misschien is het goed om daar binnenkort met de griffier over te overleggen en hopelijk wordt dit besluit vanavond niet genomen. Welke financiële consequenties zal dat hebben? De griffier heeft tijdens de raadsvergadering andere dingen te doen, hij heeft andere taken, hij moet de voorzitter ondersteunen en de notulen maken, hij doet van alles en als hij ook alle spreektijden van alle fracties bij interrupties en alles moet bijhouden, ziet u dat op de lange termijn wel goed gaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: We hanteren natuurlijk ook spreektijden bij de kadernota en de begroting. Ik ga ervan uit dat de financiële consequenties nihil zijn.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Er werd net gesproken over de duur van de pilot en ergens zat in mijn hoofd dat die tot september a.s. zou duren, maar ik hoorde nu dat deze tot het eind van 2024 duurt en dat we in september a.s. een tussenevaluatie houden. Is er in september a.s. weer zo'n setting als nu, waarin we als raad beslissen of we wel of niet doorgaan? Hoe is dat voorzien?

De **voorzitter**: Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ik vind het een beetje gek om hier antwoord op te geven. Als de raad daar behoefte aan heeft dan moet u dat volgens mij doen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Gankema**: Het lijkt me prima als we dat zo kunnen afspreken.

De **voorzitter**: U bepaalt de orde. Dan gaan we nu naar de tweede termijn. Nog even voor de herhaling, op 23 april jl. hebben ieder geval de heer Pesman, mevrouw Ettema, mevrouw Hibbert, de Gankema, de heer Krabbendam en de heer Stekelenburg gesproken. Ik inventariseer, dat klopt en hebt u allemaal nog behoefte aan een tweede termijn? Dat is allemaal het geval. Dan geef ik de heer Pesman het woord.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Staat u mij toe om nog even kort te reageren op de opmerking van mevrouw Ettema want zij deed dat net slim in wat een interruptie op mij zou moeten zijn. Het is niet zo dat de acht fractievoorzitters het hier helemaal eens waren en dat we hier een beetje voor de show aan het optreden zijn. Het is overduidelijk dat Lokaal Wassenaar! het er niet mee eens is, het is overduidelijk dat wij het er niet mee eens zijn en wij hebben de brief die aan de raad is gestuurd niet ondertekend, mijn fractievoorzitter heeft dat niet gedaan. Daar zit een reden achter en het feit dat dit vanuit de fractievoorzitters naar de raad komt, betekent niet dat alle fractievoorzitters en alle fracties het hiermee eens zijn. Op 23 april jl. werd duidelijk dat op zijn minst acht van de 21 raadsleden zich niet goed bij het voorliggende besluit voelen en normaliter zou je dan zeggen 'democratie is democratie' en als acht van de 21 mensen iets niet willen, willen dertien van de 21 het wel. De meerderheid besluit, maar in dit geval is dat echt geen correcte gang van zaken. Het Reglement van Orde stelt de spelregels van het democratisch proces vast en dit reglement heeft direct impact op de manier waarop wij hier tot het eind van 2024 gaan werken. Het gaat ons dus allemaal aan en het gaat onze werkwijze aan. Als we het hebben over bestuurscultuur en moraliteit kan dit dus niet met een nipte meerderheid in de raad worden vastgesteld. Er moet consensus bestaan en laten we daarnaartoe werken. Hart voor Wassenaar wil best meedenken over het verbeteren van de processen en de effectiviteit van de vergaderingen, maar niet onder het mom van bestuurscultuur. De link tussen bestuurscultuur en sociale veiligheid en aan de andere kant het Reglement van Orde is er niet, die is er nooit geweest en die zal er nooit komen. Laten we dus de scam van het bestuurscultuurtraject achter ons laten en de komende maanden met elkaar in gesprek gaan over sociale normen en waarden. Laten we ook de beloofde themasessies houden, het belangrijkste is dat we accepteren dat er heel erg veel verzuring tussen bepaalde partijen en bepaalde raadsleden zit en dat de bestuurscultuur in Wassenaar nooit echt bepaald heel erg vriendelijk is geweest en laten we inzien dat de bestuurscultuur niet door bepaalde regels en gedragsnormen kan worden verbeterd. De onderlinge verhoudingen zijn echt te slecht en te gepolariseerd om tot een gezamenlijk Reglement van Orde te komen en dit raadsbesluit nu goedkeuren, gooit alleen maar olie op het vuur. Ik dien daarom een motie in.

Motie 1, Geen wijziging Reglement van Orde 2022-2026 Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

overwegende dat:

- het plan van aanpak 'Verbeteren bestuurscultuur' geen enkele relatie heeft met de aanleiding van het traject;

constaterende dat:

- het opstellen, uitvoeren en naleven van een Reglement van Orde in een zo raadsbreed mogelijke samenstelling dient plaats te vinden;

spreekt uit:

1. gedurende de huidige raadsperiode (2022-2026) geen significante wijzigingen van het Reglement van Orde aan te brengen en zich te beperken tot slechts technische aanpassingen en verduidelijkingen van begripsbepalingen;
2. gedurende de huidige raadsperiode (2022-2026) wel uitvoering te geven aan het tweede deel van de 'Brief aan de raad PvA verbeteren bestuurscultuur' d.d. 2 april 2024 en op korte termijn themasessies te organiseren waarbij integriteit, weerbaarheid, sociale veiligheid en de gedragscode centraal staan;

en gaat over tot de orde van de dag."

Ik dien deze motie bij dezen in.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan maakt deze deel uit van de beraadslagingen.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Voor het geval deze coalitie ook op dit onderwerp volkomen blind is voor de minderheid dien ik een aantal minder verstrekkende amendementen in. Het is van belang dat het debat in deze raadzaal niet wordt gehinderd door beperkte spreektijd, we zijn namelijk door de kiezers ingehuurd voor het debat. Ik dien hierbij mijn amendement in waarin aan beslis-punt 2 wordt toegevoegd dat interrupties, zowel vragen als antwoorden, niet worden meegerekend in de spreektijdenregeling.

De **voorzitter**: Dan maakt dit amendement deel uit van de beraadslagingen en krijgt het de letter D van Dirk.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Voorzitter, op 23 april jl. en zojuist ook heb ik al een aantal malen in het debat aangegeven dat het indienen van moties, amendementen en mondelingen vragen een recht van een individueel raadslid is. Met dit raadsbesluit bestaat er in ieder geval een theoretische kans dat een raadslid zijn wettelijke instrumenten niet kan gebruiken omdat zijn spreektijd op is. Daarmee voldoet dit voorstel naar mijn overtuiging niet aan de wet en daarom dien ik nog een amendement in om aan beslis-punt 2 toe te voegen dat het indienen van moties en amendementen plus het stellen van mondelinge vragen buiten de spreektijdenregeling valt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan maakt dit ook deel uit van de beraadslagingen en krijgt het de letter E van Eduard mee.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Laat duidelijk zijn, ik heb nu twee amendementen ingediend om zaken aan beslis-punt 2 toe te voegen, maar wat ons betreft zien we beslis-punt 2 überhaupt het liefst verdwijnen. Deze coalitie heeft vaker laten zien geen oog te hebben voor de minderheid, dus wij blijven het op deze manier proberen. Als laatste dien ik een amendement in om vast te stellen dat moties vreemd aan de orde van de dag te allen tijde kunnen worden ingediend. We hebben recent meegemaakt dat de coalitie via artikel 10.3 van ons Reglement van Orde de oppositie haar recht op het indienen van een motie wilde ontnemen. Dit voorval mag en zal met dit amendement niet meer gebeuren. Ik dien hierbij dit amendement in waardoor een extra punt aan dit raadsbesluit wordt toegevoegd dat luidt: te bepalen dat een motie vreemd aan de orde van de dag te allen tijde op de agenda moet worden gezet.

De **voorzitter**: Dan maakt dit amendement ook deel uit van de beraadslaging en krijgt het de letter F van Ferdinand.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Tot zover mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik grijp toch even terug op wat ik op 23 april jl. ook heb gezegd, namelijk dat het voor mij in ieder geval heel duidelijk is dat we met zijn achten het amendement hebben ondertekend, we met zijn achten een Lenferink-traject hebben doorlopen en we met zijn achten hebben erkend dat er verbeterpunten in onze debatcultuur zijn. We hebben op 19 maart jl. een sessie gehad waarin alle fracties actief input hebben geleverd, ook de fracties die nu zeggen dat ze er toch heel anders in staan. We zijn juist zo mooi op pad met zijn allen, we geven elkaar een hand en ik vind dat we aan de inwoners moeten laten zien dat wij in staat zijn om met zijn allen onze debatcultuur te verbeteren. We hebben sinds juni 2023 al een mooi pad gelopen en ik zou zeggen, als iedereen zijn handtekening heeft gezet en heeft erkend dat we een aantal punten kunnen verbeteren, laten we dan nu beginnen met deze proef. Als het niet of onvoldoende goed loopt of als we betere ideeën hebben die we alsnog kunnen invullen, dan doen we dat. Ik ben erg blij dat we al in september a.s. een eerste evaluatie hebben, dan kunnen we het direct in de eerste raadsvergadering van juni a.s. en eventueel in die van september a.s. beoordelen en dan kunnen we direct aan de slag om bij te slijpen en het alleen maar mooier te maken. Ik roep iedereen toch op om deze eerste stap te zetten en te zeggen 'laten we in september a.s. opnieuw met elkaar om tafel gaan' en dan horen we verder welke punten misschien niet goed zijn en kunnen worden bijgeslepen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Er is nog een vraag van de heer Pesman.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ik vind het bij dit soort onderwerpen vaak lastig om interrupties bij mevrouw Ettema te plaatsen want het zijn altijd hele mooie woorden waar je eigenlijk nooit hard tegenin kunt gaan.

Mevrouw **Ettema**: Dank u wel, voorzitter.

De heer **Pesman**: Dat is een compliment, dat mag u in uw zak steken. Ik heb u hier op 23 april jl. ook al op aangesproken en ik had eigenlijk verwacht dat u hier met een iets ander verhaal zou komen dan dat van 23 april jl. U gebruikte in uw tweede termijn ongeveer viermaal 'met elkaar' en 'met zijn allen gedaan', maar het is evident dat dit niet het geval is, 13 van de 21 zetels zien het op zich wel positief en 8 van de 21 zetels zijn het er volkomen mee oneens. Zou u willen verklaren waarom u constant, en in termijn nog steeds, zegt dat we het met zijn allen doen, terwijl overduidelijk is dat een nipte meerderheid in deze raad hier positief tegenover staat.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Dank u wel voorzitter. Ik vind het in ieder geval bijzonder opmerkelijk, werkelijk opmerkelijk had ik eerst bedacht dat is misschien nog mooier, maar werkelijk opmerkelijk dat in ieder geval zeven van de acht fracties op 5 april jl. een brief hebben uitgedaan waarin staat dat we van plan zijn om met elkaar, want dat staat er toch echt in, stappen te zetten om de bestuurscultuur en in dit geval de debaatcultuur te verbeteren. Het is nu 24 april 2024 en het verbaast mij dat er in de afgelopen 2,5 week kennelijk van alles en nog wat is veranderd terwijl we op 13 juni 2023 acht handtekeningen onder een amendement hadden, we met zijn achten het Lenferink-traject zijn ingegaan en we met zijn achten op 2 april jl. in het fractievoorzittersoverleg hebben gezeten, dan is dat voor mij een verrassing. Ik vind dat, als wij volksvertegenwoordigers zijn en wij onze inwoners willen laten zien dat wij effectief kunnen besturen, dat wij besluiten kunnen nemen, dat we efficiënt zijn, en dat we volwassen zijn omdat we hier hart voor de zaak hebben en het algemeen belang voor ogen hebben, we nu ook met zijn achten moeten doorpakken en de punten waarvan u zegt 'daar ben ik nog niet helemaal over uit' gaan we de komende paar maanden met elkaar verder bijslippen en dan gaan we aan de hand van de ervaring die we hebben kijken hoe we dat kunnen doen, zodat iedereen er zo goed mogelijk achter kan staan.

De **voorzitter**: De heer Pesman, afrondend.

De heer **Pesman**: Dank u wel voorzitter. Ik ben er niet nog niet helemaal over uit, ik ben er gewoon helemaal op tegen, mijn fractie is hier helemaal op tegen. Dat is het punt dat ik probeer te maken, wij zitten niet in dezelfde boot als waarin u zit, ik ben gewoon helemaal tegen dit voorstel. Het is niet zo dat ik in het traject kom en vervolgens zeg dat we halverwege nog kunnen kijken hoe en wat, nee ik ben er gewoon tegen en wij vinden dat dit hele proces fout is gegaan. Wij zijn tegen dit voorstel en mijn vraag aan u is daarom wederom wat dit met uw oordeelsvorming over dit besluit doet, bent u het niet met mij eens dat dit terug moet naar de tekentafel, wat de heer Gankema ook zei, dat we echt naar een bredere consensus moeten zoeken want ook nu zegt u weer 'met zijn allen', maar ik probeer duidelijk te maken dat het niet met zijn allen is, wij doen niet mee en Lokaal Wassenaar! doet niet mee. Vindt u niet samen met mij dat dit terug moet naar de tekentafel in de hoop dat we wel een iets bredere consensus krijgen?

De **voorzitter**: Ten slotte mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Dat vind ik niet. Ik vind dat we door moeten, dan naar de evaluatie in september a.s. en daarna naar de evaluatie in december a.s. Ik denk dat iedereen die hier meekijkt heel goed kan zien welke fracties er op een constructieve en positieve manier in zitten en misschien welke niet. Ik denk dat dit voldoende duidelijk is.

De **voorzitter**: Volgens mij was er ook nog een vraag van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja dank u voorzitter. Ik hoorde mevrouw Ettema net zeggen dat ze niet snapt wat er in 2,5 week is gebeurd, maar wat ik niet begrijp is het volgende. U was ook bij die vergadering waarin ik telkenmale de punten heb geadresseerd die ik vanavond weer adresseer. U was net ook getuige van een discussie waarin fundamentele zaken nog onduidelijk bleken te zijn. Dan kunt u toch niet zeggen dat u verbaasd bent dat er in 2,5 week ineens iets is gebeurd, bijvoorbeeld bij Lokaal Wassenaar!? Ik heb daar een halfuur tegen u aan zitten praten om te vertellen waarom ik het er niet mee eens ben, dan kunt u toch niet zeggen 'wat gek dat er nu partijen aangeven dat ze hier een andere mening over hebben'?

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ja dat kan ik wel. 2,5 week is echt... Wij hebben met zijn achten gezegd dat dit voorstel door zou gaan naar de raad, dat hebben we met zijn achten met ons volle bewustzijn besloten, er is op 5 april jl. een brief uitgegaan en dit is een proef waarin een aantal zaken afhankelijk van de ervaring en de praktijk verder wordt uitgewerkt.

De **voorzitter**: Mijnheer Pesman, u hebt nog een interruptie? Volgens mij is het doel vanavond dat we de agenda afmaken. We hebben hier een voorstel over effectiever vergaderen en we gaan voor een deel het debat doen waarbij ik niet het gevoel heb dat u elkaar overtuigt. Denkt u met uw vraag dat doel toch nog te bereiken? Ik laat het natuurlijk gaarne toe, maar ik wil wel meegeven dat we hier zitten om ook de effectiviteit van de vergadering in de gaten te houden en het is inmiddels alweer 21.09 uur. U hebt nog een vraag aan mevrouw Ettema.

De heer **Pesman**: Niet echt een vraag, maar meer een slotopmerking. Ik ondersteun uw oproep volledig, we zijn bezig met een agendapunt en het doel is om er in ieder geval een beetje gedragen uit te komen. Ik wil hier toch zeggen dat ik het echt teleurstellend vind hoe u op mijn vragen en op de vraag van de heer Gankema antwoordt, u zit in een soort loop, u komt steeds met dezelfde antwoorden, 'acht partijen hebben het gedaan, acht partijen vinden dit. Ik heb u al 1000 keer geprobeerd uit te leggen dat dit niet waar is, het is echt een nipte meerderheid van de raad die dit wil, maar u komt constant met hetzelfde verhaal, 'het is zo mooi, het is zo mooi' en dat draagt niet bij aan een goede discussie. Dat vind ik jammer, maar het verbaast me niet.

De **voorzitter**: Wilt u daar nog op reageren?

Mevrouw **Ettema**: Ik hoorde geen vraag, maar ik wil wel heel duidelijk zeggen dat alles wat de heer Pesman hier zegt voor zijn eigen rekening komt en dat dit absoluut niet is hoe ik erin zit. Ik heb tot driemaal toe toegelicht hoe ik erin zit en dat is een heel consistent verhaal, ik kan niet anders concluderen. Ik hoop dat mijn verhaal heel duidelijk is overgekomen en dat dit een ander verhaal is dan dat van mijnheer Pesman, dat moge duidelijk zijn.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Ik durf het bijna niet meer te zeggen, maar wij hebben hoop en wij geloven dat efficiëntere en effectievere vergaderingen wel mogelijk zijn en dat dit beter gaat werken voor alle acht partijen en voor ons dorp, daar doen wij dat immers voor, allemaal op onze eigen en soms nogal eigenwijze wijze. Voorzitter, het is duidelijk dat er nog te veel onduidelijk is. Mevrouw Rogge gaf net aan dat deze onduidelijkheden in het volgende fractievoorzittersoverleg op 28 mei a.s. worden besproken en de heer Pesman gaf aan hierover bijna in een vertrouwenscrisis te geraken. Wij snappen dit gegeven de afgelopen maanden, maar tegelijkertijd zijn wij voor spreektijden en eigenlijk vooral voor kortere vergaderingen, maar niet op deze manier. Misschien zijn er betere alternatieven, bijvoorbeeld altijd om 22.30 uur stoppen en de volgende dag doorgaan. Dat worden wij vanzelf wel een keer zat en dan wordt het vanzelf wel een keer korter. Voorzitter, er is nog maar één normale raadsvergadering voor het zomerreces, de andere geplande raadsvergadering is de kadernotavergadering waarin wij toch al met spreektijden werken. Zoals mevrouw Rogge net zei, hebben we op 28 mei a.s. in het fractievoorzittersoverleg nog wat verder uit te werken. Waarom voeren wij dit onderwerp dan niet vanavond van de agenda af, want hoe lang kun je inefficiënt vergaderen over efficiënter vergaderen, en gebruiken we het fractievoorzittersoverleg van 28 mei a.s. om nogmaals te proberen wel consensus te bereiken? Dan kan het raadsvoorstel op 4 juni a.s. als eerste agendapunt op de raadsvergadering komen in plaats van als een van de laatste agendapunten en kunnen we vanaf dat moment beginnen met een iets meer gedragen wijze van efficiënter en effectiever vergaderen. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Een interruptie van de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Zoals het voorstel er nu ligt, is het nog niet helemaal ingevuld en nog niet helemaal duidelijk, dat ben ik met u eens, maar er zijn natuurlijk ook afspraken die we met elkaar kunnen maken over hoe we het invoeren. Allerlei adviseurs zeggen 'je moet het echt doen, het gaat je als raad helpen' en er zijn ook mensen die zeggen 'als je het invoert, neem dan stapjes, houd gewoon eerst eens bij hoeveel tijd het kost, maak van tevoren een inschatting en houd bij hoeveel daadwerkelijk wordt gesproken'. Hoe kijkt u aan tegen zo'n oefening voor de zomer van 2024? Niet zo strikt zijn, maar wel de spreektijden een beetje bijhouden, na afloop evalueren en laten zien hoeveel tijd we echt hebben besteed. Dan hebben we in

september a.s. weer vergadering en een evaluatie en zetten we stapjes en geven we inzicht in elkaars functioneren. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Zo zat ik er op 23 april jl. in, maar ik hoorde de heer Pesman zojuist zeggen 'ik vertrouw u niet voldoende om een blanco cheque te tekenen en daarna wel te zien wat er op die cheque belandt' en dat snap ik gegeven 16 april jl. De vraag net wat er de afgelopen twee weken is veranderd werd aan de andere kant van de zaal niet beantwoord met '16 april' terwijl dat wel in mijn hoofd opkwam terwijl ik er op 16 april jl. niet eens bij was, maar het heb teruggekeken. Er is de afgelopen weken best wel wat voorgevallen, de heer Pesman noemde moties die mogelijk niet konden worden ingediend terwijl dit een wettelijk recht is, een interpellatiedebat dat werd gestopt of dat werd gepoogd en blabla, ik kom niet meer uit mijn woorden, we zitten hier al twee avonden op een rij. Ik vind het prima om te experimenteren, maar ik snap ook dat er partijen in deze raad zijn die het niet prima vinden om te experimenteren. We hebben nog maar een paar vergaderingen voor het zomerreces en dit gaat alleen werken als er net iets meer consensus is dan nu. Bereiken we volledige consensus? Misschien niet en moet je het ook zonder volledige consensus gaan doen? Ja, dat denk ik wel, maar je kunt veel dichterbij consensus komen dan je nu bent en daarvoor kun je het fractievoorzittersoverleg van 28 mei a.s. gebruiken. Dat is wat ik denk. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Laat ik op dit moment gebruikmaken van de microfoon om duidelijk te maken dat ik het tegenhouden de motie waarover eerder door de heer Pesman werd gesproken, en dat beeld zet u ook neerzet, echt niet herken en dat dit ook niet is gebeurd. De voorzitter vroeg op dat moment aan de heer Hendrickx om het nog eens toe te lichten en ook de reden waarom aan te geven. Toen werd geconcludeerd dat dit niet de juiste weg was en dat hij toen wel is toegelaten, als het die motie betreft. Er was geen enkele steun van de coalitie om een motie weg te houden van deze vergadering. Dat is niet waar, zo is het niet gegaan en dat beeld wil ik echt corrigeren. Volgens mij is het beeld dat nu wordt neergezet echt heel wonderlijk, dat om mee te beginnen. Het interpellatiedebat is een weinig gebruikt instrument dat hier in de raad onbekend is. We hebben het er toen over gehad, wij dachten op dat moment dat het beter met schriftelijke vragen kon en we hebben ons er toen van laten overtuigen dat dit middel juist wel moest worden ingezet. Het heeft plaatsgevonden en we hebben daar ook van geleerd. Ja inderdaad, ik geef ruiterlijk toe dat wij hebben gedacht dat dit op dat moment beter niet kon worden ingezet en we hebben toen na overleg in die achterkamer waarover we op 23 april jl. veel hebben gesproken geconcludeerd dat het beter was om het wel te doen. Soms heb je ook gewoon een leerpunt in deze raad en dat wil ik hier dan ook ruiterlijk erkennen. U had het net over het wantrouwen dat bij de fractie van Hart voor Wassenaar heerst. 16 april jl. was inderdaad een bijzondere, maar daaraan ging een fractievoorzittersoverleg vooraf waar zes fractievoorzitters aanwezig waren, waar u niet aanwezig was en volgens mij de heer Gankema ook niet. Daar hebben wij gevraagd om een verheldering van de motivatie en ik herinner me dat daar is gezegd 'mijn fractie, vijf leden, wij vinden het belangrijk. We hebben een aantal onderwerpen en u zult het wel zien wanneer de stukken tien dagen van tevoren komen en meer ga ik niet zeggen'. Daarmee hebben wij toen genoeg moeten nemen, zo is gegaan en dat verklaart misschien ook wel een beetje hoe het op 16 april jl. is gegaan. Het is misschien toch wel goed om zo'n debatje te hebben om even een aantal dingen recht te zetten. Hoe kijkt u er tegenaan als u dat mij zo zou horen zeggen na wat u net hebt gezegd, verandert dat uw mening nog?

De **voorzitter**: Dat was de vraag. Mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Over 16 april jl. Ja, ik zei net dat ik er op 16 april niet bij was en ik ga me daar verder niet in mengen. Mijn afdronk van het motiepunt was dat dit toen goed is gekomen omdat de heer Pesman een van de weinige raadsleden is die het hele Reglement van Orde uit zijn hoofd kent en daar direct op is gesprongen. Dat is mijn afdronk daarvan, dat is mijn herinnering eraan en we hebben vanavond al eerder geconstateerd dat er heel veel verschillende herinneringen over dezelfde vergaderingen zijn en dat is misschien wel een van onze problemen. Ik begon met 'wij hebben hoop en wij denken dat effectief en efficiënter vergaderen mogelijk is', dat is voor mij de kern en ik denk dat dit beter mogelijk wordt gemaakt als we nog één fractievoorzittersoverleg houden of voor mijn part een thema-avond, wat kan mij het schelen en niet vanavond besluiten, maar zorgen dat we nog een keer bij elkaar komen om te kijken of we dichterbij elkaar kunnen komen want dat hebben we uiteindelijk nodig om beter te kunnen vergaderen. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Het was een interruptie op mevrouw Hibbert, maar u drukt mevrouw Hibbert nu weg door daar te gaan staan.

De heer **Pesman**: Met uw goedvinden wil ik een persoonlijk feit maken want ik ben twee keer aangesproken door de heer Krabbendam en één keer door mevrouw Hibbert en mijn fractie is aangesproken in een debat tussen D66 en GroenLinks. Ik wil daar graag een persoonlijk feit van maken en ik probeer geen reacties uit te lokken, met uw goedkeuring natuurlijk. Er werd namelijk gezegd dat wat ik hier heb gezegd over het indienen van de motie niet waar was en ik wil u allen graag even terugbrengen naar hoe dat precies ging. De heer Hendrickx wilde een motie indienen en wij hebben dat blijkbaar zo geregeld dat dit hier bij de vaststelling van de agenda, agendapunt 2, komt. Het is een wettelijk recht van een raadslid om een motie in te dienen en dat kan niet worden tegengehouden, maar in artikel 10.3 van ons Reglement van Orde staat dat de raad de agenda vaststelt. Dat is een erg vreemd artikel waarmee je eigenlijk alle rechten van een raadslid om zeep kunt helpen. Dat betekent dat wij een raar artikel in ons Reglement van Orde hebben die de coalitie... Een lid van de VVD had een punt van orde en stelde voor om in stemming te brengen om dat punt van de agenda af te halen. Toen ben ik daar inderdaad op ingegaan en toen heeft de heer Van Smirren een schorsing aangevraagd. Toen is er een overleg van vijftien minuten in een achterkamer geweest en uiteindelijk, dat waren de woorden van de heer Van Smirren, werd gezegd 'we willen de fractie van Hart voor Wassenaar toestaan om die motie in te dienen'. Dus niet 'het is het recht van de fractie van Hart voor Wassenaar', maar het werd ons toegestaan om een motie in te dienen en daar zit inderdaad mijn pijnpunt. Wat betreft de extra raadsvergadering daar geldt precies hetzelfde voor. In de Gemeentewet, die boven het Reglement van Orde staat, staat dat je een vijfde van het aantal raadsleden nodig hebt om een extra raadsvergadering met agendapunten in te roepen, maar wij hebben artikel 10.3 en daarmee kan een meerderheid in de gemeenteraad alles schrappen. Dat is het kwalijke dat hier is gebeurd.

De **voorzitter**: De heer Pesman dat was een persoonlijk feit, dank u wel. We gaan niet reageren op persoonlijke feiten. We gaan naar de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. We zijn bijna voltallig als raad en ik doe bij dezen de harte-lijke groeten aan onze collega Paulides die waarschijnlijk meekijkt. Dan begin ik nu aan mijn be-toog. Op 23 april jl. zijn wij het debat begonnen en als het meezit ronden we dat vanavond af. Ik moet zeggen dat een dag van reflectie en nader onderzoek mij goed is bevallen. Ik ben naar aan-leiding van de vergadering van 23 april jl. nog eens in de memorie van toelichting van de Gemeen-tewet gedoken. Daarin geeft de minister, die was destijds de indiener van de wet, in eenvoudige taal weer wat de doelstelling en achtergrond van de verschillende wetsartikelen bij het opstellen van de Gemeentewet waren. Keuzes in woorden en verdeling van rechten en plichten worden be-schreven, inclusief de gedachte die daarbij op de achtergrond leidend was. Ik merk hierbij op dat bij de invoering van de nieuwe Gemeentewet een verschuiving plaatsvond van een zogenoemd mo-nistisch stelsel naar een dualistisch stelsel. Ik citeer: "De veranderende positie van de raad vraagt ook een andere taakopvatting van raadsleden. Het raadslid nieuwe stijl moet zijn oriëntatie vooral vinden in de controlerende en de volksvertegenwoordigende rol en een veel onafhankelijker po-sitie innemen ten opzichte van met name het college, ook als de eigen partij daarin is vertegenwoor-digd. Hij of zij dient zich niet, zoals nu het geval is, als medebestuurder op te stellen." De bedoe-ling van de wet was dus dat de raad een onafhankelijke positie inneemt en raadsleden kregen daarvoor bepaalde instrumenten. Daarop kom ik zo op terug, maar nog even terug naar de onaf-hankelijke rol van de raad. Je ziet een innige verstrengeling tussen het huidige college en de coalitiepartijen, het is binnen de VVD-fractie heel gewoon om zaken vooraf met hun wethouder voor te koken en sterker nog, om als het ware toestemming te vragen. U vraagt zich misschien af hoe ik dit weet en dat kan ik u vertellen. Een burger heeft de correspondentie van een VVD-wethouder opgevraagd en aangezien de namen van onze fractieleden daar ook in werden genoemd, werden wij ervan op de hoogte gesteld dat deze mailberichten worden vrijgegeven en de vraag was of wij daar bezwaar tegen maakten. Het gaf ons een mooi inzicht in hoe het eraan toe gaat tussen de VVD-fractie en de wethouder die tot onlangs zitting in het college had en let wel, het ging hier niet om een incidentele keer, er was duidelijk sprake van een patroon.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Dank u wel voorzitter. Ik hoor het verhaal aan en wat heeft dat nou te maken met de werkwijze die we vanavond gaan vaststellen? Kunt u mij vertellen wat dit ermee te maken heeft?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Mevrouw Ettema, ik heb vandaag vijf pagina's vol geschreven. Dit is de opbouw naar een betoog en het zal u later duidelijk worden, hoop ik.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Voorzitter, ik vind het interessant om nu de crux van mijnheer Gankema te horen. We vergaderen nu over hoe we effectiever en efficiënter in deze zaal kunnen debatteren en op het moment dat ik hoor dat er vijf pagina's volgeschreven zijn, terwijl we op 23 april jl. al de eerste termijn hebben gehad, we vandaag door moeten en we nog een hoeveelheid moties hebben liggen die allemaal moeten worden behandeld... We hebben allemaal concessies en offers op onze persoonlijke agenda moeten doen en ik zou het wel echt heel fijn vinden als mijnheer Gankema in drie zinnen kan vertellen wat precies de crux is want het gaat hier over de regels die we met zijn allen willen vaststellen om effectiever te vergaderen. Kunt u mij dat vertellen?

De **voorzitter**: De heer Gankema. Ik hoor nu verschillende raadsleden buiten de microfoon spreken en dat is überhaupt niet de afspraak. Het is gewoon een vraag van mevrouw Ettema en het is aan de heer Gankema om daarop te antwoorden hoe hij dat wil.

De heer **Gankema**: Mevrouw Ettema, ik ben van de zorgvuldigheid. Ik heb de wet vanmiddag uitgebreid bestudeerd en u kunt dit zien als een gratis les Bestuursrecht en misschien kunt u daarmee uw voordeel doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ik wil alleen even zeggen dat ik zelf jurist ben en dat ik het heel vervelend vind, en dat zou vanavond dan mijn persoonlijk feit zijn, dat er mij woorden in de mond worden gelegd of bepaalde meningen of suggesties worden gedaan. Dat is mijn persoonlijke feit vanavond.

De **voorzitter**: Beste mensen, we vergaderen inmiddels een halfuur, ik voel de temperatuur in de raadzaal alweer stijgen en de klok tikt ook maar door. Ik heb begrepen dat u inmiddels vrij kritisch bent over het doorgaan van vergaderingen na 23.00 uur, dus ik stel u wel in het vooruitzicht dat we op een ander tijdstip verder moeten vergaderen als het vanavond niet allemaal afkomt en daar heb ik dan geen alternatief voor. Dat geef ik u alvast maar even mee. De heer Gankema, gaat u verder.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Misschien was het toch beter geweest als we op 23 april jl. dit punt van de agenda hadden gehaald, maar oké het ligt er nu en nu gaan we door. Ik had het over de VVD die innige connecties met een deel van het college had. Het zal wel dat meerdere partijen dat zo plegen te doen, maar Lokaal Wassenaar! doet daar niet aan mee, ook bij de vorige coalitie waar wij een wethouder voor leverden, werden zaken niet voorgekookt. De inhoudelijke kracht van de beleidsvoorstellen moet doorslaggevend zijn en niet door wie ze worden ingediend. Wat ik hiermee wil zeggen is dat de coalitie en de oppositie niet op dezelfde manier geïnformeerd. De coalitie is erop gericht om voorstellen erdoorheen te krijgen en de oppositie wil toetsen of de voorstellen deugdelijk zijn in de breedste zin van het woord. Dat veroorzaakt een clash en het is geen wonder dat de oppositiepartijen daarom langer aan het woord zijn dan de coalitiepartijen. Het is vanuit hun politieke standpunt dan ook niet verwonderlijk dat zij nauwelijks bezwaren in de voorgestelde pilot zien, zij zien dit als een mogelijkheid om de stukken nog gemakkelijker door de raad te krijgen. Het volgende is mijn eigen observatie en u mag ermee doen wat u wilt. De lokale partijen laten keer op keer zien dat zij in direct contact met de inwoners staan, zij weten wat er speelt, ze krijgen in plaats van via het college hun informatie via de bewoners. Wij als oppositiepartij horen niets van het college over de beroepsprocedure tegen Katwijk, maar toch zijn wij beter geïnformeerd dan de gemiddelde coalitiepartij doordat betrokken inwoners ons weten te vinden. Als de gemeente de mensen van de Anemonenweg niet uitnodigt om over de busroutes te praten en de straat tegenover hen wel dan horen wij dat dezelfde avond nog. Als op de Dr. Mansveltkade onderzoek wordt gedaan naar asbest in de grond, dan horen wij dat van de buurt en weten wij dat letterlijk eerder dan de leden van het college, laat staan de raadsleden van de coalitie. Wij moeten er als oppositiepartij voor vechten om de geluiden van de inwoners in deze raadzaal te laten doorklinken.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoorde de heer Gankema zeggen dat eigenlijk alleen de lokale partijen contact met de inwoners hebben. Ik vraag me af of hij mijn agenda kent en of hij wel eens hoort wat de andere partijen doen of dat misschien vraagt. Mijn beleving is in ieder

geval dat wij vol in contact met de inwoners staan en dit lijkt mij een aanname van u die op niets is gebaseerd. Kunt u dat bevestigen?

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: U hebt niet goed geluisterd, ik zei dat de lokale partijen in deze raad heel goed contact met de inwoners van Wassenaar onderhouden, ik heb verteld dat zij de lokale partijen weten te vinden en ik heb mij niet uitgelaten over uw partij of welk programma dan ook.

De **voorzitter**: Afrondend mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Oh, zo kwam het wel geheel op mij over, dat de suggestie was dat de andere partijen dat niet doen, maar dat spreek ik dan bij dezen volledig tegen.

De **voorzitter**: Mijnheer Gankema, gaat u verder.

De heer **Gankema**: De lokale partijen zijn goed georganiseerd, maken heel veel tijd vrij om in contact met de inwoners te blijven, zitten op social media en konden voorheen in de krant hun boodschap kwijt en inwoners informeren.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Dank u wel voorzitter. Mijnheer Gankema, mijn vraag aan u is wat dit heeft te maken met het onderwerp waarover we het nu hebben. U misbruikt uw bijdrage als een soort zendtijd voor politieke partijen en ik verzoek u om daarmee te stoppen. Dit draagt eigenlijk niets bij aan het debat van vanavond.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik wil mijn verhaal vervolgen en dan kunnen we na vijf pagina's bekijken of dit een sluitend verhaal was of dat het inderdaad pure propaganda was.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ik heb daar geen boodschap aan. Dit is een prominent voorbeeld van hoe het niet moet. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Oké, mijn laatste woorden gingen over de krant waarin voorheen lokale partijen hun boodschap kwijt konden en de inwoners konden informeren. Het is vanuit een politiek-strategische beschouwing gezien niet gek dat de coalitiepartijen een voorstel om voor politieke partijen, net als in Leidschendam-Voorburg, een pagina in te kopen om hun verhaal te kunnen doen heeft tegengehouden, gesteund door een college dat dit ontraadde en wat mij betreft was dat een politiek gemotiveerde appreciatie. Deze coalitie is niet op zoek naar wisselende meerderheden. Als ik goed naar de inbreng van DLW luister, dan hoor ik vaak dat zij het eens zijn met de oppositie. Dat is alleen maar gezond, maar ook DLW moet dan uiteindelijk overstag gaan om de coalitie niet in gevaar te brengen. Dat is niet de manier waarop Wassenaar zou moeten worden bestuurd.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Voorzitter, een punt van orde. Het komt mij voor dat wij hier met zijn allen door mijnheer Gankema worden geschoffeerd en ik vraag in de notulen op te nemen dat in ieder geval mijn fractie is geschoffeerd door de manier waarop de heer Gankema nu doorgaat.

De **voorzitter**: Dat is geen punt van orde, maar een persoonlijk feit. U hebt het in deze raadzaal uitgesproken en het staat nu in de notulen. Mijnheer Gankema gaat u verder.

De heer **Gankema**: Ik had toegezegd dat ik zou terugkomen op de in de Gemeentewet omschreven instrumenten van raadsleden. Zo zijn daar het recht van initiatief, het recht van amendement, het recht om een motie in te dienen, het informatierecht en het mondelinge vragenrecht. Ik citeer wederom uit de memorie van toelichting: "De mogelijkheid om deze middelen toe te passen, dient in mijn ogen", die van de minister dus, "niet afhankelijk te zijn van een raadsmeerderheid die nodig is voor de vaststelling van een Reglement van Orde. Tevens acht ik het van belang dat ook

individuele raadsleden van het recht van amendement gebruik kunnen maken. Daarom is dit expliciet vastgelegd in de Gemeentewet artikel 147.". Let wel, er wordt gesproken over individuele raadsleden en niet over fracties en daarmee is het voorstel dat hier vanavond ligt niet rechtmatig. Ieder individueel raadslid heeft het recht om mondelinge vragen te stellen, maar in het voorgestelde Reglement van Orde, de pilotversie, wordt dit recht dat ieder individueel raadslid toekomt aangetast. Is je fractiespreektijd op dan heb je als individueel raadslid pech gehad. De mogelijkheid om vragen te stellen tijdens het agendapunt actuele Vragenronde wordt afhankelijk gemaakt van de al verstreken spreektijd per fractie. Hetzelfde geldt voor het indienen van moties en amendementen. Het stellen van vragen is een recht en geen gunst van de meerderheid van de raad. Ik hoorde in deze vergadering van sommige raadsleden het schijnargument dat het hier gaat om een pilot en dat we altijd kunnen besluiten om het terug te draaien als het niet werkt. 'Laten we eens kijken of het werkt' houdt geen stand, je kunt geen vergaderregels afspreken, ook niet een pilot, die tegen de Gemeentewet ingaat. Aan de raad als geheel het verzoek: neem dit voorstel terug en kom indien gewenst met iets beters. Ik zal dit aan het einde van de beraadslagingen ook als ordevoorstel indienen. Inspraak. Ik voorzie dat ook deze opgeworpen drempels de lokale partijen wel zullen overkomen en de inwoners zijn niet gek, zij zien ook wat er gebeurt. Geen inspraak meer tijdens raadsvergaderingen, daar ga je met je participatie. Alleen al vanwege de beeldvorming is dit een slecht signaal naar de inwoners. Zelf als raad oeverloos vergaderen en niet dertig minuten over hebben voor de sprekers is absurd. Dat illustreert maar weer eens hoe slecht sommige partijen aanvoelen wat inwoners belangrijk vinden. Ik zal het een beetje inkorten. Tot slot voorzitter. Om 22.30 uur is het einde vergadering met een uitloop van een halfuur. Dan hebben we er 3,5 uur vergaderen op zitten, iedereen is half bevroren en heeft een hongerflauwte opgelopen, ik zeg het maar gewoon zoals het is. Na 21.00 uur gaat hier de verwarming uit en de koeling aan en dat zijn geen omstandigheden waarin je effectief kunt vergaderen. Om 22.30 uur boeken toe, dat is de afspraak die we met elkaar hebben gemaakt. Het is daarom ook vreemd dat de meerderheid van de raad zo gemakkelijk anderen dwingt om tot 00.30 uur door te vergaderen, 'anders zitten we er morgen weer'. Ja, dat is wat we met elkaar hebben afgesproken. Of je zet minder punten op de agenda of zorg ervoor dat raadsbesluiten ook echt raadsbesluiten zijn. Hoe vaak hebben oppositiepartijen niet aangegeven dat een aangedragen onderwerp nog niet rijp voor besluitvorming is en dat we dit toch op de agenda kregen, waarna de vergadering vervolgens eindeloos duurde. Het is in dezen ook belangrijk om nog eens te benadrukken dat de relatie tussen het college en de raad berust op het vertrouwensbeginsel, het college krijgt het vertrouwen van de raad. Ik wijs erop dat geen van de fracties een motie van wantrouwen heeft ingediend tegen een wethouder of het college. Oppositiepartijen hebben ook aangegeven dat zij niet uit zijn op het ten val brengen van het college, wel kritisch, maar niet ondermijnend. Het enige wat het college behoort te doen, is het uitvoeren van beleid en het eerlijk en tijdig informeren van de hele raad. Ik dank u wel.

De voorzitter: Ik dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de heer Krabbendam.

De heer Krabbendam: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik ga het kort houden. Ik heb het debat in de eerste termijn en de tweede termijn hier aanschouwd en we komen niet nader tot elkaar, zo veel is mij wel duidelijk. Ik denk dat het goed is dat we straks na deze tweede termijn kort schorsen om het te hebben over wat we met deze situatie gaan doen want het debat in deze raad, zeker als het gaat over ons eigen Reglement van Orde, zou er wel toe moeten leiden dat we daadwerkelijk een stap kunnen zetten en dat die ook leidt tot een verbetering in deze raad, maar ik voel niet dat dit op dit moment zo gaat lukken. Ik denk daarom dat we straks even moeten schorsen, dat zou mijn voorstel zijn, maar pas na deze termijn want ik vind dat iedereen het recht heeft om zijn tweede termijn af te maken. Ik ben ook hoopvol en ik denk dat ik op dezelfde lijn als mevrouw Hibbert zit, maar op dit moment ben ik niet optimistisch en dat gaat tegen mijn aard in want dat ben ik over het algemeen wel. Daar worstel ik een beetje mee en u ziet die worsteling misschien hier achter de microfoon wel, ik vind het heel lastig om te bepalen wat we nu precies moeten doen. Ik heb wel moeite met de manier waarop het debat wordt gevoerd en hoe toch de tegenstelling wordt opgezocht die niet langs de lijnen van de inhoud gaat, maar meer probeert een karikatuur van andere partijen neer te zetten. Dat vind ik jammer, volgens mij hadden we dat beter niet kunnen doen en het brengt ook een oplossing niet dichterbij. Gezien hoe het debat loopt, komen we inderdaad niet tot een oplossing en ook niet tot de volgende stap. Daar laat ik het bij. Dank u wel.

De voorzitter: Ik dank u wel en ik onthoud uw ordevoorstel. Ik geef als laatste het woord aan de heer Stekelenburg.

De heer Stekelenburg: Ja voorzitter dank. Wij sluiten ons ook voor een groot deel aan bij het punt van de heer Krabbendam. Het debat stond hier de afgelopen 1,5 uur en op 23 april jl. eigenlijk ook al in vuur en vlam en het brengt heel wat teweeg. Wij waren oprecht van mening dat er een ordentelijk proces is doorlopen maar goed, daar ga ik nu verder niet over uitweiden, dat is niet

verstandig. Ik denk dat het goed is om straks in een schorsing met elkaar te kijken hoe ver we kunnen komen. Het enige punt dat ik wel wil rechtzetten is het volgende. Ik heb vanavond veel onzin over de Wassenaarse VVD gehoord, daar is totaal niets van waar en daar wil ik niet eens op ingaan, dat wil hier ik wel even gezegd hebben. Verder lijkt het mij verstandig om mijn betoog niet te voeren en straks naar een schorsing uit te zien. Tot zover.

De **voorzitter**: Dan zijn we nu aan de tweede termijn aan de zijde van de raad. Ik kijk nog even naar mevrouw Rogge, hebt u op dit moment nog de behoefte om ergens op in te gaan? Volgens mij heb ik geen vragen aan u gehoord. Dat is niet het geval. Hoe lang wilt u schorsen? Een kwartier? Prima, dan schorsen we tot 21.55 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, hierbij heropen ik de vergadering en ik kijk even rond. Er is een schorsing geweest, wie heeft behoefte om het woord te voeren? Dat is mevrouw Rogge. Mevrouw Rogge, gaat uw gang. Ja, het is goed dat u daar gaat staan want volgens mij gaat u iets zeggen in uw rol als fractievoorzitter van de VVD of niet? Nee, namens het fractievoorzittersoverleg, dan is het goed voor de helderheid want dan snappen we het allemaal nog steeds. Ja helemaal goed, gaat uw gang.

Mevrouw **Rogge**: Ik weet niet of de kijkers thuis zien dat ik nu bij een andere microfoon sta. Namens de fractievoorzitters. Gezien het overleg vanavond en op 23 april jl. constateren we dat we het voorstel nu niet in stemming moeten willen brengen en dat we beter een tweede themasessie kunnen hebben om het voorstel verder uit te diepen en te bespreken en dan verder te kijken.

De **voorzitter**: Oké en voor de helderheid, want dan weten we ook wat er nu moet worden gedaan, de vraag is dus om een tweede themasessie te organiseren.

Mevrouw **Rogge**: Dat kan, of in een fractievoorzittersoverleg. Laten we in het eerstkomende fractievoorzittersoverleg bespreken hoe we dit proces willen vervolgen.

De **voorzitter**: Oké dat is prima, dan gaan we dat bij het eerstvolgende fractievoorzittersoverleg doen. Ik houd ook altijd wel van het managen van verwachtingen, dat is op 28 mei a.s. Dan wordt dat besproken en dan krijgt het daarna een vervolg. Oké, dan stopt hier de beraadslaging en gaan we er nu een ordevoorstel van maken. Bent u van mening dat we het vanavond niet de stemming brengen? Wie is daar voor? De heer Pesman wil nog een stemverklaring. De heer Pesman.

De heer **Pesman**: Ja. Het is een ordevoorstel om het van de agenda af te halen, dus een korte stemverklaring. Ik ben blij dat de coalitie net heeft besloten om dit te doen. Er is een ordevoorstel gedaan om met elkaar te overleggen, maar het was de coalitie die met elkaar is gaan zitten, heeft overlegd en dit nu wil besluiten. Ik wil nogmaals zeggen dat ik blij ben dat de raad het nu eens is met mijn inbreng in de eerste termijn. Ik dacht eigenlijk dat Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! de enige waren die er zo in staan en fijn hoe het nu is gegaan. Ik benadruk nogmaals dat deze oplossing, het wijzigen van het Reglement van Orde, nog niet eens de buitenkant van het probleem van de bestuurscultuur raakt, het heeft er niets mee te maken, maar we vinden het heel erg fijn dat de coalitie net in het achterkamertje heeft besloten dat we dit van de agenda afhalen. Dank u wel.

De **voorzitter**: De heer Krabbendam, u wilt ook een stemverklaring doen?

De heer **Gankema**: Dit was nou net niet de bedoeling van de schorsing, maar omdat we als coalitie werden aangesproken begrijpt u misschien dat we wel heel even behoefte aan overleg hadden om te kijken hoe iedereen erin zat. Vervolgens is iedereen geconsulteerd hoe ze erin zaten en dat betekent dat mijn fractie, maar ik persoonlijk ook, meegaat met het ordevoorstel. Laten we zo maar gaan stemmen.

De **voorzitter**: Wie is er voor het ordevoorstel om het voorstel vanavond niet stemming te brengen? Bij stemmingen zijn de handen nodig. Dat is een unanieme gemeenteraad en daarmee is dat ordevoorstel aangenomen.

12. Moties vreemd aan de orde van de dag

De **voorzitter**: Dan zijn we nu bij de moties vreemd aan de orde van de dag. De fractie van Hart voor Wassenaar heeft vijftien moties ingediend en ik denk dat het bij vijftien moties wel handig is

om te kijken of daar enige vorm van clustering in kan plaatsvinden. De heer Hendrickx heeft alle vijftien de moties ingediend en mag ik aan de indiener vragen... Sorry, de heer Krabbendam. Een ordevoorstel mag altijd. De heer Krabbendam heeft nog een ordevoorstel.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Voor het hanteerbaar houden van het aantal moties verzoek ik de indieners om zich te beperken tot het dictum en een korte toelichting als dat mogelijk is. Dat is een vriendelijk verzoek van mijn kant en hopelijk kunnen de raad en de indieners daar ook mee leven.

De **voorzitter**: De indiener gaat nu aangeven hoe hij deze vijftien moties graag wil bespreken. Mijnheer Hendrickx, u hebt het verzoek van de heer Krabbendam gehoord en als u dat in uw voorstel meeneemt, weet iedereen waar we aan toe zijn.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik zal mijn uiterste best doen. Ik heb mijn buurvrouw beloofd dat we in ieder geval om 23.00 uur klaar zijn en die poging ga ik doen. Het zijn vijftien moties, er is een begeleidend verhaal bij en dat is voor een deel al tot stand gekomen voor 16 augustus jl. <redactie: april>. De moties zijn de moties die daaruit voortvloeiden en zijn het product van noeste arbeid van de hele fractie, mijn naam staat eronder om daar enige mate van gelijkheid in te houden en niet hier springend allerlei fractiegenoten achter de microfoon te hebben. Ik heb de raadsvergadering van vorige week op me laten inwerken, ik zag wat daar is gebeurd niet aankomen en het zat niet in een van mijn scenario's, maar het werkt wel goed. Ik heb u al vaker gezegd dat ik er alles aan zal doen om deze coalitie bij elkaar te houden en dat lukt meer dan uitstekend. Tegelijkertijd kun je spreken van ondermijning van het democratische proces, de heer Pesman heeft daar al enige keren aan gerefereerd.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, het zijn moties vreemd aan de orde van de dag, maar u begint nu een heel inleidend betoog. Mijn vraag was hoe u die vijftien moties wilt behandelen, ziet u daar een vorm van clustering in of beginnen we gewoon met motie 1, Financiën bankstanden 3.1?

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik heb een inleiding en ik vind het prima om op het verzoek van de heer Krabbendam in te gaan en hooguit het dictum van de motie neer te leggen, maar het zijn vijftien moties die uit de tekst voortvloeien, dus het is een vloeiende beweging door teksten heen waarbij op een gegeven moment moties worden voorgedragen en aangehaald en dan zal ik wachten tot wordt gezegd 'en daarmee maakt het een onderdeel uit van deze beraadslagingen'. Mijn buurman zegt mij... Ik ben nu bezig met de inleiding van de motie van treurnis.

De **voorzitter**: Als ik u goed begrijp, bent u nu bezig met de inleiding van de motie van treurnis. Dat is de inleiding die u nodig hebt en u brengt daarna alleen het dictum van de andere moties in. Daarna horen we het oordeel van het college en dan kunnen we per motie gaan stemmen.

De heer **Hendrickx**: Uiteindelijk zal per motie kunnen worden gestemd. De moties komen voort uit het verhaal, het verhaal is in vier gedeeltes ingedeeld en dat betekent dat er per deel drie à vier moties aan de orde komen. Dat is de wijze waarop wij denken dat het goed is om goed uit te leggen waarom de motie er is, de diepte van de motie aan te geven en eenieder de kans te geven om daar een oordeel over te vormen.

De **voorzitter**: Maar toch. We zijn bij moties vreemd aan de orde van de dag, het is geen zelfstandige behandeling van het onderwerp en u kunt dat wel als de juiste wijze van behandeling zien, maar ik wil niet afwijken van de normale behandeling van moties. U gaf aan dat er een bepaalde vorm van clustering is, maar u doet nu het ordevoorstel om in ieder geval de mogelijkheid te krijgen om een inleiding te houden. Dat betekent dat we afwijken van wat we normaal doen. We vergaderen hier met zijn allen en dat is dan een voorstel waarbij ik wel graag van de vergadering hoor of die van mening is dat we het op deze wijze gaan doen, anders doen we de moties toch stuk voor stuk zoals hier gebruikelijk is.

De heer **Hendrickx**: Ik kan wat ik hier voor me heb liggen in vijftien stukken verdelen en iedere keer zeggen... Dan sluit ik aan op waar ik net eindigde, ik heb een soepel verhaal gemaakt en ik denk dat het te ver gaat om überhaupt in stemming te brengen of ik hier vijftien moties op een bepaalde manier mag presenteren, met name gezien het feit dat dit een week geleden met een tekst in een raadsvergadering zou worden behandeld. Ik heb toen ook gezegd dat de coalitie ervoor kiest om de dialoog niet te laten plaatsvinden en dan druk ik me redelijk neutraal uit. Dat betekent dat ik de moties die ik voor ogen had op een bepaalde manier moet introduceren en dat kan niet zomaar zonder dat er een verbinding tussen die moties bestaat want er bestaat wel degelijk een verbinding tussen die moties, dat is de onderliggende gedachte. Een van de zaken die me verrast en

waar ik vaker iets bij heb, is dat we nu alweer langer over de procedure praten dan de inleiding van waar het over gaat is en mijn fractie, een vierde van de raad en de helft van de meerderheid, is van mening dat de inhoud belangrijker is dan het proces onder de voorwaarde dat het proces goed is.

De **voorzitter**: Daarom moet bij de start van een agendapunt waar je vijftien moties gaat behandelen iedereen zich begrepen voelen in het proces dat wordt gevoerd en moet er een gelijkheid in zitten. Dat is de reden dat ik u vraag hoe u denkt het te behandelen en dat heb ik ook vooraf aan u gevraagd, want mijn enige taak hier is om een vergadering soepel te leiden, vandaar. Ik hoorde u goed zeggen dat u zegt dat u een inleiding nodig hebt en dat u daarna het dictum voorleest en we de vijftien moties stuk voor stuk afdoen. Dat is uw voorstel.

De heer **Hendrickx**: Zoals ik net zei, heb ik vier onderwerpen en een inleiding van twee moties. Het tweede deel gaat over Valkenhorst met volgens mij drie of vier moties, dan komt Groene Zone met twee moties en dan komt Financiën met vijf moties. Ik vind het prima om bij iedere motie een inleiding te houden, dan krijgt u bij Financiën vijfmaal dezelfde inleiding en vervolgens de moties te horen. Ik heb de praktische weg gekozen om vier onderwerpen neer te leggen en per onderwerp een inleiding te houden gevolgd door moties die iedereen in zijn bezit heeft, praktischer kan ik het niet maken.

De **voorzitter**: Dank u wel, dat is dan bij dezen helder. Ik zie verder geen interactie. Toch wel, ja, het is uw vergadering. De heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Ik probeer duidelijkheid te geven over hoe we de behandeling doen en hoe wij vanuit de raad kunnen reageren op de moties die op deze manier worden gebracht. Dat is mij op dit moment niet helemaal duidelijk en misschien kunt u aangeven... Ik vind het op zich prima dat ze geclusterd worden ingebracht, daar zit ik helemaal niet scherp in, ik wil alleen weten hoe de interactie met de rest van de raad gedurende de inbreng van de heer Hendrickx is.

De heer **Hendrickx**: Je hebt een eerste en een tweede termijn, uitstekend. Dat kun je per motie doen, dat kun je met geclusterde moties doen en dat kun je doen met alle moties bij elkaar, dat is inderdaad zoals eenieder dat zou willen.

De **voorzitter**: Nee, dat is niet het geval. We hebben hier moties vreemd aan de orde van de dag. U dient de motie in, het college geeft een appreciatie, dan kunt u daarna nog een vraag aan het college stellen en dan kan het ook zijn dat er vanuit de raad nog een vraag aan de indiener van de motie wordt gesteld. Dat is de orde en dat is keurig zoals wij alle moties vreemd aan de orde van de dag doen. U geef aan dat u een inleiding op de clusters nodig hebt. Ik ben het helemaal met u eens dat we hier geen heel lang ordedebat moeten hebben, maar u ziet al dat er verwarring is en ik wil eigenlijk niet afwijken van het feit dat we moties vreemd aan de orde van de dag doen zoals we dat altijd doen. Dat is dan wat mij betreft toch gewoon een ordevoorstel of u moet expliciet maken dat we daarvan afwijken.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, volgens de geleerde naast mij heeft iedere motie twee termijnen.

De **voorzitter**: Dat is correct, iedere motie heeft twee termijnen, maar dat is de mogelijkheid om te reflecteren op het advies, de appreciatie, van de zijde van het college. Dat klopt, het gaat in twee termijnen.

De heer **Hendrickx**: Hoelang zijn we nu bezig met praten over het proces, ik denk dat ik al bij pagina 3 van mijn tekst was geweest. Het volgende zou zijn dat we roepen dat we een nieuwe raadsvergadering willen inroepen, daar kunt u het dan ook mee doen. Die poging hebben we gedaan, we hebben getracht om met de coalitie te communiceren, maar de coalitie heeft daar negatief op gereageerd. Er is toch iets wat deze fractie, en ik reken erop met steun van de anderen, in een dialoog met de coalitie wil aanbrengen. Prima, uitstekend, en als u daar een bepaalde vorm aan wilt geven... Ik ben praktisch met vijftien moties, het waren er oorspronkelijk 25 en wat dat betreft zijn er al tien afgehaald.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, volgens mij gaan we gewoon beginnen in en hoorde ik u zeggen dat u als eerste de motie van treurnis wilt behandelen. Ik geef u nu de gelegenheid om die motie naar voren te brengen.

De heer **Hendrickx**: Dan begin ik met mijn inleiding en die is op dit moment 2,5 pagina's en 3 tot 3,5 minuut. Daarna komen er twee moties, namelijk de motie van treurnis en de tweede motie roept het college op om de informatiepositie van alle fracties gelijk te houden. Dat is mijn inleiding. Ik heb hier wel eens gezeten dat er hele grote...

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, dan krijgen we nu een heel lang ordedebat en dat lijkt me echt zonde van de tijd. Het is aan u om de motie van treurnis in te leiden.

De heer **Hendrickx**: Laat ik vooropstellen dat ik dit debat niet ben begonnen. Ik pak op waar ik net stopte. Tegelijkertijd kun je spreken van ondermijning van het democratische proces. Het democratisch proces in Wassenaar wordt zo langzamerhand volledig uitgehold door een combine van mensen van wie zo langzamerhand kan worden gezegd dat die de waarde van Wassenaar volstrekt niet in het vizier hebben. Ze durven geen enkel debat aan op de inhoud, we hebben meerdere voorbeelden, een visie bestaat niet en opportunisme heerst. Men tracht zich in pure overlevingsstand te handhaven, communicatie met de Wassenaarders wordt uitgeschakeld en De Wassenaarse Krant wordt dusdanig gesubsidieerd dat die slechts datgene opschrijft wat het college en deze coalitie willen dat wordt opgeschreven. Voorafgaand aan de afgelopen raadsvergadering begon het met het geheim verklaren van drie documenten die bij het onderwerp Valkenhorst horen. Op het moment dat ik leerde dat ze geheim waren, riep het de eerste vragen op: waarom, waarom het debat obstrueren, waarom deze defensieve actie, waar is het college bang voor, met welk motief, duidt dit erop dat we een informatieachterstand hebben en het college op informatie zit en welke werkelijke agenda steekt hierachter? Met twee van de drie documenten ben ik meer dan bekend, de kennis zit in mijn hoofd en staat in mijn aantekeningen. Het geheim verklaren van deze documenten passend binnen deze bestuurscultuur een tot twee jaar na het verschijnen ervan terwijl er meerdere exemplaren circuleren, geeft geen pas, het is bijna ridicuul. Het past in het patroon van het negeren van de raad, het omzeilen van de raad en het achterhouden van informatie en het opzoeken van de randen van wat mag en vaak eroverheen om de oppositie haar werk te bemoeilijken. Het vorige dieptepunt was de poging van de coalitie, ondersteund door de voorzitter, om een motie van Hart voor Wassenaar niet in de raad te laten behandelen, we hebben het daar net ook over gehad, dat is moedwillige en illegale obstructie. Het afsluiten van de raad van informatie, essentieel voor het functioneren van de raad, is niet eens ondemocratisch, maar is antidemocratisch. Op het moment dat het college de raad de mogelijkheid onttrekt om zijn initiërende en kaderstellende maar vooral controlerende taken uit te voeren en verantwoordelijkheid te nemen, heeft die zijn legitimiteit vrijwel verloren. De raad is het hoogste orgaan van de gemeente met, zoals ik zojuist heb gezegd, als taak kaders stellen, controleren en initiëren. De raad dient zichzelf maximaal de mogelijkheden te verschaffen om zijn werk te kunnen doen. Een minderheid van de raad, 20% van de zetels, kan een extra raadsvergadering inroepen, onderwerpen dienen te worden genoemd, stukken kunnen worden ingebracht en dat is gebeurd. De wetgever heeft het zo bedoeld om raads minderheden de mogelijkheid te bieden onderwerpen onder de aandacht te brengen. De coalitie ondermijnde dit democratieversterkend middel en er werd geen enkel respect voor de democratie getoond, de coalitie wilde de agendapunten van de agenda afhalen. Je komt dus als coalitie naar een raadsvergadering om die niet te laten plaatsvinden met gekunstelde argumentatie om na overleg door de coalitie haar marginale meerderheidspositie te misbruiken om het debat niet aan te gaan. Twee moties. De eerste motie is een motie van treurnis. Gegeven de uitgesproken wens, lees ik nu niet de hele motie voor en ik ga ervan uit dat eenieder de motie heeft gezien dan wel gelezen. Het gaat om een motie waarin wij constateren dat de coalitiepartijen de geheimhouding van de reeds lang en breed bekende en volgens de VVD oude stukken niet wilde verwijderen, de coalitie niet eens een begin van een dialoog wilde maken, de wetgever het verzoeken om een extra raadsvergadering heeft bedoeld om een minderheid de gelegenheid te geven onderwerpen te bespreken, er geen format bestaat voor de onderwerpen die besproken moeten worden, het voorkomen van het bespreken van de onderwerpen die op de agenda zijn zuivere obstructie van de rechten van de minderheid is en dit weer een slag toebrengt aan de bestuurscultuur van Wassenaar. De bestuurscultuur wordt niet gemaakt door één ding, maar dat is een hele grote rij met dingen die constant bezig is met de dynamiek van de bestuurscultuur en die is er niet zomaar en die gaat ook niet zomaar weg. Aantonen geen respect te hebben voor het democratische proces en aantonen dat behoud en uitdragen van de eigen machtspositie veel belangrijker wordt bevonden dan een debat op inhoud. Dat is de eerste motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Hendrickx, dan toch even een heel praktisch punt want de tweede motie over de gelijke informatievoorziening... De eerste motie heeft geen advies van het college nodig want dat is een motie waar de raad zelf iets van mag vinden. Bij de tweede motie is wel een advies aan het college en dan zal ik als portefeuillehouder reageren. Wat mij betreft is het nu praktisch om over te gaan naar de behandeling van de eerste motie, de motie van treurnis. Ik kijk of er behoefte vanuit de raad is om daarop te reageren. Dat is het geval. Mevrouw Rogge, gaat uw gang.

Dat kan, een stemverklaring. Verder geen behoefte meer aan een termijn, alleen maar stemverklaringen? Nog wel een reagerende vraag aan de heer Hendrickx. Ja en u ook. Oké. De heer Krabbendam dan.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voorzitter. Ik heb getwijfeld over hoe ik op deze motie van treurnis moet reageren. Hart voor Wassenaar heeft vorige week een extra raadsvergadering bijeengeroepen, dat is uw democratisch recht en dat hebben wij dan ook gerespecteerd. De gemeenteraad gaat echter ook over zijn eigen agenda en van dat recht heeft de meerderheid van deze raad vorige week gebruikgemaakt door de drie geagendeerde onderwerpen van de agenda af te voeren. Wij begrijpen het gevoel van teleurstelling dat bij Hart voor Wassenaar leeft, maar bij het voeren van een debat en het agenderen van bepaalde onderwerpen hoort ook het zoeken naar draagvlak en het tijdig informeren en meenemen van de andere raadsleden. Dat is in de aanloop naar deze extra raadsvergadering niet gebeurd en ook in de aanloop naar deze raadsvergadering kwamen de vele reeds vorige week aangekondigde moties pas op maandag binnen. Daaruit blijkt opnieuw dat het Hart voor Wassenaar niet gaat om het verwerven van draagvlak voor moties. Tegenstellingen en conflict horen bij het democratische debat en daar is niets mis mee, het kunnen agenderen van bepaalde kwesties is belangrijk, maar wanneer polarisatie continu en alleen wordt ingezet om het wij-zijdenken aan te jagen en conflicten uit te vergroten, leidt dit tot onwerkbare verhoudingen binnen deze raad. Wij zien nu dat het aanjagen van het wij-zijdenken een onwenselijke dynamiek creëert die ertoe leidt dat de beraadslagingen escaleren. Wij kunnen dit veranderen en proberen vanuit de tegenstellingen en het conflict te komen tot begrip voor de standpunten van de ander en een compromis in het belang van de inwoners die wij vertegenwoordigen. Daarvoor is wel een dialoog nodig, maar hoe voer je een dialoog met een politieke tegenstander die enkel in een monoloog is geïnteresseerd? Deze motie van treurnis draagt niet bij aan de totstandkoming van een dialoog en daarom zal D66 tegen deze motie stemmen. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx is de indiener van de motie en ik ging ervan uit dat dit gericht is naar de heer Hendrickx, maar u wilt nu een vraag aan de heer Krabbendam stellen.

De heer **Gankema**: Een punt van orde of een verduidelijkende vraag. Ik dacht dat we in de tweede termijn zaten en dan kun je blijkbaar niet het debat aangaan met iemand die zijn spreekbeurt heeft voor de termijn.

De **voorzitter**: Dat is correct want dan gaan we een heel debat krijgen en het is echt alleen een motie vreemd aan de orde van de dag. Dank u wel. Ik hoorde hier overigens geen vraag in, maar heeft de heer Hendrickx de behoefte om op de woorden heer Krabbendam te reageren? De vorm is natuurlijk de vraag aan de indiener.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, heel eenvoudig. Dit had de heer Krabbendam niet hoeven zeggen en ik ook niet wanneer er vorige week wel op de inhoud was vergaderd. Dat is de eerste opmerking en dan de tweede opmerking. In de raadsvergadering van vorige week is een onrechtmatig besluit genomen, zo heeft de wet het gedefinieerd. Het is onrechtmatig omdat het in die situatie niet mogelijk is om agendapunten van de agenda af te voeren, simpel. Ik wil dat ook wel weer aan de orde brengen, maar ik probeer het binnen...

De **voorzitter**: Kan het verder rustig blijven in de zaal? Ja.

De heer **Hendrickx**: Ik wilde het juist binnen deze dialoog houden. We hebben vorige week echt gepoogd om een dialoog op te zetten, maar dat is helaas niet gelukt en dan krijg je dit weer.

De **voorzitter**: Ja de tweede, de heer Krabbendam.

De heer **Krabbendam**: Dank u wel voor uw reactie, bedankt.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren heeft ook behoefte aan een interruptie. De heer Van Smirren.

De heer **Van Smirren**: Ja, dank u wel voorzitter. Artikel 17, lid 2 van de Gemeentewet geeft inderdaad een vijfde van de raad het recht om een extra raadsvergadering aan te vragen, maar onder opgave van redenen en die opgave van redenen hebt u bij de aanleiding en de agendasetting wel naar voren gebracht, maar niet op schrift ter voorbereiding van deze raadsvergadering. Dat was voor de PvdA een belangrijk element om niet akkoord te gaan met het verdere inhoudelijke debat. Vindt u achteraf gezien dat die redenen wel zijn gegeven?

De **voorzitter**: De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. De wet schrijft voor dat je met 20% om een raadsvergadering kunt verzoeken met het onderwerp, niet de opgave van redenen, dat wordt besproken en daaraan hebben wij voldaan. Dat in Wassenaar specifiek tot een fractievoorzittersbijeenkomst werd opgeroepen om daarover te spreken is een uitstekend punt, prima enzovoort, maar ik heb ook toen al per e-mail aangegeven dat het enige waar die fractievoorzittersbijeenkomst over kan gaan de datum en of die strijdig is met collectieve belangen, waarbij individuele belangen zijn uitgesloten, is. Dat is gebeurd, dus wij hebben aan alle wettelijke vereisten voldaan. Het was onrechtmatig dat het besluit is genomen om drie agendapunten van de agenda af te voeren. Dan hadden we die dialoog wel gehad en laat ik dan maar een punt zetten want anders ga ik heel vervelende dingen zeggen.

De **voorzitter**: De heer Van Smirren afrondend.

De heer **Van Smirren**: U mag van mij vervelende dingen zeggen, daar kan ik wel mee omgaan, maar u kent de wet niet en u kent artikel 17, lid 2 niet. Er moet toch een opgave van redenen zijn en niet alleen maar het noemen van onderwerpen en die hebben we gewoon niet gekregen. U roept over onrechtmatig, maar dat is volstrekt niet aan de orde. U hebt oneigenlijk gebruikmaakt van dit middel.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik probeer het plezierig te houden en een paar dingen nog niet uit te spreken. Misschien kunt u daar wel tegen, maar ik probeer het plezierig te houden. Als het zo was geweest dat wij ons niet aan de wet hadden gehouden dan had dat voor de vergadering van 16 april jl. kunnen worden vastgesteld. We hadden dat heel goed in de gaten en we hebben ons volledig aan de wet gehouden. Het is zelfs zo dat het presidium geen plek in de weg naar de raadsvergadering had hoeven hebben. Zo simpel is het, zo is de wet en niet anders. Wat u er anders aan had willen hebben, prima, maar dat laat ik voor uw rekening. Ik beschouw dit als het antwoord op uw vraag.

Motie van treurnis Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de coalitiepartijen tijdens de raadsvergadering van 16 april 2024 de drie inhoudelijke punten die Hart voor Wassenaar op de agenda had geplaatst van de agenda hebben verwijderd;
- de coalitiepartijen de geheimhouding van reeds lang en breed bekende en volgens de VVD oude stukken niet wilde verwijderen;
- de coalitie nog niet eens een begin van een dialoog wilde maken;

overwegende dat:

- de wetgever het verzoeken om een extra raadsvergadering heeft bedoeld om een minderheid de gelegenheid te geven onderwerpen te bespreken;
- er geen format bestaat hoe de onderwerpen besproken moeten worden;
- het voorkomen van het bespreken van onderwerpen die op de agenda zuivere obstructie is van de rechten van een minderheid;

spreekt uit dat de gedragingen:

- weer een slag toebrengen aan de bestuurscultuur in Wassenaar;
- aantonen geen respect te hebben voor het democratisch proces;
- aantonen dat behoud en uitdragen van de eigen machtspositie veel belangrijker wordt bevonden dan een debat op inhoud;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Oké, mijn voorstel is dat we overgaan naar de stemming over de motie van treurnis. Ik sluit de beraadslaging af en we gaan over naar de mogelijkheden van stemverklaringen. Ik hoorde dat ook mevrouw Rogge die behoefte heeft en ook mevrouw Hofman, dat zijn twee... En mevrouw... Kijk, dat gaan we even bijhouden. Ja, ik heb het helemaal in het snotje. Mevrouw Hofman-de Raad.

Mevrouw **Hofman**: Ja dank u voorzitter. Ik weet niet echt of het een stemverklaring is.

De **voorzitter**: Dat hoop ik wel want het is een stemverklaring.

Mevrouw **Hofman**: Of een persoonlijk feit. Het enige wat ik wil aangeven is dat ik hier niet over kan stemmen. Ik weet mijn god niet meer wat ik moet doen, dus ik trek me terug en ik ga niet stemmen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dat kan zeker, heel goed, dan verlaat u de vergadering. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Voorzitter, eigenlijk word ik heel treurig van deze motie van treurnis. Waar het de VVD om gaat, en ik heb geprobeerd om dat vorige week in de extra raadsvergadering uit te leggen, is dat we het dorp goed besturen en daarbij hoort dat we effectief en zinvol vergaderen op basis van de inhoud, maar die was er vorige week niet, er is geen reden afgegeven voor de extra vergadering. Dat heb ik vorige week allemaal toegelicht. Wij stemmen tegen deze motie.

De **voorzitter**: Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Ja, dank u wel voorzitter. Ik begin ook direct met te zeggen dat wij tegen deze motie stemmen. Mevrouw Rogge liet net al weten hoe zij ertegen aankijkt, verdrietig. Ik heb al eens eerder gezegd dat ik pijn in mijn buik heb. Dat heb ik nu ook en ik heb ook zeer het gevoel, om maar weer even met beeldspraak te komen zoals ik vorige week ook deed, toen had ik daar een appel liggen die daar niet lag en toen probeerde ik uit te leggen dat je het niet tot je kunt nemen als die informatie er niet is. Ik heb het gevoel dat we met zijn allen de marathon lopen die op 13 juni 2023 begon. Het is nu 24 april 2024 en ik heb het gevoel dat we rondjes lopen en dat we inmiddels achteruit terug naar het begin rennen in plaats van dat we nu bijna bij de finish zijn. Dat vind ik gewoon een beeldvorming die bij veel processen past. Ik wil wel graag zeggen dat het CDA bezig is met het nemen van besluiten, dat is wat we moeten doen voor onze inwoners en we hebben er inmiddels een heleboel genomen. We zijn heel hard bezig om de bestuurscultuur te verbeteren met de bestuurskracht. Wij stemmen dus tegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ten slotte een stemverklaring van mevrouw Hibbert.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u wel voorzitter. Ik heb het al eerder in deze raadzaal gehad over 21 gekke henkies en dat is me toen niet in dank afgenomen. Het spijt me vreselijk, maar ik zeg het nog een keer, onze treurnis is toch echt 21 raadszetels breed. Wij verschonen ons van deze stemming en moeten toevallig even naar de wc of zo. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Ja, dat is dan ook de formele... Ik ga er niet over wat u in die tijd doet. We gaan nu over tot de stemming over de motie van treurnis. Wie is voor de motie? Dat zijn de fracties van Hart voor Wassenaar en de leden Bellekom en Gankema. Wie is tegen de motie? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Daarmee is de motie verworpen.

De **voorzitter**: Dan gaan we nu over naar de motie die gaat over gelijke informatievoorziening. De heer Hendrickx kan nu niet voorzitten omdat hij de indiener is en ik vraag de heer Mulder om het voorzitterschap op zich te nemen, dat hebben we ook voorbereid.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. We gaan direct naar de motie Gelijke informatievoorziening. De heer Hendrickx heeft net zijn inleiding gegeven en mag ik u verzoeken om de motie voor te lezen. Dan krijgen we daarna een kwalificatie van het college. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel voorzitter. Ik heb een ordevoorstel, ik heb vier groepen en ik stel voor dat we de moties per groep in stemming brengen want het duurt eindeloos lang als we dat per motie doen.

De **plv. voorzitter**: Ik denk dat ik begrijp wat u zegt. De burgemeester is de portefeuillehouder bij dit specifieke punt, daarom moet dit apart en behandelen we het op deze manier. De andere moties behandelen we gewoon op de andere manier. Gaat uw gang.

De heer **Hendrickx**: Prima. Dit is de tweede motie van het eerste blok.

Motie Gelijke informatievoorziening Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- het meermaals lijkt dat de leden van de coalitie op een andere wijze worden geïnformeerd dan niet-leden van de coalitie;

overwegende dat:

- de Wet dualisme gemeentebestuur is ingevoerd op 7 maart 2002;
- het doel van de wet is bestuur en controle te scheiden;
- in de beginfase van deze raadsperiode veel aandacht is gegeven aan handhaven van dualisme;
- de aandacht ervoor sterk is verminderd en mogelijk tot onwenselijke situaties heeft geleid;

draagt het college op:

- zorg te dragen voor gelijke en gelijktijdige informatievoorziening aan ieder raadslid;

en gaat over tot de orde van de dag."

Dank u wel.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik naar het college voor een appreciatie van de motie. De burgemeester, gaat uw gang.

Portefeuillehouder **De Lange**: Dank u wel voorzitter. Het college zal deze motie ontraden. Het is namelijk gewoon de taak van het college, en vanavond is daar ook over gesproken, zoals het ook in de Gemeentewet staat, dat het college de raad actief over voorstellen moet informeren en de raad bestaat uit 21 leden, oppositie en coalitie bestaat ook helemaal niet voor de gemeenteraad en bestaat ook niet voor dit college. Daarmee ontraden wij de motie.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. De heer Hendrickx in tweede termijn.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Uiteraard is dit teleurstellend want het lijkt de veronderstelling weer te geven dat het niet het geval is. Ik begrijp ook niet waarom een zo goed bedoelde motie niet eens kan worden gezien als een bevestiging van goede praktijken zoals die zouden moeten worden gehandhaafd. Dat is het eerste, maar goed ik heb in ieder geval een toezegging van de burgemeester gehoord dat hij de raadsleden individueel op dezelfde wijze informeert, ongeacht lidmaatschap van fractie, kleur enzovoort en die toezegging is mij veel waard. Ik ben bijzonder blij dat u duidelijk de toezegging geeft dat u vindt dat de houding van het college is dat ieder raadslid goed moet worden geïnformeerd. Desalniettemin wil ik de motie wel in stemming brengen, maar gelukkig met de bonus dat we er nu een toezegging bij hebben. Dank u.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Wilt u daarop reflecteren? Burgemeester, gaat uw gang.

Portefeuillehouder **De Lange**: Ik heb het woord 'toezegging' niet gebruikt, dit is een antwoord namens het college van burgemeester en wethouders en in 'wethouders' zit ook het woord 'wet'. Dat geldt ook voor een burgemeester, die moet zich aan nog veel meer wetten houden. We houden ons aan de wet, dat is het geval, er is in dit huis een gelijke informatiepositie.

De **plv. voorzitter**: Dank u wel. Ik begrijp dat u hierop wilt reageren, maar... Nou ja, gaat uw gang. U krijgt maar één mogelijkheid want volgens mij is het niet helemaal de bedoeling om daarop te reageren. Gaat uw gang mijnheer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Het is wel mijn bedoeling om erop te reageren. De kwestie is dat je het niet een toezegging hoeft te noemen om het als een toezegging te herkennen. Uw woorden van zojuist, ik zal ze morgen nog een keer afspelen, zijn in mijn oren puur een toezegging, ook al hebt u niet gezegd dat het een toezegging is, dus ik beschouw dat als een toezegging. Ik ben blij met die toezegging en verder blijf ik bij de motie.

De **plv. voorzitter**: Dat hebben we dan bij dezen zo in onze oren geknoopt. Dan geef ik het woord weer aan de burgemeester.

De **voorzitter**: Kunnen wij overgaan tot stemming? Dat is het geval. Daarna gaan we die clustering doen. Ik breng de motie Gelijke informatievoorziening in stemming. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks. Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Dat betekent dat het 10-10 is en dat deze de volgende

raadsvergadering op 4 juni a.s. weer in stemming wordt gebracht. Dan zijn we volgens mij nu bij de cluster Valkenhorst.

De heer **Hendrickx**: Juist, Valkenhorst. Ik neem aan dat ik kan beginnen.

De **voorzitter**: Zeker.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel, Valkenhorst. De bestuurlijke overeenkomst tussen Wassenaar, Katwijk, het RVB en de provincie heeft indertijd veel kwaad bloed gezet en die was ook zeer in het nadeel van Wassenaar. Voor nu laat ik dit en deze episode achter ons en we beschouwen de overeenkomst als een gegeven. Laat overigens, voordat weer door lieden wordt gesproken alsof we dat niet willen, duidelijk zijn dat Hart voor Wassenaar achter de bouw van 5000 woningen stond, daarover hebben we nooit een discussie gevoerd. Wij stonden ook achter de jarenlang ook door de VVD gewenste 1500 meter breedte. Ik moest een jaar nadat de bestuursovereenkomst was gesloten de toenmalige wethouder er zelfs aan herinneren dat op de Wassenaarse website nog altijd 1500 meter stond, de volgende dag was dat verdwenen. Als de bestuurlijke overeenkomst tot stand is gekomen, verwacht je dat die dan ook gestand wordt gedaan, maar niets is minder waar. De heer Boon en ik zaten op de publieke tribune van de Katwijkse gemeenteraad toen het bestemmingsplan werd goedgekeurd. Het was 2.00 uur en we waren acht kaassoufflés per persoon verder. De heer Boon was heel alert en zijn scherpste maakte dat hij de verschillen tussen de bestuurlijke overeenkomst en het bestemmingsplan helder voor ogen kreeg. Daar heeft hij namens het college en eigenlijk namens heel Wassenaar op geacteerd met het bezwaarschrift tegen het bestemmingsplan bij de gemeente Katwijk. Die wees het bezwaar af en dus werd beroep ingesteld bij de Raad van State, u hebt het bezwaarschrift kunnen inzien. Dat het tussen het RVB en de gemeente Katwijk niet gemakkelijk ging moge duidelijk worden uit de motie van treurnis over het RVB die door de voltallige raad van Katwijk is aangenomen. Ik heb hem bij me en het was niet mals wat de raad van Katwijk collectief over het RVB heeft gezegd, maar het geeft ook weer waarom er een bestemmingsplan kwam uitrollen dat afweek van de bestuurlijke overeenkomst. Katwijk wilde meer woningen, het RVB wilde meer geld en Wassenaar had het nakijken. De prijs bestond uit afwijkingen van de bestuurlijke overeenkomst die wederom in het nadeel van Wassenaar uitpakten. Het beroep is ingediend op 7 september 2022. Naast de gemeente Wassenaar hebben in ieder geval de Vrienden van Wassenaar en de respectabele Stichting Valkenburg Groen bezwaarschriften ingediend en zijn in beroep gegaan. Er is nog een vierde beroepsganger, maar die speelt buiten deze gemeente en gaat in principe over stikstofdeposities. Op 23 januari kwam het lijvige verweerschrift van de gemeente Katwijk. Op een verweerschrift kan worden geantwoord met een repliek door degene die het bezwaarschrift heeft ingediend en dan is het proces af tot de zitting. Dan heb je nog een paar minuten op de zitting en dan keert het college de rug naar je toe en gaat erover nadenken. Een repliek op het verweer van Katwijk is een juridische must-do en het niet indienen ervan is te vergelijken met het in de ring gooien van de handdoek. Zelfs als een repliek inhoudelijk weinig of niets aan een bezwaarschrift toevoegt, moet het onderdeel van het proces worden. De Stichting Valkenburg Groen heeft inmiddels een lijvig repliek ingediend, wij hebben dat gezien en dat is stevig. Vanaf 23 januari 2023, nu vijftien maanden geleden, tot nu heeft de gemeente niet gereageerd met een repliek. Er is ons gemeld dat wel advies is ontvangen van het advocatenkantoor, wij hebben dat advies ingezien en trekken daar een aantal behoorlijke conclusies uit. Ze vallen onder de geheimstelling van het college, dus ik zal niet uit die conclusies trekken. Betreffende het bestemmingsplan zijn er meerdere punten waarover we ongelukkig zijn en het belangrijkste is de verdichting aan de zuidrand die werd gebracht als een onderdeel van de Groene Zone doordat de zeer wijds opgezette bebouwing kan worden beschouwd als een soort groengebied, er komen nu percelen van 1000 m², woningen met een grotere tuin. De mogelijke grotere hoogtes aan de rand van Valkenhorst en aan de zijde van Wassenaar zijn nu toegestaan, hoogtes in het gebied kunnen tot 50 meter hoog gaan en de rechtszekerheid voor Wassenaar in de toekomstige ontwikkelingen blijkt niet full proof. Tegen de achtergrond van mogelijke vernietiging van het bestemmingsplan is de intentie van het bezwaarschrift om voor Wassenaar ten minste te bereiken wat in de bestuurlijke overeenkomst staat. We hebben met het indienen van het bezwaar en het in beroep gaan een voordelige positie voor Wassenaar gecreëerd. De dreigende vernietiging van het bestemmingsplan maakt onze onderhandelingspositie veel sterker dan wanneer Katwijk een bestemmingsplan had geproduceerd dat wel conform de bestuurlijke overeenkomst was geweest, wat dan nauwelijks 'bezwaarschriftberoepswaardig' zou zijn geweest. In het afgelopen jaar was het redelijk stil rond het bezwaarschrift/beroepsschrift en we waren min of meer in de veronderstelling dat door onderhandelingen de nodige correcties in het bestemmingsplan zouden plaatsvinden waardoor de bestuurlijke overeenkomst herkenbaar zou worden. We hebben de wethouder enige malen aangezegd dat hij het beroepsschrift niet moest terugtrekken en hij heeft toegezegd dat hij, mocht dat aan de orde komen, de raad in ieder geval zou informeren. Het viel dan ook koud op ons dak dat het college bij monde van de wethouder tussen neus en lippen door liet weten dat geen repliek zou worden

ingediend. Samen met het feit dat hij geen stap verder kwam met de afwaardering van de N441 werd duidelijk dat de ambities niet hoog waren. Wij kennen de staat van nu, het college is rijkelijk laat, het college heeft adviezen in de wind geslagen, het college heeft gehandeld tegen de wensen van een groot deel van de raad in en het college heeft zijn handelen afgeschermd. Ten opzichte van de jarenlange gemeenschappelijke wens van de respectievelijke gemeenteraden van Wassenaar krijgen we 900 meter en niet 1500 meter buffer, 7600 woningen en niet maximaal 5000, een gratis vliegveld dicht tegen Wassenaar aan in plaats van grotendeels in Katwijk bij Drone Valley, een veel dichtere bebouwing aan de zuidzijde pal tegenover Wassenaar, een veel hogere bebouwing aan de zuidzijde tegenover Wassenaar en een veel hogere bebouwing/korte afstand van de bouwgrens. We komen nu in de finale fase. Hart voor Wassenaar is van mening dat de druk op Katwijk maximaal hoog moet worden gehouden. Er is een jaar verlopen waarin kon worden onderhandeld en waarin Katwijk het risico van zijn eigen handelen in relatie tot Wassenaar onder ogen had moeten zien en daarnaar had moeten handelen. Vernietiging van het bestemmingsplan is een goede optie, dan kun je opnieuw onderhandelen en het inrichten conform de oorspronkelijke bestuurlijke overeenkomsten zoals Wassenaar het ook wenst. De moties, drie stuks. Het aanleveren van een kwalitatief zo goed mogelijk repliek. Ik zal proberen zo snel mogelijk te lezen. Draagt het college op een maximale inspanning te verrichten om een zo krachtig mogelijke repliek te formuleren, deze zo vroeg mogelijk aan de Raad van State te leveren, de raad te informeren dat de repliek is verzonden en op de uiterste inleverdatum de raadsleden een exemplaar toe te sturen. De tweede motie. Iedere keer als ik een stoel horen schuiven, wat ik me overigens wel kan voorstellen, neig ik ernaar om op te kijken. De tweede motie gaat over het vliegveldje.

Motie Vliegveld Groene Zone Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- een ruim zoekgebied is aangewezen voor het vliegveldje horende bij Drone Valley;
- het veldje verderaf is gelegen van Drone Valley dan noodzakelijk is;
- met name het RVB het zo ver mogelijk vanaf de nieuwbouw wil hebben vanwege mogelijke veronderstelde druk op de prijzen van de te verkopen huizen;

overwegende dat:

- het veldje zo dicht mogelijk tegen Drone Valley moet liggen zodat een zo groot mogelijke open groene ruimte behouden blijft;
- nog steeds een onderhandelingspositie bestaat die mogelijkheden biedt dit te realiseren;

draagt het college op:

- te bereiken dat ten minste de helft van het vliegveldje op Katwijk's grondgebied zal liggen, zo dicht mogelijk tegen Drone Valley aan;

en gaat over tot de orde van de dag."

Laat ik erbij zeggen dat je hier als raad van Wassenaar niet tegen kunt zijn. De derde motie.

Motie Afwaardering N441 Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de N441 nog steeds niet is afgewaardeerd;

overwegende dat:

- afwaardering van de N441 absoluut noodzakelijk is om de hoeveelheid verkeer van en naar Wassenaar te kunnen beheersen;
- er al lang wordt gesproken over afwaardering van de N441, maar niets wordt bereikt.
- de onderhandelingspositie met betrekking tot de N441 minder sterk wordt naarmate de datum van 27 mei 2024 nadert;
- alle risico's ten aanzien van NIET afwaarderen moeten worden voorkomen;

draagt het college op:

- afwaardering van de N441 te realiseren voor 27 mei 2024;

en gaat over tot de orde van de dag."

Dat waren de drie moties horende bij deze cluster.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan vraag ik het college nu om een reactie te geven op de drie voorliggende moties, de motie 'Indienen repliek', de motie 'Vliegveld Groene Zone' en de motie 'Afwaardering N441'. Het woord is aan de wethouder van Ruimtelijke ordening.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Even een hele korte inleiding.

De **voorzitter**: Bij voorkeur zo kort mogelijk.

Wethouder **Koetsier**: Korter dan kort mijnheer de voorzitter. Het college spant zich op dit moment maximaal in en wij hebben ons in het verleden ook maximaal ingespannen voor de belangen van Wassenaar, dat doen we en dat blijven we doen. Ten aanzien van de belangrijke punten liggen de raad en het college op één lijn, dat gaat over verkeer en over de juiste inrichting van de overgangszone. Ten aanzien van de eerste motie Repliek. De motie zoals die nu voorligt, is niet in lijn met de motie van 26 maart 2024. Die motie werken we op dit moment uit en het college zal heel snel komen met een procedurele brief ten aanzien van hoe we de repliek gaan bespreken. Wij ont-raden deze motie. Ten aanzien van het vliegveld. Het college streeft ernaar dat het vliegveld voor 100% op het terrein van Katwijk komt, dus niet minimaal 50% maar volledig en in dat opzicht ligt de ambitie van het college hoger en ontraden we deze motie ook.

De **voorzitter**: Misschien is het goed dat de wethouder alle drie dan... of hebt u een specifieke vraag over dit punt? Ik constateer dat u nog iets over het vliegveld wilt vragen.

De heer **Hendrickx**: Ik heb het zo langzamerhand over mijn eigen tekortkoming dat ik moeite heb om de punten die ik wil opbrengen te onthouden. Het is goed als de wethouder eerst...

De **voorzitter**: De laatste motie, Afwaardering N441.

Wethouder **Koetsier**: Mijnheer de voorzitter, die geef ik even aan mijn collega.

De **voorzitter**: Ja zeker. De wethouder Regionaal Verkeer.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja, voorzitter dank. Als ik bij het beoordelen van moties de Hibbertlijn volg, zou ik hem als overbodig kunnen beschouwen want in het coalitieakkoord staat al dat we streven naar afwaardering. Dat is ook de inzet van het college, maar ik denk dat het ook recht doet aan de indiener om ook inhoudelijk op de motie te reageren. Een paar punten. Afwaardering in de huidige vorm zou door de provincie moeten gebeuren want het is haar weg en de provincie gaat de inrichting van de weg voorlopig niet aanpassen. Het groot onderhoud is niet aan de beurt en de provincie gaat niet eerder afwaarderen, het is voor de provincie niet aan de orde. Daarom verkent het college de optie om de weg gewoon over te nemen, dat is een ambitie die we heel vaak hebben gewisseld en dat is volgens ons de goede route en ook veel ambitieuzer dan wat in het coalitieakkoord van destijds staat want als we iets voor Wassenaar willen bereiken kunnen we met dit inzicht de weg eigenlijk alleen maar overnemen en daar gaat het ons allemaal om. 2, ik ben wel bang dat de motie geld kost want als je zegt dat je de weg per se voor die datum wil hebben, heeft dat ook een prijsopdrijvend effect. Als we de weg mogen dan is de vraag hoe dat gaat en in welke vorm en het college maakt zich ook niet afhankelijk van het Valkenburgtraject omdat andere bestuurslagen zich ook niet laten chanteren wat betreft bezwaar. Bovendien willen we ook niet per se medewerking vanuit de gemeente Katwijk. Dat zou fijn zijn, maar we zouden ook gewoon het Wassenaarse gedeelte van de weg van de provincie kunnen overnemen, dan heb je Katwijk helemaal niet nodig. Ik stel voor, en daarin kan ik de indiener geruststellen, dat het college ruim voor de datum die hij stelt aangeeft hoe de oplossing met de betrekking tot de overname van de N441 wordt vormgegeven, we zijn er druk mee bezig om dat te realiseren, en om de motie nu niet in stemming te brengen. Als dat wel gebeurt, moet ik hem om deze drie redenen ontraden want dan is het gewoon slecht voor de onderhandelingspositie en ook niet meer in lijn met de ambitie van het college.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Heeft de heer Hendrickx nog behoefte om te reageren?

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter. Ik heb last van mijn handicap. Ten aanzien van de repliek zegt de wethouder dat er al een motie is. Deze motie versterkt die motie, maar voegt er ook iets aan toe en ik zie daarom geen reden om deze motie niet aan te nemen. Dat is een korte opmerking.

Ten tweede zegt de wethouder ten aanzien van het vliegveldje 'wij zullen ons inspannen om 100% van het vliegveldje op Katwijk's grondgebied te krijgen'. 27 mei 2024 is voorbij, de zaken zijn gedaan en er komt op dat moment een uitspraak van de rechter. Voor die tijd heb je nog altijd de ruimte om iets met Katwijk te doen. Die ruimte hebben we trouwens bijna vijftien maanden gehad, maar er ligt nog steeds niets en dan heb ik ernstige vragen over wat het resultaat van die inspanning is. In de motie staat dat 50% niet op Wassenaars grondgebied en 50% wel op Katwijk's grondgebied is. Als de motie is aangenomen, is het een resultaatopdracht van de raad om dat te bereiken en ik vind dat resultaat beter dan een inspanning te leveren om 100% op Katwijk's grondgebied te krijgen met een beperkte zekerheid omdat onze onderhandelingspositie na 27 mei 2024 fors is afgenomen. Twee wethouders, dit waren de twee onderwerpen ten aanzien van de wethouder die nu achter het spreekgestoelte staat.

De **voorzitter**: Er is een reflectie geweest, maar er was geen vraag. Dus zeker. De derde motie, Afwaardering N441.

De heer **Hendrickx**: De derde motie over de N441. Wij zijn geïnformeerd dat de provincie akkoord zou gaan met een overdracht van de N441. Wij zijn geïnformeerd dat er met name vanuit Katwijkse kant in ieder geval niet hard aan de overdracht van de N441 wordt meegewerkt en daarbij zou het gaan over de waarde van het onderhoud dat aan de nieuwe eigenaar van de weg moet worden vergoed, het Wassenaarse gedeelte en het Katwijkse gedeelte. Ook hiervoor geldt dat je tot 27 mei a.s. een onderhandelingspositie hebt en daarna een stuk minder tenzij het bestemmingsplan wordt opgeblazen want dan wordt Katwijk volledig afhankelijk van wat we hier zouden willen. Je kunt ervoor kiezen om te wachten tot 27 mei a.s., althans tot oktober a.s. wanneer de uitspraak van de Raad van State komt of om te kijken wat we voor 27 mei a.s. kunnen bereiken, want onderhandelen is het nastreven van eigenbelang en wederzijdse afhankelijkheid en op dit moment is die afhankelijkheid nog altijd behoorlijk positief gewaardeerd voor Wassenaar. Dat is mijn reactie op wat de wethouder zei. Ik heb daar verder geen vragen meer bij behalve dan dat ons duidelijk is dat er wel degelijk mogelijkheden zijn om op korte termijn de N441 af te waarderen dan wel een toezegging te krijgen dat die wordt afgewaardeerd.

De **voorzitter**: Dus u handhaaft de motie?

De heer **Hendrickx**: Ik handhaaf de motie.

De **voorzitter**: Volgens mij hebben we dan de drie moties gehad en ga ik nog kijken. Is er behoefte om vragen aan de indiener te stellen? Dat is niet het geval. Is er behoefte aan een stemverklaring? De heer Mulder en mevrouw Hibbert hebben behoefte aan een stemverklaring. De heer Mulder.

De heer **Mulder**: Dank u wel voorzitter. Namens onze fractie wil ik graag een stemverklaring afgeven voor alle moties vreemd aan de orde van de dag van Hart voor Wassenaar over de Groene Zone en Valkenburg. Op dit moment wordt gewerkt aan een repliek, is het programma voor de Groene Zone in de maak en zijn daarover diverse ateliers geweest. Alle betrokkenen konden meedenken en er was samspraak met de gemeente Katwijk. Dat alles wordt in brede zin middels informatiebijeenkomsten met de hele raad en in de raads werkgroep Valkenburg continu gerapporteerd en gedeeld. Nu het bijna af is wil Hart voor Wassenaar nieuwe piketpaaltjes slaan zonder alle inspraak en meedenkende partijen mee te nemen. De Wassenaarse VVD staat voor het belang van Wassenaar en alle Wassenaarders en daarom wachten wij af wat er uit de participatie komt en gaan we ervan uit dat het college met een gedragen plan komt, gedragen door de Wassenaarders, de gemeente Katwijk en Wassenaar en door de vele andere betrokken partijen. Voorzitter, wij stemmen tegen deze moties. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Hibbert voor een stemverklaring.

Mevrouw **Hibbert**: Dank u voorzitter. Bij de motie Afwaardering en de motie Vliegveld kunnen we de redenering van het college goed volgen, daar zullen we tegen stemmen en niet alleen omdat we de redenering van het college goed kunnen volgen, maar ook omdat we de gevolgen van voor die twee moties stemmen onvoldoende kunnen inschatten. Noem ons risico-avers, maar daar stemmen we tegen. We stemmen wel voor de motie Repliek. Het college noemde de unaniem aangenomen motie van 26 maart jl. en dat is jammer genoeg juist de reden dat wij voor deze motie moeten stemmen omdat het college na het unaniem aannemen van deze motie waarin stond 'er komt een parallel traject, we gaan onderhandelen en we dienen een repliek in' heeft gezegd 'als de onderhandelingen goed lopen, dienen we de repliek misschien niet in'. Dat was niet de opzet van die

motie. Deze motie is wellicht wat duidelijker voor het college en daarom stemmen wij voor. Dank u voorzitter.

Motie Indienen Replik **Ingediend door Hart voor Wassenaar**

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de wethouder heeft uitgesproken dat de gemeente Wassenaar geen repliek op het verweerschrift van de gemeente Katwijk zou indienen;
- de wethouder bij de bespreking naar aanleiding hiervan twijfels liet bestaan over zijn intenties;
- geen zekerheid bestaat dat het college een repliek indient;

overwegende dat:

- het niet indienen van een repliek de facto gelijk staat aan het gooien van de handdoek in de ring;
- ten minste één andere partij een stevig repliek heeft aangeleverd;
- een repliek van de gemeente in combinatie met andere replieken versterkend werkt;
- de belangen van Wassenaar zeer strategisch en groot zijn;

draagt het college op:

- een maximale inspanning te verrichten om een zo krachtig mogelijke repliek te formuleren;
- deze zo vroeg mogelijk aan de Raad van State te leveren;
- de raad te informeren dat de repliek verzonden is en op de uiterste inleverdatum de raadsleden een exemplaar toe te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan gaan we nu over naar de stemming en breng ik als eerste de motie 'Indienen repliek' in stemming. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Daarmee is het 10-10 en dat betekent dat deze op de vergadering van 4 juni a.s. opnieuw in stemming gebracht. De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Een punt van orde of een vraag. Volgens mij is de datum voor het indienen van de repliek dan al geweest. Gaan we dan stemmen over iets wat geen effect meer heeft?

De **voorzitter**: Dat is uw afweging op dit moment, maar ik kan met 10-10 niets anders dan dit. We gaan naar de motie 'Vliegveld Groene Zone'. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD en D66 en daarmee is de motie verworpen.

Dan ga ik naar de motie 'Afwaardering N441'. Wie is daar voor? De fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee is de motie verworpen. Dan toch nog even naar een punt. Het is 22.57 uur en ik moet u nog de formele vraag stellen of u deze vergadering met de rest van de moties vreemd aan de orde van de dag plus nog drie actualiteitsvragen vanavond wilt voortzetten. Ik zie instemmend geknik en dat is het geval. Mijnheer Hendrickx, ik vind het wel heel vervelend dat u de belofte aan mevrouw Hibbert niet kunt waarmaken want 23.00 uur gaat het dan niet worden. Wat dat aangaat denk ik dat we toch wel moeten blijven pogen om het compact te houden. We zijn nu bij het derde blokje en dat heet Groene Zone.

De heer **Hendrickx**: Ja, voorzitter. Ik lijk precies op het college, ik heb een inspanningsverplichting, maar het lukt niet. De Groene Zone. In januari 2024 heeft het college RIB 10, ik denk dan iedere keer rijksinformatiebrief, maar het is raadsinformatiebrief, verzonden. In deze raadsinformatiebrief worden mededelingen gedaan die strijdig zijn met het raadsbesluit van 25 februari 2020. Ik hoor alle rozengeur-en-maneschijnwoorden, maar ik zie iedere keer opnieuw toch een verschil tussen daden en woorden en daarom zeg ik dit ook. Het is weer zo'n handeling van dit college waarbij de raad wordt omzeild dan wel buitenspel wordt gezet. Het bewust zoeken naar een foute maar plausibel klinkende redenering om de raad te omzeilen is antidemocratisch. Dat op zich de gedachte opkomt om de raad buiten te sluiten en die niet direct wordt verworpen, is tekenend voor de bestuurscultuur. In het raadsbesluit van 25 februari 2020 staat onder lid 3 en ik citeer: "Deze gewijzigde nota van uitgangspunten Groene Zone te gebruiken als uitgangspunt voor consultatie

en participatie van relevante stakeholders en na vaststelling door de gemeenteraad voor overleg en onderhandeling met de bestuurlijke partners in het traject van de ontwikkeling van de projectlocatie Valkenburg". Dat staat in lid 3 van het raadsbesluit en laat ik een opmerking over het volgende maken. In RIB 10 staat 'het college neemt de raad mee' en ik zou graag willen dat het college begrijpt dat de raad beslist en het college uitvoert, zoals de Amerikanen zeggen 'you make decisions way above your pay grade'. De moties luiden als volgt. De eerste motie gaat over het voorleggen van een voorlopig plan aan de raad. Oh ja, het volgende daar nog bij. Als het na de terinzagelegging als een voorstel naar de raad komt dan is het een onrechtmatig besluit. Dus wanneer de motie niet wordt aanvaard, heb je per definitie te maken met een onrechtmatig besluit. De eerste motie gaat over de procedure Voorontwerp Visie op de Groene Zone van Wassenaar.

Motie Correcte procedure voorontwerp Visie op de Groene Zone van Wassenaar Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- het college met RIB 10 heeft medegedeeld dat het voorontwerp Visie op de Groene Zone ter inzage is gelegd;
- de raad geen oordeel heeft kunnen vellen dan wel aanpassingen heeft kunnen maken met betrekking tot het voorontwerp;
- het raadsbesluit van 25 februari 2020, punt 3 klinkt als:
'Deze gewijzigde nota van uitgangspunten Groene Zone te gebruiken als uitgangspunt voor consultatie en participatie van relevante stakeholders, en na vaststelling door de gemeenteraad voor overleg en onderhandeling met de bestuurlijke partners in het traject van de ontwikkeling van Projectlocatie Valkenburg (PLV)';

overwegende dat:

- het college gehouden is raadsbesluiten uit te voeren;
- het college de raad niet meeneemt, maar een besluit aan de raad voorlegt en dan uitvoert;
- het college het raadsbesluit niet heeft uitgevoerd;

draagt het college op:

- het voorontwerp ter behandeling aan de raad voor te leggen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Nogmaals, hier geldt een juridische waarschuwing. Op het moment dat het niet gebeurt, is ieder hieropvolgend besluit onrechtmatig. Dat is motie 1. Motie 2, is 'Groene Zone zonder busbaan'. Er is een spatie tussengekomen waar die niet had moeten staan.

Motie Groene Zone zonder busbaan Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- een bus door de Groene Zone tegengesteld is aan het behoud van natuur;
- de bus prima via de uitgang van de wijk zonder nieuw aan te leggen wegen naar de afgewaardeerde N441 kan rijden;

overwegende dat:

- de verdere belasting van de Groene Zone zo beperkt mogelijk moet blijven;
- een storende busbaan door de Groene Zone niet noodzakelijk is;

draagt het college op:

- geen busbaan toe te laten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Ik moet heel even een opmerking maken naar aanleiding van de stemverklaring van de VVD. U bent een videotje aan het maken, nou uitstekend. Er waren twee onderwerpen. Valkenburg ging met name over de repliek en de positie die we daarin hebben en de Groene Zone is een ander

onderwerp en dat wordt hier gezien. De laatste ging over het niet toelaten van een busbaan en dan is er nog een derde of niet?

De **voorzitter**: Het zijn er twee. Dan kijk ik nu naar de wethouder, de wethouder van Ruimtelijke ordening.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter, een korte opmerking ten aanzien van de Groene Zone. Dat was natuurlijk een lang proces met vele verschillende ateliers, meer dan 26. De raad komt aan het einde van het proces nog aan zet, de raad is niet buitenspel gezet, maar krijgt de kans om straks ook zijn wensen en bedenkingen aan te voeren. Ten aanzien van de motie. Dit is in principe een oproep aan het verkeerde orgaan, de raad gaat over zijn eigen agenda en niet het college. Vanuit die optiek ontraden we de motie. Ten aanzien van de busbaan of een busbaan. Openbaar vervoer is ontzettend belangrijk, ook voor het terugdringen van het aantal auto's in de Groene Zone en Valkenhorst en het is op dit moment een lopend dossier in het Valkenhorstdossier en ook dit ontraden we vanuit dat oogpunt. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Hendrickx, de tweede termijn.

De heer **Hendrickx**: Ik ben de wethouder heel even kwijt met betrekking tot zijn opmerking 'daar gaat de raad en niet het college over'. Die kan ik even niet plaatsen en dat kan aan mij liggen, maar kan de wethouder mij dat nog heel even uitleggen?

De **voorzitter**: De wethouder en dan is de vraag in de oproep: draagt het college op het voorontwerp voor te leggen aan de raad ter behandeling.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter, dat is duidelijk. Als de raad het op de agenda wil zetten, staat het u vrij om het bij de Agendacommissie in te brengen en op de agenda te zetten.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter. Het staat de raad vrij, de raad heeft besloten dat het voor de terinzagelegging bij de raad komt en dat hebt u niet uitgevoerd. De raad heeft in 2020 al zijn vrijheid genomen om per besluit duidelijk te maken hoe het college moet handelen en ik begrijp daarom uw opmerking niet. Wat er is gebeurd, is niet correct, de raad had het voor de terinzagelegging moeten zien, vandaar de oproep om het aan de raad voor te leggen.

De **voorzitter**: Wilt u daar nog op reageren?

Wethouder **Koetsier**: Ja, een korte opmerking. RIB 10 gaat ook over de nota van uitgangspunten en per 1 januari 2024 is ook de Omgevingswet ingevoerd. Wij hebben hier een programma geschreven en volgens de regels van de Omgevingswet hoeft dat niet naar de raad, maar nogmaals ik heb hier aangegeven dat de raad over zijn eigen agenda gaat. Dank u mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: De heer Hendrickx, afrondend.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Ik heb het argument over de Omgevingswet gehoord. We hebben het juridisch laten checken en het valt onder de oude wetgeving. Het argument van het college snijdt geen hout en dat bedoel ik een beetje met wegen zoeken om de raad buitenspel te zetten. Daar trappen wij niet in, u hebt simpelweg de juridische verplichting om het aan de raad voor te leggen whatever het argument dat hier over tafel komt. Dit zijn weer typisch van die handelingen die ervoor zorgen dat deze raad langer wordt omdat niet wordt gehandeld in de geest van het vertrouwen, zoals het hoort en zoals het is afgesproken. Ik vind dit een uitstekend voorbeeld om in te lijsten en om aan te geven hoe fout het kan gaan. Dat is mijn opmerking daar nog bij en we kunnen er veel over praten, maar ik geloof dat we maar tot stemming moeten overgaan.

De **voorzitter**: Prima, dat lijkt me een goed voorstel. Ik kijk of er behoefte aan een stemverklaring is. Dat is niet het geval, dan ga ik twee moties in stemming brengen. De motie 'Correcte procedure voorontwerp Visie op de Groene Zone van Wassenaar'. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Dat betekent dat het 10-10 is en dat deze tijdens de volgende vergadering op 4 juni a.s. wederom in stemming wordt gebracht.

De motie Groene Zone zonder busbaan. Wie is daar voor? Dat is fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! en daarmee is de motie verworpen. Dan komen we nu bij het blok Financiën.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter dank u wel. Ik was heel even in verwarring, ik had hier drie moties, maar het blijken er twee te zijn. Mevrouw Rogge gaf vorige week aan dat we binnenkort de bespreking van de voorjaarsnota, het jaarverslag en de kadernota hebben en dat er daarom geen reden is om hier nu over te vergaderen. Voor de zekerheid, wij kennen de agenda ook, de directe aanleiding om het onderwerp Financiën op de agenda te plaatsen is het onvoorstelbaar hard teruglopen van de bankstand van € 20 miljoen per 1 januari jl. naar € 7 miljoen op 1 maart jl. Die komt uiteraard van € 30 miljoen twee jaar geleden en € 40 miljoen ruim een jaar daarvoor. Dat is geen neergang meer, maar een teruggang van € 13 miljoen in twee maanden tijd lijkt op een financiële crash. Een maand later blijkt de bankstand verder teruggelopen te zijn naar € 5 miljoen en zoals net gezegd, was de bankstand nog niet zo lang geleden ruim € 40 miljoen. De legitieme vraag bij deze verslechtering is hoe dat kan. De ontwikkeling is te alarmerend om niet direct aandacht aan te geven. Er zijn echter ook andere redenen die onze zorgen versterken. Naar aanleiding van onze vragen ex artikel 36 kon het college geen zogeheten bridge met een analyse van het verschil construeren en het college wilde ook geen nieuwe en wel correcte liquiditeitsprognose maken. De vragen ex artikel 36 werden door het college niet beantwoord en hiermee werd de controlerende taak van de raad onmogelijk gemaakt. Dit college heeft in de lente van 2023 de jaarrekening 2022 opgesteld en de provincie heeft in september 2023 per brief het structurele resultaat met € 3 miljoen omlaag bijgesteld, zodat er een tekort van € 700.000,00 overblijft in plaats van een positief resultaat van ongeveer € 3 miljoen. De zittende wethouder had het lef om in een openbare bijeenkomst te zeggen dat het de schuld van de vorige wethouder was, inmiddels heeft hij zijn excuses aangeboden en ligt er een klacht bij de Nationale Ombudsman. De stevige correctie door de provincie geeft aan hoeveel vertrouwen je in de door dit college geproduceerde cijfers moet hebben. Misschien wil de VVD het debat over de jaarrekening uitstellen tot oktober a.s. wanneer ook het commentaar van de provincie kan worden meegenomen. Daarbij komt dat de begrotingsbespreking van 2023 een farce was, de coalitie had onderling uitgesproken en afgesproken het debat niet aan te gaan en alleen de oneliner 'een begroting in evenwicht' te gebruiken. Aan de inhoud werd niet toegekomen, de wethouder probeerde te verklaren hoe solide de begroting was zonder inhoudelijke vragen te beantwoorden en van zijn solide hebben wij een volstrekt beter begrip. Gelukkig konden we die avond afsluiten met een motie ingebracht door Hart voor Wassenaar waar we gemeenschappelijk met 21 stemmen tegen konden stemmen, om de sfeer van de avond een beetje weer te geven. Ik herinner mevrouw Rogge er nogmaals aan dat zij het tijdens deze begrotingsbespreking nodig vond om mijn fractiegenoot te citeren uit de begrotingsbespreking van een jaar eerder, alleen had mijn fractiegenoot dat wat mevrouw Rogge met opzet als citaat opvoerde nooit uitgesproken, het was een puur uit de duim gezogen verhaal dat mijnheer Krabbendam ook nog scherp op het netvlies had. Dat is de stijl en het niveau van de coalitie bij een begrotingsbespreking. In de voorbereiding hiernaartoe hebben we afgesproken dat ik daarbij zeg dat we natuurlijk fantastisch mooie dingen kunnen zeggen over cultuurverbetering van de vergaderingen die we hier hebben, maar dit zijn de dingen die passeren, dit maakt de cultuur en dat is heel ernstig. De raad en vooral de Wassenaarder wordt niet wijzer van dat soort debatten en behandelingen, het draagt niet bij aan een beter bestuur, het tegenovergestelde. Met dat verwachtingspatroon kijken wij naar de vergadering over de kadernota en mede omdat onzeker is of de behandeling van de kadernota het niveau van de begrotingsbespreking ontstijgt, hebben wij de vergadering van vorige week ingeroepen. Hart voor Wassenaar heeft zelf een liquiditeitsprognose gemaakt waarbij met name is gekeken naar investeringsplannen en de investeringsplanning. De prognoses komen puur voort uit informatie door het college verschaft en uit die liquiditeitsprognose blijkt op grond van wat bij het college en daardoor ook bij ons bekend is dat Wassenaar eind 2026 een schuld van € 37 miljoen heeft en dat is over 2,5 jaar. De begroting van 2024 geeft een schuld van ruim € 3 miljoen in 2026 aan, een aanzienlijk verschil en voor Hart voor Wassenaar is dat een hele goede reden om nu hier erover te debatteren, zodat dat het richting kan geven aan de kadernota in juni a.s., het geeft twee maanden extra. Alles wat ik zojuist heb gezegd, staat in wat mevrouw Rogge noemde wat Exceltabelletjes, toegevoegd aan de agenda van vorige week. Nu de moties. De eerste motie betreft het maandelijks informeren van de raad over de laatste bankstand.

Motie: Rapportage bankstanden Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de liquiditeit van de gemeente in zeer hoog tempo afneemt;
- de bankstand en de ontwikkeling ervan een goede indicator van de financiële positie van de gemeente zijn;

overwegende dat:

- kennis van de bankstand een belangrijk controlemiddel voor de raad is;
- vergelijking van de bankstand met de liquiditeitsprognose een goede indicator is van de mate waarin de gemeente in control is;

draagt het college op:

- maandelijks, zo spoedig mogelijk na afloop van de maand, per informatiebrief de bankstand per ultimo van de voorafgaande maand te rapporteren;
- per rapportage een verschillenanalyse mee te leveren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Dat was hem.

De **voorzitter**: Dan komt de tweede motie en of u zoals u eerder hebt aangegeven misschien het dictum kunt vermelden, volgens mij kan dat in dezen prima.

De heer **Hendrickx**: De tweede motie gaat over... Ik zat te wachten op 'en daarmee is het een onderdeel van de beraadslagingen'.

De **voorzitter**: Maar mijnheer Hendrickx, dat hebben we al bij de vaststelling van de agenda gedaan en dat is ook geen punt van discussie want we hebben reeds vastgesteld dat elke motie vreemd aan de orde van de dag gewoon wordt behandeld, dus ik hoef deze toverformule niet uit te spreken. Mijnheer Hendrickx, gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, touché. Die woorden gebruikte u op 23 april jl. ook toen ik op uw stoel zat en nu staan we gelijk.

De **voorzitter**: Er is nog een vraag van de heer Gankema over de motie. Ja, de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja voorzitter, is het ook toegestaan als ik gewoon een interruptie doe en er iets over vertel?

De **voorzitter**: Zeker, dat mag.

De heer **Gankema**: Dank u wel. Ik ga geen vragen stellen, maar ik ga iets uit het hart vertellen. In het verleden hebt u al gevraagd of u elke maand de bankstand mag hebben. Dat is toen geweigerd en nu vraagt u het elke maand aan. Wij krijgen die antwoorden ook te zien en je ziet het inderdaad van € 20 miljoen als sneeuw voor de zon wegsmelten naar € 7 miljoen op dit moment en ik vind het eigenlijk wel interessant, dat doe je thuis ook met je bankrekening, je girorekening of whatever, daar bekijk je het ook. U hebt vanavond heel veel moties ingediend en gesproken over bestuurscultuur en dergelijke. Wat u ook van Hart voor Wassenaar of van mijnheer Hendrickx als persoon vindt, hij heeft hier wel een punt en volgens mij kunnen we gewoon met zijn allen zeggen: wij willen voortaan die informatie standaard hebben en mijnheer Hendrickx hoeft hier niet meer maandelijks om te vragen. Ik zou zeggen, kom het is een kleine moeite om het even op te sturen.

De heer **Hendrickx**: Dat is bijzonder plezierig.

De **voorzitter**: Dat was een cri de coeur en dan gaan we nu naar de motie Investeringsplan, het dictum.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Draagt het college op twee keer per jaar een zo accuraat mogelijke investeringsplanning te maken met een horizon van tien jaar. Dat heeft te maken met je financieringsbehoefte, daar moet je op tijd van op de hoogte zijn. De investeringsplanning jaarlijks onderdeel te laten zijn van de kadernota en de begroting als momenten waarop dit het meest nuttig zal zijn. Draagt het college op een professionele liquiditeitsprognose onderdeel van de kadernota te maken, belangrijke elementen van deze liquiditeitsprognose, zoals investeringsplannen, onderhoudsplannen en renovatieplannen, de basis voor deze professionele liquiditeitspositie te laten zijn, de eerste liquiditeitsprognose door de accountant te laten beproeven en door de accountant te laten voorzien van een oordeel en twee keer per jaar, zoals net gezegd, een actuele liquiditeitsprognose te laten vaststellen als onderdeel van de kadernota en als onderdeel van de begroting. In geval van bijzonderheden moet de mogelijkheid bestaan een tussentijdse geactualiseerde liquiditeitsprognose... Ik ben ik vergeten te typen 'ter beschikking te krijgen'. De volgende. Draagt het college op twee keer per jaar een zo accuraat mogelijke planning van de reserves en voorzieningen met een horizon van tien jaar te maken, de planning van reserves en voorzieningen jaarlijks

onderdeel van kadernota en de begroting te laten zijn. Hier hebben we een goeie ouwe, die wil ik iets meer dan het dictum geven. Hart voor Wassenaar heeft in het verleden twee keer een motie ingediend om een professionele projectplanning als instrument voor de uitvoering van raadsbesluiten te introduceren en daarop is tweemaal 'nee' gezegd. Mijn fractiegenoot, mevrouw Van Vliet-van Dijk, heeft een motie ingediend die is gevolgd door een technische sessie over de introductie van projectmanagement in deze gemeente. Dat was op zich een prima, gezellige en leuke technische sessie, maar daar werd niet gepresenteerd wat wij onder een professioneel en adequaat projectmanagementsysteem verstaan. We moeten ons realiseren dat we de afgelopen jaren, pak hem beet, een sporthal hebben gebouwd die tegen de € 10 miljoen loopt en waar € 6 miljoen de bedoeling was, we de damwanden in de haven en het Kanaal voor € 4,2 miljoen in plaats van voor € 2 miljoen hebben vervangen, de Burmanlaan een paar ton over de begroting is gegaan en de molen twee keer zo duur is geworden dan was begroot. Kortom, we lopen iedere keer opnieuw voor miljoenen tegen de dijk op en gaan we de bietenbrug op en dat eist zo langzamerhand dat hiermee professioneel wordt omgegaan, zeker ook gezien onze liquiditeitspositie en de investeringsplannen voor de toekomst. Draagt daarom het college op een adequaat en volwaardig projectmanagementsysteem te selecteren en voor te stellen aan de raad en in de begroting van 2025, dus er is nog even wat tijd, dit systeem op te nemen. Dat waren ze geloof ik.

De **voorzitter**: Prima dank u wel. Dan geven we nu het woord aan de wethouder van Financiën voor een appreciatie op de vijf voorliggende moties. De wethouder.

Wethouder **Van Doevert**: Ja, dank voorzitter. Ik zal niet ingaan op de lange inleiding die ook deels niets met de feitelijke moties had te maken. Wat betreft het stuk over de persoonlijke aanval op mijzelf, de heer Hendrickx zegt zelf dat hij naar de Nationale Ombudsman gaat en dan zou het wel netjes en transparant zijn om ook eerlijk te vermelden dat de klachtencommissie waar de klacht is ingediend de klacht niet eens wil behandelen. Dan wat betreft de punten op de inhoud die naar voren zijn gebracht.

De **voorzitter**: Wethouder, een interruptie van de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter omdat dit van de kant van de wethouder komt, kan ik het volgende zeggen. Ik heb een klacht tegen de wethouder ingediend, die is niet conform de voorschriften uitgevoerd en dat maakt maar één weg mogelijk, namelijk naar de Nationale Ombudsman gaan. De klacht is niet afgewezen, maar de klacht is niet in behandeling genomen en dat is het punt waar het om gaat. Nu u dat zo omschrijft, wil ik dat er voor de duidelijkheid even aan toevoegen.

De **voorzitter**: Dan is dat opgeklaard. Wethouder.

Wethouder **Van Doevert**: Zeker voorzitter, die uitleg is prima. Raadsleden zijn wel eens teleurgesteld, maar dat geldt heel, heel af en toe ook voor het college want ik had eerlijk gezegd bij financiële staat van Wassenaar zeker van de heer Hendrickx eigenlijk ook concrete oplossingen verwacht voor de tekorten die we voor de ravijnjaren 2026 en 2027 hebben, maar alle moties zijn vooral extra rapportageverplichtingen en een nieuw financieel beheerssysteem. Ik vraag wel aandacht voor de uitvoeringscapaciteit. We hebben op de afdeling Financiën 10 fte en dat zijn groten-deels mensen met een uitvoerende en niet zozeer een beleidsmatige taak die per maand duizenden financiële handelingen moeten verrichten en die honderden pagina's aan financiële rapportages aan deze gemeenteraad moeten verstrekken in de vorm van een voorjaarsnota, een najaarsnota, een jaarrekening, een kadernota en een begroting. Elk stuk kost meer dan maanden werk, nog los van het financieel adviseren op alle stukken met een financiële paragraaf die naar de raad of het college gaan. Gemiddeld ook per maand... Mag ik mijn antwoord nog even afmaken?

De **voorzitter**: Ja zeker, dat voorstel wil ik ook doen. Ik zie dat u een interruptie wilt, maar ik denk dat het voor de volgbaarheid van het debat goed is dat wethouder even doorgaat en dat u er daarna op reflecteert.

De heer **Hendrickx**: Ja voorzitter, ik wil eigenlijk niet eens reflecteren op de inhoud, maar op zijn eerste zinnen die heel relevant voor dit verhaal zijn. Hij zij tegen mij: de heer Hendrickx komt wel met moties over informatie, maar geeft niet aan hoe we dingen kunnen oplossen.

De **voorzitter**: Daarom hebt u straks een tweede termijn. De wethouder.

De heer **Hendrickx**: Ja maar het is uitgesproken en ik kom op die uitspraken terug. Het is geen onderdeel van de tweede termijn, maar een reactie op wat de wethouder zegt. Dat is de aanleiding

voor deze interruptie en alles wat inhoudelijk onder het proces van de motie valt, kan in de tweede termijn. De wethouder zegt iets en ik vind het nodig om daar iets over te zeggen. Zo hoort het denk ik.

De **voorzitter**: Helder. Het is nu aan de wethouder.

De heer **Hendrickx**: Nee, het is aan mij.

De **voorzitter**: Het zijn moties vreemd aan de orde van de dag. U hebt in de tweede termijn echt de mogelijkheid om te reageren.

De heer **Hendrickx**: Om een proceduredebat te voorkomen bewaar ik hem tot zo.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Dank voorzitter. Er zijn inderdaad vijf moties die gaan over rapportageverplichtingen, ik vraag daar aandacht voor en ik heb dat ook met de eenheid besproken. Ze hebben ook heel veel uitvoerend werk dat niet bij de raad komt en wat u niet ziet, zoals advisering op alle beleidsvoorstellen, ook die buiten de commissie Bestuur & Middelen gaan, verder is er het opleveren van honderden pagina's aan rapportages en stukken die naar de raad gaan, maar deze afdeling is natuurlijk ook betrokken bij elke subsidieaanvraag, memoriabelen en ICT. Deze gemeente heeft meer dan 1000 financiële mutaties per maand en dat wil ik hier toch een keer genoemd hebben omdat wij als gemeente met 26.000 inwoners met een eenheid van tien mensen die grotendeels uitvoerend werk doen simpelweg niet kunnen blijven rapporteren of rapportages kunnen intensiveren. Dat is punt 1 en ik hoop, zeker voor degenen hier met een ambtelijke achtergrond, dat het in het stemgedrag wordt meegenomen als wordt gesteld dat iets niet uitvoerbaar is of als er geen capaciteit voor is, ik denk dat we dat vanuit het verleden wel hebben geleerd. Ik vraag er ook echt aandacht voor dat het strijdig is met goed bestuur. We hebben een financiële verordening, het hoogste dat deze gemeenteraad heeft, waarin in de P&C-cyclus helemaal staat beschreven wat deze gemeente aan financiële rapportages doet. Deze moties fietsen daar doorheen en ik adviseer de raad om de verordening aan te passen en de moties, als u dat zou willen, in lijn brengt met de Financiële verordening want dat is de basisverordening waarop al het financiële beleid in het verkeer tussen het college en de raad is gestoeld en ik geef de heer Hendrickx zeker in overweging om zich daarbij aan te sluiten. Dan specifiek over de moties en ik zal er in een rap tempo doorheen gaan, maar het is wel een bus waarvoor ik toch nog een half minuutje nodig heb. Allereerst de bankstanden. Het is niet waar dat we die niet willen verstrekken, die verstrekken we elke maand op verzoek en die komen ook elke maand naar u toe, die krijgt u. Als ik de heer Ganckema blij maak door toe te zeggen dat we dat standaard leveren zonder een zinnetje van één regel van de heer Hendrickx die daar om vraagt dan vind ik dat prima. Die kunnen we inderdaad opleveren, dat is gewoon een foto van de actuele stand. Laten we het een beetje feestelijk houden, die kunt u krijgen. Ik ontraad wel de motie want we gaan geen verschillenanalyse op 1200 mutaties per maand meeleveren. Dat gaat niet en ik denk dat dit ook niet heel veel toevoegt. We hebben namelijk elk jaar een begroting met als enige gemeente in Nederland, denk ik nu, een liquiditeitsprognose. Ik heb de heer Hendrickx al eerder toegezegd dat die in ieder geval één keer per jaar wordt geleverd en relevanter is het ook niet want je hebt ook maar één keer per jaar een kadernota met nieuwe investeringen, dus het zou ook niet zinnig zijn om vaker dan dat een liquiditeitsprognose op te stellen want dat zou in beleidsmatige zin natuurlijk niets toevoegen. De motie over een investeringsplanning. Nee, dat doen we per vier jaar en dat staat ook in onze Financiële verordening. Het is zuiver, loepzuiver, om daaraan vast te houden, dat is goed bestuur en ik houd daar aan vast. Ik vind tien jaar eerlijk gezegd, zeker in deze context, niet handig. Elke gemeente werkt met een vierjarige cyclus en aangezien er in die vier jaar altijd verkiezingen zijn en de heer Hendrickx ook zelf in zijn periode als wethouder plannen on hold heeft gezet, in de ijskast heeft gezet of hoe je het ook wilt noemen, denk ik dat het met wat we hier de afgelopen twee jaar hebben meegemaakt alleen maar aangeeft dat ook raadsbesluiten on hold kunnen worden gezet, dus het heeft ook geen zin om het langer dan vier jaar te doen. Elke gemeente in Nederland doet dat voor vier jaar en ik zou daaraan vasthouden. Tien jaar doet geen recht aan de verkiezingen en het feit dat alle nieuwe gemeenteraden en colleges nieuwe afwegingen kunnen maken. Om die reden wordt motie 2 ontraden. Dat geldt ook voor motie 3, planning en reserves zitten al in de begroting, dat krijgt u elk jaar en dat doen we ook voor vier jaar. Dat is niet zinnig voor tien jaar, het geeft een te grote onzekerheidsmarge en houdt geen rekenschap met verkiezingen die je in die tien jaar minimaal twee keer hebt. Dan de liquiditeitsprognose. Ik had al toegezegd dat die een keer per jaar komt. Ik denk oprecht dat wij de enige gemeente in Nederland zijn waarvan ik weet dat die überhaupt een liquiditeitsprognose heeft. Ik vind het op zich nuttig om die te hebben, dat verklaart namelijk grotendeels waarom de tekorten, waarom dat terugloopt. In de afgelopen jaren kon je dat

ook heel goed zien, we hebben een sporthal neergezet en uitbreiding van het onderwijs gefaciliteerd. Je kunt gewoon letterlijk zien waar ons geld is gebleven en dat wordt in de begroting ook allemaal inzichtelijk gemaakt. Ik heb inderdaad ook eerder aan de Hendrickx geantwoord dat meer dan één keer per jaar liquiditeitsprognose niet zinnig is, maar vooral ook ten koste gaat van te veel kostbare ambtelijke capaciteit die we simpelweg niet hebben om onze kerntaken goed te doen. Dan de laatste motie, het projectmanagementsysteem.

De **voorzitter**: Uw oordeel is ontraden.

Wethouder **Van Doeveren**: Ja ontraden en dat geldt voor alle moties, maar er is wel een toezegging over de bankstand. Motie 5, projectmanagement. We hebben, en volgens mij noemde de heer Hendrickx dat zelf ook, hierover een themasessie georganiseerd. Het is belangrijk dat de organisatie projectmatig gaat werken, dat elke dossierhouder hier binnen de organisatie die een project beheert, bekend is met hoe je een project opzet, monitort, de uitgaven bijhoudt en zorgt dat het project binnen de klauwen blijft. We zijn op dit moment bezig met de aanbesteding van een nieuw financieel systeem waarin we het project ook beter financieel kunnen faciliteren en monitoren. Het college vindt die verantwoording en het in de klauwen houden van projecten belangrijk, zoals de heer Hendrickx stelt, maar het daarnaast aanschaffen van een projectmanagementsysteem, dat is iets anders, wordt geschat op € 250.000,00 tot € 300.000,00 per jaar en met personele lasten, applicatiebeheer, functioneel beheer en een projectmanagementsysteemmodule van circa € 30.000,00 per jaar telt op tot € 250.000,00 tot € 300.000,00. De motie is ongedekt maar belangrijker, want ik zou het flauw vinden om dit voorstel op die grond te ontraden, is dat de eigen organisatie heeft aangegeven eerst het met het nieuwe financiële systeem het projectmatig werken verder te willen ontwikkelen om vervolgens te kijken of er nog meer verbeteringen nodig zijn, maar nu niet in zo'n systeem te willen investeren. Ik vind ook het idee in de motie dat de raad dat krijgt voorgelegd om dan het projectmanagementsysteem te kiezen buiten de bevoegdheid van de raad gaan, dat zie ik echt als onderdeel van de bedrijfsvoering. Daarmee is de laatste motie ontraden.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. De tweede termijn voor de heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Er valt veel te zeggen over wat de wethouder heeft gezegd en laat ik beginnen bij zijn opmerking dat de motie-indiener niet aangeeft hoe het ravijn van 2026 en 2026 kan worden voorkomen. Laat ik duidelijk zijn, we hebben vanaf 16 maart 2022 geprobeerd om dat aan te geven. We hebben er zelfs voorstellen gedaan om dat te doen, om dat gat in ieder geval deels te vullen en verbeteringen in de ambtelijke organisatie in termen van kwaliteit en kwantiteit te bereiken. We hebben die poging gedaan, de VVD zei 'bedankt, doe het toch maar niet' en om dan nu van een VVD-wethouder het verwijt te krijgen 'vertel maar eens hoe je het gaat doen' vind ik eigenlijk een beetje een gotspe. Dan het tweede. U hebt het met betrekking tot liquiditeitsprognoses over vierjaarscycli. Mijn eerste voorstel in de vorige raadsperiode was inderdaad vier jaar, uw eigen partij stelde toen voor om er tien jaar van te maken en dat is toen opgevolgd.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter, even een punt van orde. Ik ben niet de VVD-woordvoerder. Er wordt nu heel erg aan de VVD gerefereerd en gedaan of ik VVD-woordvoerder ben, maar u kunt dat debat met de VVD-fractie voeren, maar niet met de wethouder van Financiën.

De **voorzitter**: Daar hebt u helemaal een punt.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik heb het niet over de wethouder als VVD-vertegenwoordiger.

De **voorzitter**: Nee, maar u bent in debat met het college en hier staat de wethouder van Financiën van de gemeente Wassenaar voor alle Wassenaarders. Mijnheer Hendrickx, gaat u verder.

De heer **Hendrickx**: Voorzitter, ik begrijp de opmerking niet. Ik heb de vertegenwoordiger van de VVD uit de toenmalige fractie op het oog en niet de wethouder. Ik weet zeker dat deze wethouder in de vorige raadsperiode geen wethouder van Financiën was en hij was op dit punt ook niet de woordvoerder. Ik begrijp daarom de opmerkingen niet en ik begrijp ook uw reactie niet want ik heb het over de VVD als fractie in de vorige raadsperiode en de raadsleden daarvan en niet over de wethouder. De vertegenwoordiger van de VVD gaf in de vorige raadsperiode aan 'ik wil graag een liquiditeitsprognose van tien jaar', dat heeft het toenmalige college aanvaard en daarmee is de tienjaarsprognose geïntroduceerd. De verkiezingen hebben daar volstrekt niets mee te maken want het gaat over goed bestuur en als goed bestuurder wil je verder vooruitkijken dan de volgende verkiezingen want als je niet verder vooruitkijkt dan de volgende verkiezingen verlies je control. Daar heb ik al eerder iets over gezegd en daar sta ik nog steeds achter. De rapportagemiddelen. Een

van de onderdelen van het coalitieakkoord 2022-2026, het eerste coalitieakkoord, was om € 1 miljoen vrij te maken voor ambtenaren, zodat er meer productie kon worden geleverd, beter inzicht en meer hulpmiddelen voor in de eerste plaats het college en in de tweede plaats de raad om daarmee om te gaan. Daarom hebben we ook voorstellen gedaan en laat ik het ook zo formuleren, ik heb twee vragen gesteld waarbij ik, met alle begrip die ik ervoor heb, het probleem van de capaciteit terugkreeg. Dat ging over de bridge, 'we kunnen het niet doen want we hebben de capaciteit niet' en dat ging over... De tweede ben ik even kwijt, er was een tweede ding waar ik geen antwoord op kreeg. Ik heb dat toen geaccepteerd om er niet meer heibel van te maken, maar het waren redelijke vragen en ik ga ze nu wel indienen, maar nu verwacht ik conform artikel 36 binnen veertien dagen antwoord. Wat ik probeer te creëren is een ingesteldheid dat deze raad beter in staat wordt om zijn toekomst op een goede manier onder control te krijgen. We hebben heel lang geleefd met geen investeringen en € 40 miljoen op de bank en op het moment dat je in een paar jaar van € 40 miljoen op de bank naar min € 40 miljoen gaat dan zul je toch echt moeten weten waarover je praat. Het projectmanagementsysteem kost € 250.000,00 per jaar en ik wilde dat we dat tien jaar geleden hadden gehad, dan hadden we € 2,5 miljoen uitgegeven en hadden we in een periode geen overschrijdingen van meer dan € 10 miljoen aan investeringen gehad, een pay back van vier keer de investering en als we naar de toekomst kijken dan denk ik dat die pay back nog veel hoger zou zijn geweest. Ik heb de sympathieke wijze waarop projectcoördinatie, want dat was het belangrijkste woord daarin, tijdens de technische sessie is gebracht op een welwillende goede en begrip creërende manier gezien en daar heb ik alleen maar complimenten over, maar de essentie van een projectmanagementsysteem heb ik er niet in teruggezien, dus ik zie weinig verbetering ten opzichte van de situatie waarin we zitten. Ik heb snel moeten schrijven en ik moet heel eerlijk zeggen dat ik probeer een proces te installeren dat gaat over informatie die op regelmatige basis naar de raad toe komt wat betreft investeringsplannen en reserveringsontwikkelingen. Ik vraag die informatie niet iedere maand, maar slechts twee keer per jaar op een relevant moment. De eerste keer zal het een inspanning zijn om het neer te zetten en de tweede keer dat die in een jaar wordt aangegeven is het een aanpassing op basis van kennis die er is en waarvan je kunt vaststellen dat die er moet zijn, dus zo inspannend is het niet. De onwil om dit soort controlesystemen en controlemiddelen te introduceren, maakt dat mijn vrees is dat we keurig blijven doormodderen op de manier waarop het nu doen, dus vandaar deze moties. U wilt een toezegging over de bankstand doen en ik vind het allemaal prima, anders krijgt u iedere maand een briefje van me. Dat komt uit de computer, dat is er in 48 seconden uit en dan krijgt u dat. De tweede is dat u eens in de zes maanden eenzelfde lijntje krijgt, dan kunt u het geüpdatete investeringsplan doen en de derde motie zal dan misschien ook niet worden aangenomen, maar hopelijk wel want dit zijn controlemiddelen, dingen die niet gaan om politiek, dit zijn dingen die gaan om goed bestuur. Ik vind het jammer als dat wordt afgewezen, maar de middelen zijn er om ze per vraag te stellen en dan ga ik niet akkoord met 'we hebben geen capaciteit om uw vraag te beantwoorden', dan wordt het heel eenvoudig: u levert maar. Dit is overigens wel leuk hoor, dit is ons nieuwe logo. Welke moeten we kiezen, de linker of de rechter?

De **voorzitter**: Goed, dank u wel. Wethouder, hebt u in de tweede termijn nog een vraag gehoord?

Wethouder **Van Doeveren**: Jazeker, ik heb een paar vragen gehoord. Allereerst is het zinnig en puur een punt van capaciteit? Nee. Ik zeg veel dingen kosten inderdaad extra capaciteit en die hebben we niet zo snel, maar ik heb ook gezegd dat het niet zinnig is. Ik vraag de heer Hendrickx het volgende, ik vind dat ik hem daarop mag aanspreken, we hebben een financiële verordening, wij doen meer verplichtingen aan rapportage en controlemechanismen dan menig gemeente van onze omvang. We hebben een jaarrekening, een voorjaarsnota, een najaarsnota, een kadernota, een begroting, een liquiditeitsprognose die tot 2050 loopt, dat heeft geen enkele gemeente in Nederland. Dan zat er volgens mij een denkfout in, de liquiditeitsprognose is niet voor tien jaar, maar die loopt tot 2050, hoe onrealistisch de hele verre toekomst dan op een gegeven moment natuurlijk ook wordt. Ik zeg alleen, als hij vraagt om een investeringsplan voor tien jaar en een reserves- en voorzieningenplan voor tien jaar, dan zeg ik dat dit niet nuttig is omdat dit gewoon afhankelijk is van beleidsmatige keuzes die hier worden gemaakt en waarin de heer Hendrickx in het verleden zelf ook keuzes heeft gemaakt. Dan wat betreft het projectmanagementsysteem. De eigen organisatie die verantwoordelijk is voor de bedrijfsvoering, wil graag verder met projectmatig werken. We zijn het eens over het doel om projecten binnen de klauwen te houden, dat wil elke wethouder van Financiën natuurlijk, en we zijn daarvoor nu op de goede weg. Dat willen we graag verder uitwerken en dus niet dit bedrijfsvoeringselement nu toevoegen naast het financiële systeem dat ik noemde waarvan de aanbesteding al loopt. Tot slot het punt dat we doormodderen en de liquiditeit achteruitgaat. Dat komt gewoon omdat we een sporthal hebben en vanwege de uitbreiding van het Rijnlants Lyceum. Er is voldoende inzicht en ik wil dat graag bij de begroting verder duiden, maar dan graag in een debat en niet per se met alleen maar rapportageverplichtingen want ik had

inderdaad gehoopt, zeg ik gewoon in alle eerlijkheid, dat de heer Hendrickx met inhoudelijke voorstellen was gekomen. Dat had ik eigenlijk verwacht, maar dat geeft verder niet, dat komt toch bij de kadernota en dan reken ik op zijn steun om de begroting verder rond te maken en alle investeringen van geld dat uit de liquiditeit is, kunnen we samen in Wassenaar bekijken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog een laatste reactie van de heer Hendrickx. Ik zie heel veel reacties en soms ook al tassen op schoot gaan en we moeten ook de tijd echt even in de gaten houden. De heer Hendrickx.

De heer **Hendrickx**: Die gedachte heb ik iedere keer als ik naar de wethouder luister. De wethouder heeft het over een bridge en die wil hij best produceren, maar ik heb bericht van het college gekregen dat die niet wordt geproduceerd. Ik vind de verordening prima, maar deze raad is de baas en als de verordening een toevoeging krijgt dan bepaalt de raad dat en kan een college niet zeggen: 'we hebben een verordening en wat jullie beslissen, lappen we aan onze laars'. Het is een toevoeging aan de verordening, als dat zo gezien moet worden, en it's that and nothing else. Mijn liquiditeitsprognose gaat tien jaar vooruit, die gaat dat tot 2033 en verder kijken is niet aan de orde. Ik wil een heel kort verhaal... Nee, ik ga het niet vertellen, dat kost een halve minuut te veel. Ik wil eraan toevoegen dat je, hoe dynamisch de toekomst ook is, op een gegeven moment zult moeten beginnen met hem in kaart te brengen en dat de dynamiek maakt dat die kaart verandert, geeft meer duidelijkheid over de ontwikkelingen dan de kaart niet maken. Het is hoogst onverantwoordelijk om de kaart niet te maken en niet dynamisch te laten zijn want dan weet je niets van de toekomst van deze gemeente en gegeven de ontwikkeling van de cijfers en alle dingen die erover zijn gezegd mag je je daar met reden zorgen over maken. Ik heb als wethouder gezegd dat het mijn overtuiging is dat wij als gemeente niet in control zijn, met de verder toegenomen kennis die ik nu heb, ben ik dat nog steeds van mening en maak ik me nog grotere zorgen dan toen.

De **voorzitter**: Prima, dank u wel. Is er behoefte aan een stemverklaring? Dat is het geval bij mevrouw Rogge en mevrouw Ettema. Mevrouw Rogge.

Mevrouw **Rogge**: Ja dank voorzitter. Ik heb mijn naam enkele keren voorbij horen komen, maar daar ga ik verder maar niet op in.

De **voorzitter**: Het is een stemverklaring.

Mevrouw **Rogge**: Voorzitter, de VVD staat voor degelijke gezonde financiën, het huishoudboekje moet op orde zijn. We hebben daarvoor een uitvoerige Financiële verordening met een planning-en-controlcyclus, waarin we op basis van betrouwbare, actuele feiten en gegevens begroten en beheersen. Ik heb vertrouwen in het college en de ambtelijke organisatie en wij achten het niet noodzakelijk, niet zinnig, om hieraan nu op basis van moties vreemd aan de orde van de dag die wij een dag voor de vergadering ontvingen allerlei extra processen en rapportages toe te voegen. Niemand in Wassenaar zal daar beter van worden en daarom zal de VVD tegen de vijf voorliggende moties over financiën van Hart voor Wassenaar stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Ettema.

Mevrouw **Ettema**: Voorzitter dank u wel, ook een stemverklaring van het CDA. We zullen ook tegen de vijf financiële moties stemmen. Ik wil daarbij zeggen, en dat wordt een beetje een herhaling van vorige week, dat we binnenkort de voorjaarsnota behandelen en dat de kadernota op 24 juni a.s. op de agenda staat. We hebben een sluitende begroting. Daarnaast hebben we een uitgebreide planning-en-controlcyclus waarin ook het projectmanagement is verankerd. Dat loopt allemaal al heel lang en is heel goed geregeld, dus wij hebben hier in Wassenaar een heel solide financieel bestuur, vandaar dat wij geen enkele reden zien om deze moties te steunen. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan gaan we nu stemmen. De eerste motie, de motie Rapportage bankstanden. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van Hart voor Wassenaar, GroenLinks en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? De fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66, Daarmee is het 10-10 is en wordt deze stemming de volgende keer op de agenda van 4 juni a.s. wederom geagendeerd.

Motie Investeringsplan Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de liquiditeit van de gemeente in zeer hoog tempo afneemt;
- investeringen de liquiditeit van de gemeente verminderen;
- inzicht in de toekomstige investeringen beperkt is;

overwegende dat:

- goed inzicht in toekomstige investeringen besluitvorming verbetert;
- goed inzicht in de planning van de toekomstige investeringen een belangrijke basis is voor het maken van adequate liquiditeitsprognoses;
- een goed investeringsplan een goede afweging van het maatschappelijk nut maakt tegen de achtergrond van de (gewenste) liquiditeitspositie;

draagt het college op:

- twee keer per jaar een zo accuraat mogelijke investeringsplanning te maken met een horizon van tien jaar;
- de investeringsplanning jaarlijks onderdeel te laten zijn van de kadernota en de begroting;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de motie Investeringsplan. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks en Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! en daarmee is de motie verworpen.

Motie Liquiditeitsprognose 2024-2033 Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de liquiditeit van de gemeente in zeer hoog tempo afneemt;
- in ieder geval in 2022, waarschijnlijk in 2023 en in 2024 de jaarrekeningen niet in evenwicht zijn, laat staan structureel in evenwicht;
- de laatst beschikbare liquiditeitsprognose in hoge mate afwijkt van de werkelijkheid;
- aangegeven investeringsprojecten maken dat de gemeentelijke schuld tot tientallen miljoenen euro's zal oplopen;

overwegende dat:

- een goede liquiditeitsprognose een onbetwistbare en noodzakelijke tool is om de raad adequaat te informeren;
- het prognosticeren van liquiditeitsposities helpt uitgangspunten te verduidelijken;
- een goede liquiditeitsprognose een onontbeerlijke tool is om beleid te ontwikkelen;
- de financiële consequenties van beslissingen sneller duidelijk worden;

draagt het college op:

- een professionele liquiditeitsprognose onderdeel van de kadernota te maken;
- belangrijke elementen van deze liquiditeitsprognose, zoals investeringsplannen, onderhoudsplannen, renovatieplannen de basis te laten zijn voor deze professionele liquiditeitsprognose;
- de eerste liquiditeitsprognose door de accountant te laten beproeven en door de accountant te laten voorzien van een oordeel;
- twee keer per jaar een actuele liquiditeitsprognose vast te stellen, als onderdeel van de kadernota en als onderdeel van de begroting. Ingeval van bijzonderheden moet de mogelijkheid bestaan een tussentijdse geactualiseerde liquiditeitsprognose ter beschikking te krijgen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de motie Liquiditeitsprognose 2024-2033. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks en Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee is de motie verworpen.

Motie Planning voorzieningen en reserves Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de liquiditeit van de gemeente in zeer hoog tempo afneemt;
- gebruik van voorzieningen en reserves grote invloed (kan) hebben op de liquiditeit;
- inzicht in de toekomstige ontwikkeling van voorzieningen en reserves investeringen beperkt is;

overwegende dat:

- goed inzicht in toekomstige ontwikkeling van voorzieningen en reserves besluitvorming verbetert;
- goed inzicht in de planning van de toekomstige ontwikkeling van voorzieningen en reserves een belangrijke basis is voor het maken van adequate liquiditeitsprognoses;
- een goed ontwikkelingsplan van voorzieningen en reserves een goede afweging van het maatschappelijk nut maakt tegen de achtergrond van de (gewenste) liquiditeitspositie;

draagt het college op:

- twee keer per jaar een zo accuraat mogelijke planning te maken van de reserves en voorzieningen te maken met een horizon van tien jaar;
- de planning van reserves en voorzieningen jaarlijks onderdeel te laten zijn van de kadernota en de begroting;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de motie Planning voorzieningen en reserves. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks en Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee is de motie verworpen.

Motie Projectmanagement Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de investeringsagenda enige tientallen miljoenen euro's groot is;
- nagenoeg alle projecten die door de raad worden goedgekeurd in de uitvoering 50%-100% duurder blijken uit te vallen;
- geen enkel project op tijd wordt opgeleverd;
- er bij projecten geen consistente aanpak is met betrekking tot raming en nacalculatie;
- binnen de gemeentelijke organisatie capaciteitsproblemen zijn, met een hoge vacaturegraad en een overmatig gebruik van ingehuurde krachten, wat standaardisatie en lerend vermogen van de organisatie beperkt;

overwegende dat:

- een goede projectdefinitie de belangrijkste bouwsteen van een succesvol project is;
- consistentie en standaardisatie belangrijke elementen van projectmanagement zijn;
- goed projectmanagement hantering van risico's, tijd en kosten sterk verbetert;

draagt het college op:

- een adequaat en volwaardig projectmanagementsysteem te selecteren en aan de raad voor te stellen;
- dit systeem op te nemen in de begroting van 2025;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan gaan we naar de laatste motie, de motie Projectmanagement. Wie is daar voor? Dat is de fractie van Hart voor Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, GroenLinks, VVD, D66 en Lokaal Wassenaar! Daarmee is de motie verworpen. Dan komen we bij het laatste blok moties en dat zijn moties in de varia, maar volgens mij gaan ze nogal veel over verkeersveiligheid.

De heer **Hendrickx**: Ja, drie moties die ook breed uit onze fractie komen. Ik zal het dictum doen behalve de laatste, die vind ik wel leuk, we maken er een gewoonte van om af te sluiten met een leuke motie. Het dictum van motie 1 is zorg te dragen de haaiantanden juist voor het afslaan autoverkeer aan te brengen, zodat er geen onveilige situaties voor kwetsbaar langzaam verkeer kan ontstaan en dat is de aansluiting Storm-Jagerslaan, daar praten we over. Ik neem aan dat duidelijk bekend is waar ik het over heb.

De **voorzitter**: Dat is het geval, dat hebben we allemaal kunnen lezen.

De heer **Hendrickx**: Uitstekend, prima. Dan de tweede, dat is een uitgebreide motie waarvan ik het dictum zal voorlezen: verzoekt het college het zebrapad voor de Montessorischool te behouden en te verlichten. Op andere plaatsen in Wassenaar is dat ook zo, maar alleen bij deze is dat niet zo en wij achten dat onveilig. Wij hopen dat het gezond verstand hier prevaleert boven alle andere gedachten die daarover kunnen worden geuit. De laatste. Wij kregen een videotje te zien en we vonden hem erg leuk.

Motie: Verkeersveiligheid Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- de VVD bij monde van de heer Stekelenburg bepleit onveilige situaties te melden;
- hij daarbij de mogelijkheid geeft om op zijn video te reageren;
- de Wassenaarse Hart voor Wassenaar een toekomstige onveilige situatie wil melden;

overwegende dat:

- de Wassenaarse Hart voor Wassenaar veiligheid voor eenieder op de allerhoogste plaats heeft staan;
- elke partij die voor het weghalen van het fietspad op de Schouwweg heeft gestemd en heeft getoond bereid te zijn compromissen te sluiten met veiligheid voor jongeren en ouderen;
- ruim 2200 Wassenaarders zonder burgerberaad hebben aangegeven wat zij ervan vinden;
- de Wassenaarse Hart voor Wassenaar het voorzetsel 'Wassenaarse' niet nodig heeft om aan te geven dat die een echt hart voor Wassenaar en de Wassenaarders heeft;
- Juicy Jan toch iedere keer een leuke quote moet verzinnen;

draagt het college op:

- een plan te maken om het bestaande fietspad op de Schouwweg niet op te heffen, waarmee niet alleen fietsers met risico voor eigen leven een obstakel voor te snelle automobilisten zijn, maar ook geparkeerde auto's die mogelijk een klein stukje overhangen op de openbare weg, een remmende werking hebben op auto's die passeren;
- zodat iedereen blij en gelukkig is in een veiligere omgeving;

en gaat over tot de orde van de dag."

Dat waren ze.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Dan is het nu aan de wethouder Verkeer voor een appreciatie op de drie voorliggende moties.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik begin met dat het werk op de Storm-Zuid en de Schouwweg natuurlijk is begonnen, ze zijn daar op 1 januari 2024 begonnen met frezen en werken en ik kan u melden dat we daar vorderingen maken, dat we op schema liggen en dat het er ontzettend goed uitziet. Het werk is nu vlak voor het begin van de Schouwweg en we gaan straks het bruggetje over en echt de Schouwweg op. Ten aanzien van de haaiantanden. Het klopt dat er bij de ingang van de Storm-Zuid een inritconstructie is gekomen en dat betekent dat de Storm-Noord-Jagerslaan in de voorrang is gekomen en dat de situatie is veranderd, waar vroeger de fietsers voorrang hadden, moeten de fietsers nu wachten. Door nu alleen haaiantanden aan te brengen, betekent... Je moet je even voorstellen dat je de weg dan recht moet trekken, je een voorrangsweg hebt waar je 50 km per uur rijdt, je midden op de weg haaiantanden aanbrengt en je zegt dat de fietsers voorrang hebben. Dat is levensgevaarlijk, het is op dit moment geen oplossing voor wat daar nu gebeurt en het wordt ook ten strengste afgeraden door de politie. Wij ontraden deze motie, maar het heeft wel de aandacht van de wethouder. Een zebrapad bij de Montessorischool. We gaan de Schouwweg inrichten naar een echte 30km-weg met verkeersremmende maatregelen en een 30km-weg zoals die daar wordt aangelegd heeft ook een verblijfsfunctie en een verblijfsfunctie op een weg betekent dat je op elke plek van de weg kunt oversteken. Echter, in samenspraak met de Montessorischool wordt de weg voor de Montessorischool versmald, de weg wordt ook verhoogd, er worden potloden aangebracht en er komt verlichting, dus daar wordt heel duidelijk aangegeven, er komt een stukje extra duidelijkheid voor de kinderen om over te steken. Daarbij moet ook worden opgemerkt dat de drop-offzone voor de kinderen, mochten ze met de auto worden gebracht, naar achteren wordt gelegd, achter bij het zwembad, en de auto's komen

niet meer aan de voorkant. Deze ontraden we. Dan ten aanzien van de laatste. Daar hebben we natuurlijk al meer dan genoeg over gesproken. Voor de zomer van 2024 is een raadsbesluit en een verkeersbesluit ten aanzien van de Schouwweg genomen. We hebben daar ook genoeg over gesproken, we hebben daar in januari en februari 2024 opnieuw over gesproken en we zijn daar tot een kleine aanpassing van het oorspronkelijk plan gekomen met een onverhard en een onverplicht fietspad voor de kwetsbare verkeersgebruikers. Dat is gewoon het einde van het proces en wij ontraden deze motie. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kijk ik of de indiener behoefte aan een tweede termijn heeft. Dat is niet het geval, maar de heer Gankema heeft nog een vraag aan de wethouder, begrijp ik.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Een beetje een technische vraag. In de 30km-zone worden een verhoging en potloden geplaatst zodat het daar gemakkelijker oversteken is, maar is het feit dat het hier om een 30km-weg gaat de reden dat er geen zebrapad komt of mag je naast de zaken die u al noemde daar toch ook een zebrapad plaatsten?

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Het is een erftoegangsweg, 30 km per uur, en dat betekent dat verblijven de hoofdmoot is. Als je daar een zebrapad plaatst, verwacht dat waar je kunt oversteken en dat verwacht de automobilist.

De **voorzitter**: De heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ik weet niet of dat verwacht want je ziet dan gewoon een zebrapad en dat was al verhoogd en er stonden potloden. Dus het maakt het extra veilig voor die kinderen die dachten 'ze zullen het hier wel zo hebben ingericht dat ik hier oversteek' en volgens mij is de regelgeving dat je niet meer verplicht over een zebrapad moet lopen, maar dat dit mag. Nogmaals de vraag, je zou daar ook een zebrapad bij kunnen leggen zodat het extra veilig wordt want het was toch al de bedoeling dat een kind daar oversteekt.

De **voorzitter**: De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Nogmaals, de kinderen mogen op elke plek oversteken, maar nu wordt nog eens extra aangegeven door extra maatregelen, de verhoging, de versmalling, de lichten en de potloden, dat daar een nog duidelijkere overgangsplek voor de kinderen is. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Hendrickx heeft nog een reactie.

De heer **Hendrickx**: Dank u wel. Nog één vraag. Kan de wethouder aangeven wat het verschil is tussen het zebrapad bij de St. Bonifaciuschool en het niet-zebrapad bij de Montessorischool?

De **voorzitter**: Nog een reactie. De wethouder.

Wethouder **Koetsier**: Ja dank u mijnheer de voorzitter. Dat kan de wethouder niet, ik heb even niet het zebrapad bij de St. Bonifaciuschool in mijn hoofd.

De **voorzitter**: Oké, dan kunnen wij over naar de stemming over de drie voorliggende moties. We kijken of er behoefte is aan een stemverklaring. We gaan naar de stemming. Mag ik nog even rust in de zaal, stemmen moet zorgvuldig gebeuren. Ik zie dat er een stemverklaring gewenst is bij mevrouw Everard en bij de heer Stekelenburg, ja ik let wel op of ik u zie, en bij de heer Gankema. Dat zijn drie stemverklaringen. Mevrouw Everard.

Mevrouw **Everard**: Voorzitter dank. Even een korte stemverklaring bij de motie over verkeersveiligheid. Ik wil duidelijk maken dat in een democratie vrije onafhankelijke pers echt belangrijk is en ik lees in de motie dat de enige onafhankelijke journalist van De Wassenaarse Krant te kakken wordt gezet. Ik denk dat we daar in deze raadszaal ver vandaan moeten blijven. Dat wilde ik even gezegd hebben en wij gaan ook tegen stemmen.

De **voorzitter**: Een stemverklaring van de heer Stekelenburg. Nee mijnheer Hendrickx, we zitten echt in de fase van stemverklaringen.

De heer **Hendrickx**: Een persoonlijk punt.

De **voorzitter**: Dat mag.

De heer **Hendrickx**: Uit de woorden meen ik te moeten opmaken dat de indruk bestaat dat ik met Juicy Jan een journalist van De Wassenaaarse Krant bedoel. Ik weet niet waar dat vandaan komt, ik heb het over een Juicy Jan en ik ken nogal wat Juicy Jannen. Het is jammer dat u meent dat erin te moeten lezen. Dank u wel.

De **voorzitter**: Een stemverklaring van de heer Stekelenburg.

De heer **Stekelenburg**: Ja voorzitter dank. Ik moest even denken aan Joe & The Juice, dat is een tent waar je een ontbijtje kunt scoren.

De **voorzitter**: Of u zich wilt richten op uw stemverklaring.

De heer **Stekelenburg**: Excuus.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De heer **Stekelenburg**: In alle serieusheid. Voorzitter, de Wassenaaarse VVD zal tegen deze moties stemmen omdat deze naar ons idee niet bijdragen aan het verkeersveiliger maken van ons dorp voor de Wassenaaarder en ook omdat de wethouder op dit punt aangaf dat ook de kruising Storm-Jagerslaan, die ons allemaal bekend is denk ik, de aandacht heeft. We kennen die allemaal al, maar hij heeft de aandacht en we verwachten ook wel echt serieus dat de wethouder daar dan ook actie op onderneemt, dus dat zeg ik er wel bij omdat wij ook verkeersveiligheid zo belangrijk vinden. Verder staan wij voor veilig verkeer, dat heeft onze volle aandacht en dat zal zo blijven. Iedereen moet veilig naar school, werk, familie of vrienden kunnen, of je nou fietst, autorijdt of de bus pakt. Voorzitter, ik wil mijn stemverklaring afsluiten met een persoonlijk feit. Ik heb opgemerkt, dat zeg ik op persoonlijke titel, dat in de motie de naam van een raadslid wordt genoemd, dat heb ik als onprettig ervaren en naar mijn idee draagt dat ook niet bij aan het beter maken van de bestuurscultuur. Ik roep op om het debat vooral op de inhoud te voeren en dat mag hard op de inhoud zijn, maar zacht op de persoon.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ten slotte een stemverklaring van de heer Gankema.

De heer **Gankema**: Ja, het gaat over de zebrapaden. Wij zullen voor de motie stemmen want we denken dat het dan nog veiliger en duidelijker wordt voor de kinderen die daar de weg gaan oversteken.

De **voorzitter**: Goed dames en heren, we gaan stemmen en mag ik even uw opperste concentratie, het zijn de laatste drie moties.

Motie Voorrang voor fietsers teruggeven op de Storm van 's-Gravesandeweg Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

constaterende dat:

- fietsers op de Storm van 's-Gravesandeweg voorheen voorrang hadden op het autoverkeer dat rechtsaf naar de Jagerslaan slaat;

overwegende dat:

- recht door op de dezelfde weg voor gaat;
- auto's bij afslaan rekening dienen te houden met het langzaam fietsverkeer;
- snelle auto's fietsers nu op het laatste moment kunnen inhalen en afsnijden;
- dit tot zeer onveilige situaties en ongelukken kan leiden;
- de weg wordt gebruikt voor schoolgaand kinderverkeer naar de Montessorischool;

draagt het college op:

- zorg te dragen de haaiantanden juist voor het afslaand autoverkeer aan te brengen zodat er geen onveilige situaties voor kwetsbaar langzaam verkeer kan ontstaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Motie 1, 'Vorrang voor fietsers teruggeven op de Storm van 's-Gravesandeweg'. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar! Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, VVD en D66. Dat betekent 10-10 en dat deze tijdens de raad van 4 juni a.s. wederom in stemming wordt gebracht.

Motie behoud zebrapad voor Montessorischool Ingediend door Hart voor Wassenaar

"De raad van de gemeente Wassenaar, in vergadering bijeen op 23 april 2024;

overwegende dat:

- in het beleid Zebrapaden oktober 2020 (op overheid.nl) staat beschreven dat om te kijken of een zebrapad is gewenst niet alleen de oversteekwijzer van de CROW moet worden gevolgd maar ook bijvoorbeeld moet worden gekeken of het zich bevindt op een looproute van een woonwijk naar de school;
- Veilig Verkeer Nederland aangeeft dat het zebrapad een onmisbaar element in looproutes van voetgangers is en dat vooral kwetsbare groepen voetgangers (waaronder kinderen) behoefte hebben aan veilige oversteekvoorzieningen;
- de gewenste gedragsverandering waarvan nu door de gemeente wordt uitgegaan niet altijd plaatsvindt, gedragsverandering is immers moeilijk;
- het zebrapad een juridische status heeft waarbij bestuurders van motorvoertuigen en fietsers, voetgangers en bestuurders van gehandicaptenvoertuigen verplicht voorrang moeten geven;
- kinderen in de basisschoolleeftijd verkeerssituaties vaak nog niet goed kunnen overzien en zo-doende extra kwetsbare verkeersdeelnemers zijn;
- Veilig Verkeer Nederland aangeeft dat de meeste ongevallen met voetgangers tijdens het oversteken gebeuren en dat daarom veilige oversteekvoorzieningen van groot belang zijn voor hun veiligheid;
- een zebrapad behouden geen (hoge) kosten met zich meebrengt;
- er op meerdere momenten van de dag basisschoolkinderen (tussen de 3 en 12 jaar) oversteken;
- de Montessorischool ook pleit voor het behoud van het zebrapad;

constaterende dat:

- verkeersbesluit van 7/6/23 (Z/23/076975) Storm van 's-Gravesandeweg (zuid & west), Schouwweg(noord), Kerkstraat, Van Boetzelaerlaan en Spelderslaan aangeeft dat:
 - volgens de principes van Duurzaam Veilig op een erftoegangsweg binnen de bebouwde kom geen oversteekvoorzieningen zijn vereist, niet om te stimuleren maar niet om te beperken;
 - gezien de verkeersintensiteiten de oversteekbaarheid en verkeersveiligheid is gegarandeerd waardoor een voetgangersoversteekplaats niet nodig is;
 - door het verwijderen van verkeersborden L02 van bijlage 1 van het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 (voetgangersoversteekplaats), de voetgangersoversteekplaats op de Storm van 's-Gravesandeweg (zuid) nabij het Zandpad op te heffen (punt 13);
- er echter bij lage verkeersintensiteit ook ernstige verkeersongelukken kunnen gebeuren;
- de gemeente denkt met het plaatsen van extra 'potloden' bij de oversteek op de Schouwweg en de Poortlaan de veiligheid rondom de basisschool voldoende te bevorderen;
- de CROW-richtlijnen voor ETW30-wegen wel zebrapaden (voetgangersoversteekplaats, VOP) toestaan, het zijn immers richtlijnen en geen wetten;
- veel andere Wassenaaarse basisscholen wel een zebrapad hebben;

verzoekt het college:

- het zebrapad voor de Montessorischool te behouden en te verlichten;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De motie 'Behoud zebrapad voor Montessorischool'. Wie is daar voor? Dat zijn de fracties van GroenLinks, Hart voor Wassenaar en Lokaal Wassenaar. Wie is daar tegen? Dat zijn de fracties van het CDA, PvdA, en D66. Dat is wederom 10-10 en dat betekent dat deze motie wordt in de raad van 4 juni a.s. opnieuw in stemming gebracht.

Dan ga ik naar de laatste motie, Verkeersveiligheid. Wie is daar voor? Niemand is daar voor? Dat kan. Wie is daar tegen? Een unanieme gemeenteraad is tegen de motie. Oké. (Er wordt buiten de microfoon gesproken.) Wij praten alleen via de voorzitter en via de microfoons die er staan.

13. Vragenronde

De **voorzitter**: Wij gaan naar de vragenronde want we hebben de moties vreemd aan de orde van de dag gehad en we gaan nu naar de vragenronde. Er zijn drie sets vragen ingediend en de eerste is van de heer Gankema over Valkenhorst. Het is aan de heer Gankema en ik wil heel even... Sorry? Het hoeft niet. Oké, dank u wel voor die meewerkendheid, dank daarvoor. De heer Pesman over het fietspad N44. Toch wel?

De heer **Pesman**: Dank voorzitter. Het kan schriftelijk worden afgedaan, maar het zou wel fijn zijn als ik de antwoorden deze week nog krijg en niet dat ze dan over 1,5 week met de normale update worden verstuurd. Anders kan ik ze nu stellen en dan krijg ik de antwoorden, maar het is laat en gewoon deze week de antwoorden, dan zou ik dat... Ik neem aan dat dat kan?

De **voorzitter**: Ik kijk even naar de wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Ik geef er eigenlijk de voorkeur aan om het nu mondeling te doen en dat kan kort wat mij betreft. Ik denk dat ik er met de heer Pesman uit kan komen.

De **voorzitter**: Mijnheer Pesman, of u uw vragen kort zou willen stellen, dan kan de wethouder ze kort beantwoorden, helemaal goed.

De heer **Pesman**: Dank u wel. Het gaat over mijn motie over het fietspad langs de N44 die zes maanden geleden is aangenomen. Tot nu toe heeft de fractie van Hart voor Wassenaar niets vernomen, vandaar de volgende vragen:

- Waarom heeft het college bijna niet voldaan aan de in de motie gestelde termijn?
 - Welke concrete stappen heeft het college sinds het aannemen van deze motie op dit dossier gezet? Graag concreet met een tijdspad.
 - Wat gaat het college nog doen om uitvoering aan deze motie te geven? Ook hier graag concreet met een tijdspad.
 - Wat zijn de verwachte en beoogde resultaten?
 - Wanneer verwacht het college deze motie te kunnen voltooien en als afgedaan te beschouwen?
- Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De wethouder.

Wethouder **Van Doeveren**: Voorzitter dank. De heer Pesman is ons net voor om binnen de termijn te reageren op de door hem gestelde termijn voor deze motie. Ik vind het eigenlijk wel aardig dat hij de vragen gewoon stelt want dan kunnen we nu gewoon de informatie verstrekken, dan heeft hij die toch nog iets eerder dan als die schriftelijk zou komen. Allereerst, dat heb ik toen ook gezegd, is het een fietspad waar ik ook zelf met enige regelmaat ben te vinden en ik snap het probleem dat hij heeft aangekaart. Ik wil ook zeggen, en dat meen ik serieus, dat wij de motie serieus hebben opgepakt en daarom noem ik een paar data. Wij hebben de motie de dag nadat die is aangenomen naar Rijkswaterstaat gemaild want het blijft helaas een fietspad van Rijkswaterstaat. Op 4 december jl. was er een schouw van de weg met Rijkswaterstaat, een inventarisatie van hoe we de verkeersveiligheid kunnen verbeteren, om te kijken of Rijkswaterstaat het probleem dat in de motie is aangekaart ziet. Rijkswaterstaat heeft daarna op 21 december 2023 gekeken naar de kabels en leidingen. Deels doordat iemand met ziekte is uitgevallen, hebben we vervolgens op 23 maart 2024 het contact weer opgepakt om te kijken hoe we het kunnen doen. Er zijn eigenlijk twee mogelijkheden waar je aan zou kunnen denken. Dat is 1, namelijk dat er gewoon een vangrail tussen het fietspad en de weg zelf zou komen of dat het fietspad wordt verlegd. Dat tweede is moeilijker realiseerbaar dan het eerste en eerlijk gezegd drukken wij om te kijken of naar aanleiding van de schouw een optie langs een van die twee lijnen mogelijk is. Rijkswaterstaat heeft daar nog geen definitieve beslissing over genomen, het blijft hun weg en ik stel voor dat ik het bij Rijkswaterstaat doordruk dat die tot een antwoord komt en dat ik binnen drie maanden definitief uitsluitel geef. Dat antwoord zal ik schriftelijk geven en daarmee zou de motie dan zijn afgedaan.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Pesman knikken. U kunt hiermee verder?

De heer **Pesman**: Ja, soms moet je de wethouder gewoon danken voor zijn inzet, dus dank daarvoor.

De **voorzitter**: Ten slotte de heer Gankema met nog één vraag.

De heer **Gankema**: Dank u voorzitter. Ik heb een vraag en die valt het best te illustreren met de foto's die erbij zijn gestuurd. Wellicht hebt u al gekeken en anders kijkt u thuis nog even terug. Ik zie met mijn linkeroog al een voorbeeld. De Havenkade is vernieuwd, het ziet er van een afstand allemaal prachtig uit, maar wij kregen van omwonenden een paar foto's waarvan wij toch wel schrokken, de kikkers lijken uit de kadeophoging te barsten en we willen graag weten of dit al bij de gemeente bekend was, wat de gemeente hiervan vindt en wat de gemeente eraan gaat doen.

De **voorzitter**: Ik dank u wel. Ik geef het woord aan de wethouder Openbare ruimte.

Wethouder **Koetsier**: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Allereerst bedank ik de heer Gankema voor de opmerkzaamheid wat betreft de schade aan de haven. Ik weet niet of het bij de gemeente bekend was, maar nu wel. Het betreft bolders op de betonnen platen die daar als een sierstuk zijn geplaatst, die zijn niet als aanlegsteigers bedoeld. Ze zullen binnenkort worden vervangen, de betonplaten, en er komt ook een constructie waarmee dit in de toekomst niet meer gebeurt. De aannemer vervangt ze voor eigen rekening. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dan zijn we hiermee aan het einde van de vragenronde gekomen en komen we tot de afsluiting van de vergadering.

14. Sluiting vergadering

De **voorzitter**: Zoals u weet, gaan we op 27 april a.s. Koningsdag vieren en ik zie u allemaal graag om 10.30 uur tijdens de aubade bij onze pomp bij de dorpskerk. Op 26 april a.s., daarover bent u ook geïnformeerd, gaan wij een aantal supervrijwilligers in het oranje zonnetje zetten en op 4 mei a.s. hebben wij dodenherdenking, het is in deze tijd belangrijker dan ooit om te herdenken en die wil ik ook gaarne onder uw aandacht brengen. Dan zien wij elkaar na die periode weder. Ik sluit hierbij de vergadering.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad d.d. 4 juni 2024

De griffier,

dhr. J. Kleinhesselink

De voorzitter,

dhr. L.A. de Lange